UNIVERSITY OF COPENHAGEN

Københavns Universitet

Fiskeriets Økonomi 2009

Economic Situation of the Danish Fishery 2009

Andersen, Jesper Levring; Ravensbeck, Lars; Petersen, Carsten Skotte; Nielsen, Max; Nielsen, Rasmus

Publication date:
2009

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):
Andersen, J. L., Ravensbeck, L., Petersen, C. S., Nielsen, M., & Nielsen, R. (2009). *Fiskeriets Økonomi 2009: Economic Situation of the Danish Fishery 2009*. Fødevareøkonomisk Institut, Københavns Universitet. Fiskeriets økonomi Bind 2009

Download date: 10. okt.. 2026

Fødevareøkonomisk Institut

Fiskeriets Økonomi 2009

Economic Situation of the Danish Fishery 2009

København 2009

ISSN 1601-5568 (tryk, Fiskeriets Økonomi)
ISSN 1601-7846 (on-line, Fiskeriets Økonomi)

Indholdsfortegnelse

Forord 7

Sammenfatning 9
Fiskerigrundlaget 9
Fiskerflåden 11
Fangst og indtjening i fiskeriet 2009 12
Prisudviklingen på fiskeprodukter 15
Fiskeforarbejdningssektorens struktur 16
Produktion og økonomi i 2009 17
Økonomiske gevinster af at liberalisere adgang til fiskekvoter i EU 18

1. Fiskerigrundlaget 19
1.1. Kvoteudviklingen 20
1.2. Kvoteudnyttelse 22

2. Fiskerflåden 29
2.1. Fiskerflådens størrelse og kapacitet 30
2.2. Fiskerflådens aktivitet 32
2.2.1. Den nye fiskeriregulering og flådestruktur 34
2.3. Fiskerflådens ejerforhold og beskæftigelse 37
2.4. Fiskerflådens kvoteudnyttelse 39

3. Fangst og indtjening 43
3.1. Fiskeriets fangstmængde 44
3.2. Fiskeriets fangstværdi 48
3.3. Fiskeriets driftsomkostninger 52
3.4. Fiskeriets indtjeningsevne 58
3.5. Fiskeriets arbejdskraftaflønning 61
3.6. Fiskeriets kapitalaflønning – bruttooverskud 64
3.7. Fiskeriets rentabilitet 67

4. Prisudviklingen på fiskeprodukter 71
4.1. Vurdering af prisudviklingen i 2009 71
4.2. Metode 73
4.3. Skøn over prisudvikling i 2009 for artsgrupper 76

4.3.1. Torsk ... 76
4.3.2. Andre torskefisk ... 77
4.3.3. Dyre fladfisk ... 77
4.3.4. Almindelige fladfisk ... 78
4.3.5. Sild ... 78
4.3.6. Makrel ... 78
4.3.7. Laksefisk ... 79
4.3.8. Rejer ... 79
4.3.9. Jomfruhummer ... 79
4.3.10. Muslinger ... 80
4.3.11. Industrifisk ... 80

5. Fiskeforarbejdning ... 81
5.1. Fiskeforarbejdningssektorens struktur ... 81
5.2. Historisk produktion og økonomi ... 87
5.2.1. Produktion ... 87
5.2.2. Bruttoindtægt ... 90
5.2.3. Driftsomkostninger ... 93
5.2.4. Indtjening ... 95
5.2.5. Arbejdskraftaflønning ... 95
5.2.6. Kapitalaflønning ... 96
5.2.7. Rentabilitet ... 98
5.3. Produktion og økonomi i 2009 ... 99
5.3.1. Underbranchen torske- og fladfisk ... 101
5.3.2. Underbranchen sild og makrel ... 101
5.3.3. Underbranchen rejer og musling ... 102
5.3.4. Underbranchen laksefisk ... 103
5.3.5. Underbranchen blandet forarbejdning ... 103
5.3.6. Underbranchen fiskemel og olie ... 104

6. Økonomiske gevinster af at liberalisere adgang til fiskekvoter i EU ... 105
6.1. Indledning ... 105
6.2. Kvotefordeling ... 107
6.3. Kvotetilpasninger ... 111
6.4. Tilpasningernes betydning for den relative stabilitet ... 114
6.5. Den økonomiske betydning af de danske kvotebytter ... 116
6.5.1. Kvoteændringer i 2008 ... 117
6.5.2. Analyserede scenarier ... 120

6.5.3. Værdien af kvotebytter 121
6.6. Diskussion 123

Referencer 128

English summary 2009 151
The basis of the fishery 151
The fishing fleet 153
Catches and earnings in 2009 154
Price development of fish products 157
Structure of the fish processing sector 158
Historical production and economic performance 158
Production and earnings of the fish processing sector 159
Economic gains of liberalising access to fishing quotas in EU 160

Forord

Fiskeriets Økonomi 2009 belyser den forventede økonomiske situation for dansk fiskeri i 2009 for henholdsvis den danske fiskerflåde og den danske landbaserede fiskeforarbejdningsindustri.

Det analytiske udgangspunkt tages i de rammer, der fastlægges af de vedtagne "Total Allowable Catches" (TAC'er) og fiskekvoter for 2009. Den anvendte struktur for den danske fiskerflåde er baseret på fartøjsoplysninger og oplysninger om fiskeriet i tidligere år. På grundlag af de senest tilgængelige regnskabsoplysninger for den danske fiskerflåde og skøn over den forventede prisudvikling for fiskeprodukter, foretages der beregninger over fiskeriets forventede økonomiske resultater i 2009. Ved analyse af fiskeforarbejdningsindustriens struktur, produktion og økonomi i 2008 vurderes denne branches forventede økonomiske udvikling i 2009.

I kapitel 1 analyseres fiskerigrundlaget for den danske fiskerflåde i 2009, herunder de tildelte kvoter og forventet kvoteudnyttelse. Dernæst analyseres i kapitel 2 fiskerflådens størrelse, fordeling på økonomiske størrelsesklasser og en række af flådens karakteristika. Kapitel 3 belyser den forventede fangst og indtjening i 2009 for den samlede fiskerflåde og for den kommercielle del af flåden. I kapitel 4 belyses den forventede prisudvikling i 2009 på fiskeprodukter. Udviklingen i den landbaserede fiskeforarbejdningsindustri er belyst i kapitel 5. Årets publikation omfatter ikke kapitlet omkring den danske engroshandel med fisk og fiskeprodukter.

Den relative stabilitetsnøgle mellem medlemslandene i EU definerer og begrænser i udgangspunktet landenes potentielle fangstmuligheder. Det er dog muligt for kvoteudveksling mellem landene, som således kan påvirke disse fangstmuligheder. Årets specialkapitel analyserer de økonomiske gevinster som følge af kvoteudveksling, og hvor meget den relative stabilitetsnøgle påvirkes af medlemslandenes bytter.

Afdelingen for Fiskeriøkonomi og -Forvaltning har stået for udarbejdelsen af Fiskeriets Økonomi 2009. Arbejdet er koordineret af Jesper Levring Andersen, og bidragsydere til de enkelte kapitler er Lars Ravensbeck, Carsten Skotte Petersen, Max Nielsen og Rasmus Nielsen. Elsebeth Vidø har stået for redigeringen, mens Frank Jensen har læst korrektur.

Direktør Henrik Zobbe
Fødevareøkonomisk Institut
København, maj 2009

Sammenfatning

Fiskerigrundlaget

Historisk reformproces

Den danske fiskeriregulering har siden 2003 gennemgået en historisk reformproces. Reformen er nu tilendebragt, og kun mindre justeringer tilbagestår. Det grundlæggende reguleringsinstrument er således individuelle fangstrettigheder. I det pelagiske fiskeri efter sild, makrel og industrifisk er 10 kvoter ud i alt 26 kvoter individuelt omsættelige. I det demersale konsumfiskeri er 27 kvoter ud af i alt 49 danske kvoter overdragelige mellem de omfattede fiskere i form af fartøjskvoteandele. Derudover reguleres specialfiskerier efter muslinger, hesterejer, østers og rejer ved Grønland ved anvendelse af licenser.

Uansat udformningen af den danske fiskeriregulering fastlægger EU's fælles fiskeripolitik de grundlæggende betingelser for det danske fiskeri. Centralt i denne overordnede ramme er fastlæggelsen af "Total Allowable Catches" (TAC'er) og den efterfølgende fordeling på medlemslandene efter princippet om relativ stabilitet.

Fortsat havdageregulering

Derudover er der ligeledes på EU-niveau vedtaget at anvende indsatsregulering til direkte at regulere de enkelte fartøjers fiskeri som et led i genopretningsplanerne for de vigtige torskebestande i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat. Reguleringen specificerer på grundlag af det anvendte redskab og maskestørrelsen et antal dage, som det enkelte fartøj må være på havet (havdage). Havdagereguleringen blev i 2009 ændret til et kilowatt-dage system, hvor disse dage er permanent overdragelige. Dette vil i de kommende år medføre tilpasninger i især den inaktive del af den danske fiskerflåde, idet de såkaldte "spøgelsesfartøjer" permanent kan tages ud af flåden.

Faldende industrikvoter, stadig

I 2009 er den samlede kvotemængde for industrifisk på ca. 452 tusinde tons, hvilket er et kraftigt fald på 38 % i forhold til 2008. Der er fortsat en vis usikkerhed omkring kvoten for tobis,

usikkerhed for tobis

idet denne først endeligt fastsættes i løbet af maj; men ved kvoteforhandlingerne i december 2008 blev der dog fastsat en foreløbig kvotemængde for tobis.

Den samlede mængde af konsumkvoter falder 10 %

Der sker ligeledes et fald i den samlede mængde af konsumkvoter fra 2008 til 2009. Samlet er faldet på godt 28 tusinde tons svarende til en nedgang på 10 %, og der er således i 2009 i alt godt 210 tusinde tons kvoteret konsumfisk til rådighed for danske fiskere.

Især kvoterne for sild falder

Årsagen til tilbagegangen skal primært findes i reducerede kvoter for sild, som falder med godt 25 tusinde tons eller 23 %. Derimod stiger torskekvoterne ganske svagt; men samlet er fangstmulighederne i 2009 på godt 26 tusinde tons, hvilket er knap 3 % højere end i 2008. Kvoterne falder i Kattegat og Øresund, Bælthavet og vestlig Østersø, men stiger modsvarende for østlig Østersø, Nordsøen og Norskehavet samt Skagerrak.

Reduceret fiskerflåde påvirker ikke kvoteudnyttelsen

Den nye demersale regulering har medført en betydelig reduktion i den danske fiskerflåde, og forventes om end i mindre grad fortsat at medføre reduktioner i den danske fiskerflåde i løbet af 2009. Dette forventes dog kun i begrænset omfang at påvirke kvoteudnyttelsen, når størrelsen af flådens samlede fysiske kapacitet sættes i forhold til kvoternes størrelse.

Grundet den specielle situation omkring tobisfiskeriet er udnyttelsen for "tobiskvoten" i 2009 sat til 100 % i beregningerne. Idet udnyttelsen af de andre industriarter generelt har været på et højt niveau, forventes den samlede kvoteudnyttelse i industrifiskeriet 73 % i 2009.

Fortsat høj udnyttelse af konsumkvoterne

Den samlede kvoteudnyttelse forventes ligeledes høj i konsumfiskeriet, baseret på de historiske erfaringer. En række af de vigtigste kvoter forventes udnyttet 100 %. Set over alle konsumkvoter formodes en udnyttelsesprocent på 90 at være realiserbar i 2009.

Fiskerflåden

Flåden reduceres fortsat

Den danske fiskerflåde blev fra 2007 til 2008 reduceret med 67 fartøjer, således der ved udgangen af 2008 var 2.893 fartøjer. Dermed fortsætter de tidligere års udvikling, og antallet af fartøjer er reduceret med 44 % eller mere end 2.200 fartøjer siden 1995.

Fysisk eksisterende og potentiel kapacitet

Der skelnes i Fiskeridirektoratets fartøjsregister mellem kapacitet tilknyttet fysisk eksisterende fartøjer, og kapacitet der potentielt kan blive aktiveret ved om- eller nybygning af fartøjer. I 2008 var ca. 87 % af kapaciteten målt i tonnage og motorkraft tilknyttet eksisterende fartøjer, mens de resterende ca. 13 % var kapacitet, som potentielt kan aktiveres. Den potentielle kapacitet var således på 11.671 BT og 36.033 kW i 2008 mod 9.888 BT og 28.465 kW i 2007.

Fysisk eksisterende kapacitet reduceres fortsat

Den samlede fysisk eksisterende tonnage var i 2008 på 73.026 BT, hvilket er en reduktion på 26 % siden 1995. Tilsvarende var den samlede eksisterende motorkraft på 265.625 målt i kilowatt svarende til en nedgang på 38 % siden 1995.

Kommercielle fartøjer udgør 27 % af flåden

Flåden er i lighed med tidligere år opdelt i økonomiske størrelsesklasser baseret på de fangstværdigrænser, som anvendes i Fiskeriregnskabsstatistikken udarbejdet af Fødevareøkonomisk Institut. Fartøjerne i den danske fiskerflåde kan således i 2008 inddeles i følgende grupper: 1) fartøjer med fangstværdi over 261.791 kr. (de kommercielle fartøjer), 2) fartøjer med en fangstværdi mellem FOI og momsgrænsen på 50.000 kr., 3) fartøjer med en fangstværdi under momsgrænsen på 50.000 kr., og 4) fartøjer uden fangst.

Beskæftigelsen falder fortsat…

Den samlede beskæftigelse i den kommercielle flåde blev reduceret fra 1.751 personer i 2007 til 1.577 personer i 2008. Siden 1995 er det samlede fald i beskæftigelsen for den kommercielle flåde på 65 %.

…mens kapitalen pr. beskæftiget stiger

Sammenholdes den gennemsnitlige besætningsstørrelse og forsikringsværdi for de kommercielle fartøjer fås et udtryk for kapitalintensiteten. Denne er stigende med fartøjets størrelse. I 2008 havde et fartøj under 12 meter i gennemsnit en kapitalintensitet på 601 tusinde kroner, mens et fartøj over 40 meter havde en kapitalintensitet på 6.202 tusinde kroner. Den gennemsnitlige kapitalintensitet for alle kommercielle fartøjer var på 1.975 tusinde kroner pr. beskæftiget. Dette er et lille fald i forhold til 2007, som havde den højeste kapitalintensitet observeret siden 1995, hvor den var på 1.016 tusinde kroner.

Fangst og indtjening i fiskeriet 2009

Alle fartøjer er omfattet af fangstprognosen

Prognosen for fiskeriets økonomi omfatter hele den aktive del af den danske fiskerflåde. Selvom de ikke-kommercielle fartøjer har en vis betydning for fiskeriet på enkelte centrale konsumkvoter, svarer de kommercielle fartøjers andel af de samlede fangster fortsat til over 99 % af mængderne og næsten 98 % af værdien i 2008.

Betydeligt fald i fangstmængder i 2009

Usikkerhed omkring bl.a. tobisfiskeriet

Den samlede fangstmængde i 2009 er beregnet til 573 tusinde tons, hvilket er et fald på mere end 17 % i forhold til 2008,og 164 tusinde tons under gennemsnittet for 2006-2008. For de kommercielle fartøjer forventes en samlet fangstmængde på 570 tusinde tons i 2009, svarende til et fald på 12 % i forhold til mængderne i 2008. Årsagen til faldet i den totale mængde for de kommercielle fartøjer skal findes i forventede lavere kvoter for tobis og sild.

Prisudviklingen forventes at påvirke den samlede fangstværdi…

Hvis prisniveauet i 2009 svarer til det observerede i 2008 vil fangstværdien i 2009 for alle fartøjer falde med 3,5 % til 2.469 tusinde kroner. Tages der hensyn til den forventede prisudvikling i 2008 falder den totale fangstværdi til 2.144 tusinde kroner.

…hvilket påvirker de kommercielle fartøjer

Fangstværdien for de kommercielle fartøjer forventes at stige med 24 mio. kr. eller over 1 % til et niveau på 2.414 tusinde kroner, når priserne antages uændret i forhold til 2008. Når der tages hensyn til den forventede prisudvikling vil fangstværdien

falde med 295 mio. kr. svarende til ca. 12 %.

Fiskeriregnskabsstatistikken

Prognosen for driftsomkostningerne udarbejdes på grundlag af Fødevareøkonomisk Instituts Fiskeriregnskabsstatistik. På nuværende tidspunkt eksisterer der omkostningsinformationer for 2007 og årene tilbage. Derfor er det nødvendigt at fremskrive for årene 2008 og 2009. Dette gøres ved anvendelse af fiskeriets udvikling, inflationen og brændstofpriserne.

Opdeling af omkostninger

Omkostningerne opdeles i tre hovedgrupper, som er 1) driftsomkostninger før aflønning af arbejdskraft og kapital, 2) aflønning af arbejdskraft, og 3) aflønning af kapital, herunder afskrivninger. I den første omkostningsgruppe udgør brændstof-, vedligeholdelses- og salgsomkostningerne de mest betydende poster.

Brændstofpriserne ventes at falde markant i 2009 …

Priserne på brændstof var i 2008 væsentligt højere end de observerede priser i 2007. Dette ventes dog at ændre sig markant i 2009, hvor brændstofpriserne forventes at falde igen. En udvikling fra indeks 152 i 2007 over indeks 189 i 2008 til indeks 120 i 2009. Brændstofomkostningerne udgjorde i gennemsnit omkring 30 % af et fartøjs samlede driftsomkostninger i 2007 mod forventet 37 % i 2008 og 27 % i 2009. De gennemsnitlige brændstofomkostninger pr. fartøj forventes i 2009 at falde til 296 tusinde kroner mod 469 tusinder kroner i 2008.

… hvorfor brændstofomkostningerne falder

Driftsomkostningerne falder også

Den forventede gunstige udvikling i brændstofpriserne har en positiv betydning i forhold til størrelsen af de gennemsnitlige driftsomkostninger pr. fartøj, der ventes at falde i 2009. De gennemsnitlige driftsomkostninger forventes således at falde til omkring 1.089 tusinde kroner i 2009, når der tages hensyn til den forventes prisudvikling, og til 1.123 tusinde kroner når priserne antages uændret i forhold til 2008. Dette er et fald på henholdsvis 12 og 15 % i forhold til 2007, og en fald på 1 % og 4 % i forhold til gennemsnittet for 2005-2007.

Indtjeningsevnen falder i 2009

Indtjeningsevnen angiver overskuddet til aflønning af arbejdskraft og kapital. Denne forventes i gennemsnit pr. fartøj at være

på 1.641 tusinde kroner i 2009, når der tages hensyn til prisændringer. Dette er et fald på 11 % i forhold til 2008, men en stigning på 5 % i forhold til gennemsnittet for 2005-2007. Forværringen i indtjeningsevnen forventes at ske for alle fartøjsgrupper med undtagelse af specialfiskerierne. Årsagen til den negative udvikling i indtjeningsevnen skal primært findes i forventningen om mindre kvoter af sild og tobis i 2009, samt et markant fald i priserne.

Fald i aflønningen af besætningen

Aflønningen af besætningerne sker oftest som en procentandel af fangstværdien, eventuelt fradraget visse omkostninger. Idet den gennemsnitlige fangstværdi pr. fartøj forventes at falde i 2009 for de kommercielle fartøjer, betyder dette også et fald i den gennemsnitlige aflønning af besætningen, når der tages hensyn til prisudviklingen. Faldet er på 14 % til 989 tusinde kroner i 2009 mod 1.154 tusinder kroner i 2008. Var der ikke taget hensyn til prisudviklingen, ville besætningsaflønningen derimod kun falde med 1 % i gennemsnit pr. fartøj til omkring 1.146 tusinde kroner. Besætningsaflønningen forventes dog selv med de faldende priser at ligge tæt på niveauet for perioden 2005-2007, hvor denne i gennemsnit var på 998 tusinde kroner pr. fartøj.

Indtjeningsevne eller bruttooverskud?

Indtjeningsevnen anses som værende den bedste indikator for den økonomiske udvikling for de små fartøjer under 12 meter, fordi deres lønandel kan være overvurderet grundet deres særlige arbejdskraftsammensætning med en ejer delvis suppleret med en medhjælp.

For fartøjerne over 12 meter er bruttooverskuddet derimod den foretrukne økonomiske indikator. Bruttooverskuddet er defineret som indtjeningsevnen fradraget aflønningen af arbejdskraften. Dermed haves overskuddet til aflønning af den investerede kapital.

Tilbagegang i bruttooverskuddet i 2009

Bruttooverskuddet forventes at blive reduceret i 2009. I 2007 var bruttooverskuddet således i gennemsnit på 829 tusinde kroner, mens den i 2008 ventes at falde til 686 tusinde kroner. I 2009 ventes det gennemsnitlige bruttooverskud derimod hen-

holdsvis at være på 885 tusinde kroner uden hensyntagen til prisændringer, og 652 tusinder kroner når der tages hensyn til prisændringer. Bruttooverskuddet er dog fortsat højere end gennemsnittet for perioden 2005-2007, hvor det var på 568 tusinde kroner.

Lille tilbagegang i rentabiliteten…

Sammenholdes fartøjernes bruttooverskud med deres forsikringsværdi fremkommer et udtryk for rentabiliteten, som således angiver forrentningen af den investerede kapital. Den gennemsnitlige rentabilitet var i 2007 og 2008 på henholdsvis 20 % og 17 %. Denne ventes at falde til 16 % i 2009, når der tages hensyn til prisændringer. Anses en rentabilitet på 7 % som værende minimumsafkastet, og 10-11 % som niveauet for at skabe interesse for investeringer i fiskeriet, og dermed en fornyelse af flåden, er der fortsat grund til optimisme i fiskeriet.

…men rentabiliteten varierer

Selvom den nye regulering af det demersale fiskeri har medført en betydelig tilpasning i den danske fiskerflåde, ventes der således ikke at ske en forbedring i rentabiliteten i 2009. Eventuelle gevinster som følge af den øgede anvendelse af individuelle fangstrettigheder ventes at blive mere end opvejet af faldende priser på fisk og lavere kvoter sild og tobis. En række fartøjsgrupper har derfor fortsat en rentabilitet på et uholdbart niveau.

Samtidig skal det bemærkes, at der sker en overvurdering af rentabiliteten for fartøjerne omfattet af reguleringen med enten IOK eller FKA. Dette skyldes at anvendelsen af forsikringsværdien som udtryk for kapitalværdien undervurderer de samlede investeringer, der bør omfatte værdien af IOK'erne og FKA'erne.

Prisudviklingen på fiskeprodukter

Priserne på de fleste fiskearter falder

Prisudviklingen på fisk er af central betydning for indtjeningen i fiskeriet. Skønnene over prisudviklingen tager udgangspunkt i det forventede udbud på verdensmarkedet opdelt på grupper af fiskearter. På basis af dette vurderes prisen i 2009 at falde for torsk, makrel og jomfruhummer (25 %), muslinger (15 %), dyre og almindelige fladfisk (10 %), andre torskefisk, rejer og indu-

strifisk (5 %). Prisen på sild forventes uændret, mens prisen på laks forventes at stige (10 %).

Finanskrisen og faldende efterspørgsel, vigtigste årsag

Flere forhold kan forklare prisudviklingen, men især faldet i efterspørgslen, forårsaget af den finansielle krise og faldet i købekraften er vigtig. Udviklingen i udbuddet er også vigtig. Udbuddet er bestemt af kvoterne og i 2009 stiger kvoterne på fx torsk og makrel, mens kvoter på andre arter er faldet. Endelig har valutakurserne væsentlig betydning for prisdannelsen, idet prisen for de fleste fiskearter fastsættes på de internationale markeder.

Fiskeforarbejdningssektorens struktur

124 firmaer i fiskeforarbejdningssektoren

I 2006 var der 124 firmaer i den danske fiskeforarbejdningssektor, hvoraf 119 forarbejdede konsumfisk og 5 industrifisk. Tilsammen beskæftigede fiskeforarbejdningssektoren 4.414 fuldtidsbeskæftigede. 77 % af firmaerne beskæftigede mindre end 50 fuldtidsbeskæftigede, mens kun 8 % beskæftigede mere end 100.

Faldende antal arbejdssteder og beskæftigelse

Den strukturelle udvikling i fiskeforarbejdningssektoren er karakteriseret ved et fald i antallet af arbejdssteder fra 254 i 1995 til 154 i 2006. Antallet af fuldtidsbeskæftigede faldt i samme periode fra 6.822 til 4.414. Den gennemsnitlige størrelse på arbejdsstederne målt ved antallet af fuldtidsbeskæftigede steg til gengæld fra 27 til 29 pr. arbejdssted.

6 underbrancher

I analysen af fiskeforarbejdningssektoren opdeles firmaerne på 6 underbrancher efter anvendelse af fiskearter, samt produktformen for de producerede varer.

Underbranchen "Torske- og fladfisk" er den største

Underbranchen "Torske- og fladfisk" er med en omsætning på 3,2 mia. kr. og 1.222 fuldtidsbeskæftigede i 2006 omsætnings- og beskæftigelsesmæssigt den største. Underbranchen "Blandet produktion" med 761 fuldtidsbeskæftigede og en omsætning på 2,1 mia. kr. er næststørst omsætningsmæssigt. Underbranchen "Rejer og musling" er med en omsætning på 1,0 mia. kr. og 298 fuldtidsbeskæftigede den mindste. Imellem er underbrancherne

”Laksefisk” med en omsætning på 1,8 mia. kr. og 1.105 fuldtidsbeskæftigede, ”Fiskemelsfabrikker” med en omsætning på 2,6 mia. kr. og 356 fuldtidsbeskæftigede, samt ”Sild og makrel” med 1,5 mia. kr. i omsætning og 672 fuldtidsbeskæftigede.

Høj rentabilitet i underbrancherne fiskemelsfabrikker og ”Rejer og musling” i 2006

Rentabiliteten var i 2006 størst i underbrancherne fiskemelsfabrikker og ”rejer og musling” med en forrentning på henholdsvis 52 % og 15 % af kapitalapparatets størrelse. Rentabiliteten var lavest i underbranchen ”Torske- og fladfisk” samt ”Blandet forarbejdning”, hvor rentabiliteten var negativ med henholdsvis -21% og -4 %. Underbrancherne ”Laksefisk” og ”Sild og makrel” havde en rentabilitet på henholdsvis 9 % og -3 %. Underbrancherne fiskemelsfabrikker og ”Rejer og musling” har således en relativ høj rentabilitet, hvor ”Torske- og fladfisk”, ”Blandet forarbejdning” og ”Sild og makrel” i 2006 har en uholdbar lav rentabilitet.

Udvikling i 2007-2008

Antallet af faglige enheder steg fra 67 i 2007 til 68 i 2008. Produktionen af konsumfisk blev øget 18 % i 2008 i forhold til 2007. Produktionen af fiskemel og -olie steg også fra 2007 til 2008 med 10 %. I 2008 steg produktioner baseret på laksefisk, sild og makrel samt andre arter i forhold til 2007, hvor produktionen baseret på de øvrige arter faldt. Endvidere steg produktionen af samtlige produktformer. Afsætnings- og råvarepriserne var faldende for de fleste fiskearter, råvarepriserne dog mere end afsætningspriserne.

Produktion og økonomi i 2009

Mindre fald i rentabiliteten i fiskeforarbejdning

Rentabiliteten i fiskeforarbejdningssektoren forventes i 2009 svagt faldende for det meste af branchen. Dog forventes nogenlunde uændret rentabilitet i fiskemelsfabrikkerne og i makrelproduktion.

Forventning skyldes finanskrise imødegået

Disse forventninger skal ses på grundlag af finanskrisen hvor efterspørgsel efter fisk er faldende i Europa. På de traditionelle afsætningsmarkeder for arter som torskefisk, fladfisk og rejer i Vesteuropa som følge af faldende købekraft, på nyere afsæt-

af stigende råvaretilførsel

ningsmarkeder for billigere arter som sild og makrel i Rusland og Østeuropa på grund af problemer med eksportkreditforsikring. Udviklingerne skal endvidere ses i sammenhæng med forventede prisflad på de fleste fiskearter, ekskl. laks, såvel som at råvaretilførsler af torsk, makrel og fladfisk forventes at stige væsentligt i 2009.

Økonomiske gevinster af at liberalisere adgang til fiskekvoter i EU

Specialkapitel om friere adgang til fiskekvoter i EU

I årets specialkapitel analyseres i hvilket omfang specialiseringsgevinster kan opnås ved at liberalisere adgangen til fiskekvoter i EU, og hvor store gevinster Danmark fik som følge af kvotebytter i 2008.

4 % af omsætning i EU's fiskeri fra kvotebytter

I dag udveksles 4 % af den samlede omsætning i EU's fiskeri mellem EU-landene. Tyskland, Belgien, Danmark og Holland er de mest aktive. Kun en fjerdedel af disse udvekslinger er permanent.

Økonomisk gevinst af friere adgang til kvoter afhænger af forvaltningen

Som følge af at der er forskellige forvaltningssystemer i EU's fiskerier, har lande med den bedste forvaltningspraksis komparative fordele i fiskeri. Så selv om positive, om end små, specialiseringsgevinster eksisterer i EU's fiskeri i dag, kan gevinsterne potentielt forøges ved at liberalisere adgangen til fiskekvoter og tillade handel af kvoter mellem personer fra forskellige lande på et permanent grundlag. Liberalisering af adgangen kan dog påvirke den relative stabilitet.

… og påvirker den relative stabilitet

Bytternes betydning for de danske fiskere

Analysen af de danske kvotebytter i 2008 viste, at disse gav anledning til en ændring i den samlede fangstværdi på mellem -10 mio. kr. og 192 mio.kr. afhængigt af hvilken værdi negative kvotebytter tillægges. Kvotebytterne antages kun at medføre ændringer i de variable omkostninger, men ikke de faste. Beregning af dækningsbidraget viser således, at den økonomiske gevinst ved kvotebytterne ændrer sig med mellem -30 mio. kr. og 75 mio. kr.

1. Fiskerigrundlaget

Dansk fiskeriregulering og EU's fælles fiskeripolitik

En årrække med store ændringer i den nationale danske fiskeriforvaltning er nu afløst af en finjusteringsfase, hvor den nye regulering indkøres. Den nye regulering og tildelingen af individuelle fiskerirettigheder til hovedparten af den aktive danske fiskerflåde ændrer dog ikke ved, at fiskerigrundlaget for dansk fiskeri er fastlagt gennem den fælles EU fiskeripolitik (som blev revideret med virkning fra 2003), der omfatter de grundlæggende betingelser for fiskeriet i EU's medlemslande.

Overordnet set er dansk fiskeri i 2009 således fortsat underlagt et TAC/kvote-system, kombineret med en fartøjsbaseret havdageregulering.

Fiskerigrundlaget i 2009

Det samlede danske fiskerigrundlag er i 2009 baseret på 33 kvotearter fordelt på 24 forskellige kvotefarvande. I alt er de danske fangstmængder således begrænset af 75 kvoter fordelt med henholdsvis 11 for industrifiskeriet og 64 for konsumfiskeriet. Dertil kommer fangstmængder i blandt andet blåmuslinge- og hesterejefiskeriet, som fastsættes nationalt.

Nationale forvaltningsprincipper

På nationalt plan er der som nævnt sket en række grundlæggende ændringer i fiskerireguleringen. Dette påvirkede flådestrukturen markant fra 2006 til 2008. For den kommercielle del af flåden ventes tilpasningen at aftage markant i 2009, idet de økonomisk mest fordelagtige tilpasninger efterhånden er realiseret. Derimod ventes der at ske en større reduktion i antallet af ikke-kommercielle fartøjer inklusiv de inaktive. Dette skyldes primært, at ændringer i havdagereguleringen har muliggjort en permanent overførsel af havdage mellem de omfattede fartøjer, hvorfor de såkaldte "spøgelsesfartøjer" kan afvikles. Reguleringen blev indført i EU-regi i forbindelse med genoprettelsesplanen for torsk i Nordsøen.

1.1. Kvoteudviklingen

Anvendelse af fangster

De danske fangster af konsumfisk anvendes direkte som spisefisk i fersk eller forarbejdet form. Industrifisk anvendes til produktion af fiskemel og fiskeolie, der anvendes til højkvalitetsfoder i akvakultur og i landbrugets dyreproduktion. Fiskeolien har en række højteknologiske anvendelsesområder inden for animalske olier.

Den samlede kvotemængde og kvotebytter

Den samlede danske kvotemængde er i 2009 på omkring 658 tusinde tons, jf. bilagstabel 1.1. Denne mængde kan dog ændre sig i løbet af året, hvis der foretages kvotebytter efter aftale med andre nationer. Mulighederne og betydningen af kvotebytter er behandlet i årets specialkapitel.

Den samlede kvote for industrifisk falder med 38 %

Kvoterne for industrifisk giver i 2009 i alt mulighed for at fange 452 tusinde tons, jf. tabel 1.1, hvilket er et fald på 38 % i forhold til 2008. Det skyldes især et kraftigt fald i tobiskvoten på 55 %. Den foreløbige kvote på tobis kan dog blive justeret, når resultaterne af monitoreringsfiskeriet offentliggøres. Samtidig er også kvoterne på blåhvilling og sperling faldet samlet, mens der er sket en samlet stigning i kvoterne for hestemakrel.

Udvikling i kvoterne for industrifisk

Kvoterne for industrifisk har gennem tiden udgjort hovedparten af den samlede danske kvotemængde, og udgør 69 % i 2009, men kvoterne har dog varieret markant i de senere år. Dette skyldes primært de særlige omstændigheder i tobisfiskeriet; men kvoterne for de øvrige industriarter har også varieret.

Tabel 1.1. Kvoter på industrifisk (tons)

	2006	2007	2008	2009
Blåhvilling	79.909	69.227	26.465	5.484
Brisling	221.960	235.918	227.678	225.119
Hestemakrel	12.368	22.038	12.966	35.565
Sperling	98.663	4.750	114.616	27.216
Tobis	259.989	167.972	350.087	158.936
I alt	672.889	499.905	731.812	452.320

Anm.: Der anvendes de kendte kvoter pr. 2. marts 2009.

Konsumkvoterne ned med 10 %

Det samlede kvoteniveau for konsumfisk reduceres med 28 tusinde tons fra 234 tusinde tons i 2008 til 210 tusinde tons i 2009, jf. tabel 1.2. Dette svarer til en reduktion i konsumkvoterne på 10 % fra 2008 til 2009. Hvor industrikvoterne mængdemæssigt er langt de vigtigste for dansk fiskeri, er konsumkvoterne de værdimæssigt vigtigste.

Kvoten for sild ned, makrelkvoten op

Reduktionen i den samlede kvote for konsumfisk fra 2008 til 2009 skyldes ligesom sidste år altovervejende et fald i kvoterne for sild på 25 tusinde tons, og dermed fortsætter tendensen fra tidligere år. Også kvoterne på torskefisk falder fra 2008 til 2009 med 2 tusinde tons. Til gengæld øges makrelkvoterne med knap 4 tusinde tons.

Tabel 1.2. Kvoter på konsumfisk (tons)

	2006	2007	2008	2009
Torskefisk	54.353	51.065	46.826	44.908
- heraf torsk	31.912	27.131	25.540	26.193
Fladfisk	27.168	25.604	27.592	26.983
- heraf rødspætte	22.556	20.675	22.211	22.009
- heraf tunge	1.650	1.539	1.546	1.201
Sild	143.551	127.113	108.488	83.036
Makrel	24.225	24.999	26.916	30.608
Dybvandsrejer	8.329	7.893	7.442	8.233
Jomfruhummer	6.890	6.816	6.742	6.244
Andre arter[1)]	5.122	5.051	4.108	4.043
Grønlandsrejer	5.724	5.925	6.300	6.164
I alt	275.362	254.466	234.414	210.219

Anm.: Der anvendes de kendte kvoter pr. 2. marts 2009.
Noter: [1)] Gennemsnitsvægten af en laks er sat til 4,5 kg.

Torskekvoterne fortsat centrale for dansk fiskeri…

Selvom torskekvoterne gennem en årrække er blevet reduceret, er de fortsat af central betydning for dansk fiskeri. Sammen med kvoterne for andre torskefisk og fladfisk i de betydningsfulde flerartsfiskerier i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat udgør de et vigtigt indtægtsgrundlag for dansk fiskeri.

og stiger svagt i 2009

Fra 2008 til 2009 er der sket en beskeden stigning i den samlede kvote for torsk, jf. tabel 1.3. En stigning i torskekvoterne for Nordsøen og Norskehavet, Skagerrak plus Østlige Østersø mod-

svares i det store hele af et fald i torskekvoten for Øresund, Bælthavet og Vestlige Østersø samt Kattegat. Samlet set ændrer dette ikke ved, at der er sket en reduktion af torskekvoten på 18 % fra 2006 til 2009.

Tabel 1.3. Torskekvoterne fra 2006 til 2009 (1.000 tons)

	2006	2007	2008	2009	%-ændring 2006-2009
Nordsøen og Norskehavet (EU)	5.045	3.484	3.906	4.939	-2
Skagerrak	2.621	2.261	2.594	3.321	27
Svalbard				100	
Kattegat	544	451	465	312	-74
Østlige Østersø (EU-zone)	8.915	7.222	7.612	9.369	5
Øresund, Bælthavet og Vestlige Østersø (EU-zone)	14.717	13.713	10.963	8.152	-45
I alt	31.842	27.131	25.540	26.193	-18

Anm.: Der anvendes de kendte kvoter pr. 2. marts 2009.

Fangsten af ukvoterede arter

En række arter er ikke underlagt TAC/kvoter, herunder hesterejer, østers og blåmuslinger. For disse arter antages fangsten i 2009 at være lig gennemsnittet for årene 2006 til 2008.

1.2. Kvoteudnyttelse

En række faktorer kan påvirke udnyttelsen af de respektive kvoter. Generelt kan faktorerne opdeles i tre hovedgrupper: 1) biologiske, 2) politiske og 3) økonomiske.

Biologiske faktorer

Det biologiske rådgivningsgrundlag er generelt behæftet med usikkerhed, som indebærer, at kvoterne i nogle år ikke er i overensstemmelse med de faktiske fiskerimuligheder. Årsager hertil kan eksempelvis være klimatiske forhold og fejlagtig information om fangster.

Politiske faktorer

Det er de enkelte medlemslande, som selv forvalter udnyttelsen af de tildelte kvoter, og som derfor fastlægger og administrerer fangstreglerne gennem året. Den danske regulering baserer sig i høj grad på brugen af individuelle rettigheder. Den enkelte fisker er dog fortsat afhængig af Fiskeridirektoratets udmeldinger

af de tilladte fangstmængder. Størrelsen af disse er afhængige af kvoternes størrelse, der kan ændrer sig i løbet af året som følge af eksempelvis bytter. Dette kan påvirke mulighederne for at opfiske de tildelte kvoter.

Økonomiske faktorer

Økonomiske forhold i fiskeriet kan også påvirke kvoteudnyttelsen. Fiskeren må generelt forventes at søge den størst mulige indtjening fra sit fiskeri, givet priserne på fisk, omkostningerne og eventuelle reguleringsmæssige restriktioner. Idet fiskeriet som hovedregel ikke kan målrettes på en enkelt art, vil kravet, om at hver enkelt kvote ikke må overskrides, føre til, at kvoterne samlet ikke altid kan udnyttes fuldt ud.

Havdage-reguleringen

I tilknytning til de ovenfor nævnte generelle faktorer skal et par specifikke reguleringer nævnes. Den i 2003 indførte havdage regulering i forbindelse med genopretningsplanen for torsk i Nordsøen forventes at påvirke kvoteudnyttelsen af enkelte kvoter i negativ retning. Effekten heraf må dog formodes at være afspejlet i de anvendte data, hvorfor denne regulering ikke vil blive inddraget særskilt.

Udnyttelsen af kvoter reguleret med FKA eller IOK

Kvoteudnyttelsen for arter reguleret med individuelle rettigheder enten i form af fartøjskvoteandele (FKA) eller individuelle omsættelige kvoter (IOK), ventes at blive påvirket positivt heraf. Årsagen hertil kan begrundes med en forbedret mulighed for at planlægge sit fiskeri, samt det faktum at fiskerne i højere grad ønsker at udnytte deres tildelte fangstmængder. Dette kan dog påvirkes af de faktuelle fiskeri- og vejrforhold.

Beregning af kvoteudnyttelse

Beregningerne af kvoteudnyttelsen for 2009 er baseret på en af de tre følgende metoder: 1) beregning af den gennemsnitlige kvoteudnyttelse i de seneste tre år, 2) vurdering af kvotens absolutte størrelse i 2009 i forhold til kvoten og fiskeriets normale omfang i det forudgående år, og 3) kvoteudnyttelsen i det forudgående år. Den første metode anvendes som udgangspunkt. For de bestande, hvor kvoternes absolutte størrelse har ændret sig markant, baseres skønnet over kvoteudnyttelsen i stedet på den anden metode. Den tredje metode anvendes, hvor de aktuelle

forhold betragtes som mest betydende for kvoteudnyttelsen. De anvendte forventninger til kvoteudnyttelse for alle bestande er vist i bilagstabel 1.2.

Udnyttelsen af industrifiskekvoterne varierer meget

Den samlede kvoteudnyttelse i industrifiskeriet har før 2006 generelt været omkring 50 %, men der har været meget stor forskel på udnyttelsesgraden af de enkelte kvoter over tid, jf. tabel 1.4. Dette ændrede sig i 2006 og 2007, ikke mindst grundet den særlige situation i tobisfiskeriet, hvor udnyttelsesprocenten var tæt på 100 % mod tidligere 30-40 %. Denne faldt dog igen i 2008.

Små variationer i den forventede udnyttelse

Forventningerne for udnyttelsesgraden i industrifiskeriet i 2009 er baseres i hovedsagen på gennemsnitlige udnyttelsesprocenter for de enkelte bestande i de seneste tre år. Af tabel 1.4 fremgår det, at der for de fleste farvande kun forventes mindre variationer i den samlede kvoteudnyttelse af industrifisk for 2009.

Tabel 1.4. Kvoteudnyttelse 2006-2008 og forventet udnyttelse i 2009 for udvalgte industriarter (%)

		2006	2007	2008	Forventet i 2009
Blåhvilling	Farvandene ved Færøerne (færøsk)	84	86	96	89
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	90	95	94	100
	Nordsøen og Norskehavet (norsk)	15	27	2	15
Brisling	Nordsøen og Norskehavet (EU)	87	56	53	65
	Skagerrak og Kattegat[1)]	49	42	25	39
	Øresund, Bælthavet og Østersøen	98	90	83	90
Hestemakrel	Farvandene ved Færøerne (EU), vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	77	56	77	70
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	14	0	0	5
Sperling	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak og Kattegat	43	0	30	30
	Nordsøen og Norskehavet (norsk)	0	0	1	4
Tobis	Nordsøen og Norskehavet (EU)	99	100	75	100
	Nordsøen (norsk)	0	99	23	0
	Skagerrak og Kattegat			87	0
I alt		81	74	60	73

Høj kvoteudnyttelse for demersale konsumarter

For konsumfiskeriet er udnyttelsesgraden på de vigtigste arter generelt høj, jf. tabel 1.5. Den samlede udnyttelsesgrad har generelt været omkring 90 %, dog var den kun 84 % og 86 % i henholdsvis 2007 og 2008. Den forventes dog at stige svagt til 90 % igen i 2009 i takt med at den nye regulering bliver finjusteret. For det demersale fiskeri er torskekvoterne af central betydning, og udnyttelsesgraden ligger højt i hele perioden. En række andre arter forventes dog også at blive udnyttet fuldstændigt primært på grund af den nye regulering for det demersale fiskeri, jf. bilagstabel 1.2.

For hovedparten af de vigtigste fiskearter er kvotebegrænsningerne således af central betydning for fiskeriets økonomi, det gælder især for kvoterne for torsk, rødspætter, sild, makrel, tunge, kuller og sej.

Altid luft i kvoterne

Der vil generelt altid være luft i en række kvoter, hvorfor en højere udnyttelsesgrad kan være svær at opnå. Årsagerne hertil kan blandt andet skyldes, at visse arter er sværere at fange end kvoterne tilsiger, at der er samspilsproblemer mellem kvoterne i kombinationsfiskerier, og endelig at forvaltningsreglerne, herunder de tekniske bevaringsforanstaltninger, vil påvirke kvoteudnyttelsen gennem året.

Reduktionen i den danske fiskerflåde, jf. kapitel 2, forventes ikke at påvirke kvoteudnyttelsen, idet flådens samlede fysiske kapacitet fortsat ventes at være tilstrækkelig stor i forhold til kvoternes størrelse.

Tabel 1.5. Kvoteudnyttelse 2006-2008 og forventet udnyttelse i 2009 for udvalgte konsumarter (%)

		2006	2007	2008	Forventet i 2009
Dybhavs-rejer	Farvandene ved Østgrønland (grønlandsk) og Færøerne	71	57	42	45
	NAFO-farvande	91	85	86	86
	Nordsøen (norsk)	23	10	21	21
	Skagerrak og Kattegat	76	57	53	53
Jomfru-hummer	Nordsøen og Norskehavet (EU)	67	51	38	44
	Nordsøen (norsk)	83	52	42	44
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	60	72	80	85
Kuller	Nordsøen og Norskehavet	53	19	25	30
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen	42	40	52	57
Kulmule	Nordsøen og Norskehavet (EU)	75	34	34	62
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	18	20	20	21
Makrel	Farvandene ved Færøerne (færøsk)[1)]	0	0	0	100
	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen[1)]	114	115	208	100
	Norskehavet (norsk)[1)]	0	0	0	100
Mørksej	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen	98	74	88	100
Rødspætte	Kattegat	79	58	41	42
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	99	86	91	88
	Skagerrak	103	88	82	82
	Øresund, Bælthavet og Østersøen	59	67	61	73
Sild	Farvandene ved Svalbard, Bjørneøen, Barents- og Norskehavet	99	98	100	99
	Nordlig og central Nordsø	98	99	99	99
	Skagerrak og Kattegat	97	98	99	98
	Øresund, Bælthavet og vestlig Østersø (22/24)	89	64	90	81
	Østlig Østersø (25/32)	25	1	0	9
Torsk	Kattegat	106	87	59	84
	Nordsøen og Norskehavet	101	98	98	99
	Skagerrak	96	99	99	98
	Øresund, Bælthavet og vestlig Østersø (22/24)	88	89	89	89
	Østlig Østersø (25/32)	95	85	93	91
Tunge	Nordsøen og Norskehavet (EU)	69	59	75	75
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen	96	68	70	83
Andre arter	Nordsøen (norsk)	64	62	76	67
Konsumfisk i alt		91	84	86	90

Noter: [1)] Det er muligt, at overføre makrelkvoterne mellem de respektive farvande inden for visse grænser.

2. Fiskerflåden

Flåden opdelt efter størrelse og redskab

Analysen af fiskeriets økonomi for 2008 tager udgangspunkt i en opdeling af fiskerflåden efter de samme grundprincipper, som anvendt i de tidligere år, og som er i overensstemmelse med den på EU-plan vedtaget forordning om indsamling af biologiske og økonomiske data[1)]. Strukturen er således fortsat belyst i forhold til fartøjernes størrelse og anvendte redskaber for at afspejle variationen i fiskerigrundlaget for flåden.

Fartøjslængde

I den tidligere nationale danske fiskeriregulering for det kommercielle fiskeri var længden af fartøjerne generelt af betydning for tildelingen af fartøjernes fangstrationer. Dette er ikke i samme grad tilfældet med den nye regulering, hvor der er øget fokus på individuelle rettigheder. Alligevel fastholdes fartøjernes længde over alt (loa) som hovedgruppering for flåden i følgende, idet længden fortsat forventes at være en væsentlig indikator for størrelsen af fartøjets aktivitet.

Redskabstype samt målart som grundlag for inddelingen

Det andet kriterium, der anvendes til gruppering af flåden, er fartøjstypen angivet ved redskabstypen ud fra registreringen i fartøjsregisteret. Redskabstypen indgår som grundlag for vurderingen af hvilke fiskearter, der udgør grundlaget for fiskeriet. For trawlere med en længde over 24 meter anvendes yderligere en opdeling efter målart. Fartøjer, hvor 80 % af fangstværdien eller derover udgøres af industriarter, indgår i gruppen *industri*, mens fartøjer, hvor konsumarter udgør mere end 80 % af fangstværdien, indgår i gruppen *konsum*. Fartøjer med en blandet fangst af industri- og konsumarter indgår i gruppen *blandet*. Der er ingen fartøjer over 40 meter i gruppen *konsum*.

Specialfiskerier

Grupperingen af flåden indeholder endvidere fartøjer, der har specialtilladelser til fiskeri på konkrete målarter som grundlag for fiskeriet. Det gælder hesterejefiskeriet, muslingefiskeriet, østersfiskeriet og rejefiskeriet ved Grønland.

[1] Forordning nr. 1639/2001 af 25. juli 2001, EØF-Tidende nr. L 222/53.

Den anvendte gruppering fordelt på længde-, redskabs- og fiskerigrupper fremgår af bilagstabel 2.1.

2.1. Fiskerflådens størrelse og kapacitet

Antal fartøjer er faldet med 44 % over 13 år

Den danske fiskerflåde er blevet reduceret med mere end 1.000 fartøjer siden 2000, og mere end 2.200 fartøjer siden 1995, svarende til 44 %. Antalsmæssigt er reduktionen i overvejende grad sket blandt de mindre fartøjer under 12 meter, men relativt er fordelingen mere ligelig, jf. tabel 2.1.

Tabel 2.1. Antal fartøjer i den danske fiskerflåde

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Små fartøjer <12m	2.853	2.518	2.322	2.099	2.051	1.979	1.954
Mindre fartøjer 12-15m	303	269	267	268	245	212	194
Mindre fartøjer 15-18m	190	169	155	150	148	123	116
Mellemstore fartøjer 18-24m	183	167	153	143	120	103	100
Store fartøjer 24-40m	144	138	124	118	101	79	73
Store fartøjer ≥40m	44	40	43	40	38	35	30
Specialfiskerier	98	268	348	447	432	429	426
I alt	3.815	3.569	3.406	3.265	3.135	2.960	2.893

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

Det skal bemærkes, at der i grundlaget for beregningen af Fiskeriets Økonomi 2009 i kapitel 3 forudsættes, at de kommercielle fartøjer, der er registreret i fartøjsregistret ultimo 2008, fortsætter deres fiskeri i 2009, samt at der ikke tilgår nye fartøjer til den kommercielle fiskerflåde.

Flådens kapacitet

Fiskerflådens kapacitet målt i tonnage (BT), motorkraft (kW), længde over alt og forsikringsværdier vist i tabel 2.2. Den tilgængelige kapacitet kan opdeles i to dele: 1) kapacitet på fysisk eksisterende fartøjer og 2) kapacitet der potentielt kan aktiveres. Sidstnævnte er siden 2004 blevet registreret i Fiskeridirektoratets fartøjsregister, men kun for tonnage og motorkraft. Den potentielle kapacitet udgjorde i 2008 godt 14 % af tonnagen og 12 % af motorkraften, hvor den i 2007 var 11 % og 9 % for henholdsvis tonnagen og motorkraften. Den potentielle kapacitet er således steget markant i forhold til 2007.

Store fartøjer udgør 60 % af tonnagen

Ses der alene på kapaciteten tilknyttet fysisk eksisterende fartøjer, er der sket en reduktion siden 1995 på henholdsvis 26 % i tonnagen, 38 % i motorkraften, 45 % i længden og 21 % i forsikringsværdien. Kapaciteten er fordelt således, at de store fartøjer over 24 meter udgør ca. 60 % af den samlede tonnage og ca. 53 % af forsikringsværdien, jf. tabel 2.2. Opgøres kapaciteten i forhold til motorkraft er der en mere ligelig fordeling mellem de enkelte størrelsesgrupper. De mindre fartøjer under 18 meter står således for ca. 43 % af kapaciteten opgjort ved motorkraft. Hvis man bruger længde over alt som indikator, udgør de små fartøjer under 12 meter ca. 49 % af den samlede kapacitet.

Tabel 2.2. Totale kapacitetsindikatorer for den danske fiskerflåde i 2008

	Tonnage (BT)	Motorkraft (kW)	Længde (m)	Forsikrings-værdi (1.000 kr.)
Små fartøjer <12m	5.878	61.704	13.342	374.007
Mindre fartøjer 12-15m	3.977	28.966	2.597	279.011
Mindre fartøjer 15-18m	5.336	23.303	1.900	287.764
Mellemstore fartøjer	8.657	30.727	2.012	435.404
Store fartøjer 24-40m	18.242	46.200	2.332	712.875
Store fartøjer ≥40m	25.209	51.539	1.495	1.292.567
Specialfiskerier	5.728	23.186	3.309	404.538
I alt registreret på fysisk eksisterende fartøjer	73.026	265.625	26.988	3.786.166
Potentiel kapacitet	11.671	36.033		
I alt	84.698	301.658		

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

Reduktionerne i de respektive kapacitetsindikatorer er ikke af samme relative størrelsesorden som for antallet af fartøjer. Dette har medført, at gennemsnitsstørrelsen for de fysisk eksisterende fartøjer i flåden som helhed er blevet forøget. Den gennemsnitlige tonnage er således steget fra ca. 19,1 BT/BRT i 1995 til ca. 25,2 BT i 2008, motorkraften fra 83 kW til 92 kW, mens forsikringsværdien er steget med hele 59 % fra 1,6 mio. kr. i 1995 til 2,4 mio. kr. i 2008.

2.2. Fiskerflådens aktivitet

For at fiske på de danske kvoter kræves, at fartøjet er registreret i det danske fiskerfartøjsregister. Denne registrering danner således udgangspunkt for det antal fartøjer, der er grundlaget for analysen. At være registreret i fartøjsregisteret er dog ikke ensbetydende med, at et fartøj er fiskerimæssigt aktivt. Dette kan alene afgøres ved at se på, om fartøjet har foretaget registrerede landinger.

Økonomiske størrelsesklasser og grænseværdi

Fødevareøkonomisk Institut inddeler de registrerede fiskerfartøjer i fire økonomiske størrelsesklasser: 1) fartøjer med en fangstværdi over FOI-grænsen, 2) fartøjer med en fangstværdi mellem FOI-grænsen og momsgrænsen på 50.000 kr., 3) fartøjer med en fangstværdi under momsgrænsen, og 4) fartøjer uden en registreret fangstværdi (inaktive). FOI-grænsen anvendes af Fødevareøkonomisk Institut som grænse for gruppen af fiskerivirksomheder, der indgår i det regnskabsstatistiske grundlag til belysning af indtjeningen i det danske fiskeri[2]. Den beregnes hvert år, og var i 2008 på 261.791 kr. Grænsen kan fortolkes som grænsen for, hvornår fartøjet (virksomheden) er at betragte som et kommercielt erhvervsfiskerfartøj.

31 % inaktive fartøjer

Som det fremgår af tabel 2.3 og bilagstabel 2.2, havde 777 fartøjer eller godt 27 % af den danske fiskerflåde i 2008 en omsætning over FOI-grænsen, og var derfor at betragte som kommercielt aktive. For fartøjerne med mindre aktivitet gælder, at disse i overvejende grad er under 12 meter. Det bemærkes også, at 31 % af de registrerede danske fiskerfartøjer ingen registreret aktivitet havde overhovedet i 2008, og hovedparten af disse var enten under 12 meter eller i fartøjsgruppen kaldet specialfiskerier[3].

[2] FOI's minimumsgrænse for medtagelse i Fiskeriregnskabsstatistikken indeksreguleres årligt. I 1995 var grænsen 150.000 kr., hvilket siden er steget til 261.791 kr. i 2008. Dette er en stigning i forhold til grænseværdien på 252.720 kr. i 2007.

[3] Årsagen til de mange inaktive fartøjer i gruppen specialfiskerier skyldes, at Fiskeridirektoratet registrerer fartøjer med "historisk" inaktivitet med en særlig kode. Fartøjer med denne kode placeres i indeværende publikation i fartøjsgruppen Andet, der er en del af den overordnede gruppe kaldet specialfiskerier.

Tabel 2.3. Aktiviteten for fartøjer registreret i det danske fiskerfartøjsregister ultimo 2008 målt i fangstværdi (antal fartøjer)

	Aktive fiskerfartøjer med fangstværdi i kr.			Inaktive registrerede fiskerfartøjer	Registrerede fiskerfartøjer
	≥FOI's minimumsgrænse	<FOI's minimumsgrænse ≥50.000	<50.000		
Små fartøjer <12m	234	359	781	580	1.954
Mindre fartøjer 12-15m	165	5	4	20	194
Mindre fartøjer 15-18m	93	0	0	23	116
Mellemstore fartøjer	84	2	0	14	100
Store fartøjer 24-40m	55			18	79
Store fartøjer ≥40m	27			3	30
Specialfiskerier	119	26	34	247	426
I alt	777	392	819	905	2.893
% af "registrerede fiskerfartøjer"	26,86	13,55	28,31	31,28	100

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

Den aktive del af den registrerede kapacitet er faldende

Ved at sammenholde de respektive kapacitetsindikatorer med de økonomiske størrelsesklasser ses det af tabel 2.4, at hovedparten af den registrerede kapacitet er aktiv. Sammenlignes med tidligere år er andelen imidlertid faldet. For tonnage og motorkraft var den henholdsvis 91 % og 88 % i 2007 mod 84 % og 83 % i 2008. Måles der i forhold til tonnage og forsikringsværdi er den kommercielt aktive flådes andel af kapaciteten dominerende med henholdsvis 79 % og 82 % af den samlede kapacitet, hvilket dog er en reduktion fra 85 % og 90 %. i 2007.

Tabel 2.4. Økonomiske størrelsesklassers andel af de fire kapacitetsindikatorer i 2008 (%)

	Tonnage (BT)	Motorkraft (kW)	Længde (m)	Forsikringsværdi (1.000 kr.)
Fangstværdi ≥ FOI's minimumsgrænse	79	69	46	82
Fangstværdi < FOI's minimumsgrænse ≥ 50.000 kr.	2	7	11	3
Fangstværdi ≤ 50.000 kr.	2	7	19	2
Aktive fiskerfartøjer	84	83	76	87

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

2.2.1. Den nye fiskeriregulering og flådestruktur

Anvendte reguleringskategorier

Med indførslen af den nye fiskeriregulering i det demersale fiskeri samtidig med en række tilpasninger i de resterende reguleringer, kan den danske fiskerflåde overordnet opdeles i tre kategorier: 1) fartøjer med fartøjskvoteandele (FKA-fartøjer), 2) mindre aktive fartøjer (MAF-fartøjer) og 3) øvrige fartøjer (ØF-fartøjer).

157 færre FKA-fartøjer siden 2007

Antallet af registrerede fiskerfartøjer fordelt på de tre kategorier er vist i tabel 2.5. Der var således ved udgangen af 2008 i alt 941 FKA-fartøjer, hvilket er et fald på 153 fartøjer siden FKA-ordningens start den 1. januar 2007. Tilpasningen i antallet af MAF- og ØF-fartøjer har været mere behersket. Således har reduktionen været på henholdsvis 32 og 57 fartøjer siden 1. januar 2007. Dette var dog forventeligt, da incitamenterne til flådetilpasning ikke i samme grad er til stede for MAF-fartøjer, mens de har været det for en række af ØF-fartøjerne siden 2003, hvor der indførtes IOK-ordning i sildefiskeriet.

Tabel 2.5. Reguleringskategori og flådestruktur ultimo 2008

	FKA-fartøjer	MAF-fartøjer	ØF-fartøjer	Registrerede fiskerfartøjer
Små fartøjer <12m	394	881	679	1.954
Mindre fartøjer 12-15m	187	2	5	194
Mindre fartøjer 15-18m	116			116
Mellemstore fartøjer	98		2	100
Store fartøjer 24-40m	72		1	73
Store fartøjer ≥40m	27		3	30
Specialfiskerier	47	42	337	426
I alt	941	925	1.027	2.893

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

Fartøjsgrupper kan næsten entydigt henføres til reguleringskategorierne

Sammenholdes reguleringskategorierne med den flådestruktur, der anvendes i Fiskeriets Økonomi, kan den anvendte fartøjsgruppering næsten entydigt henføres til en af de tre reguleringskategorier. Ved analyse af fartøjernes fangstsammensætning, jf. specialkapitlet i Fiskeriets Økonomi 2007, kan det udledes, at en række af fartøjsgrupperne over 24 meter overvejende har fangst af pelagiske arter (sild og makrel) plus industrifisk. Fartøjer i disse grupper kan derfor betragtes som ØF-fartøjer. Det samme gør sig gældende for fartøjer i gruppen Specialfiskerier, som kun har mindre fangster af arterne omfattet af FKA-ordningen.

På grundlag heraf kan det konkluderes, at FKA-fartøjerne er indeholdt i fartøjsgrupperne under 40 meter med undtagelse af trawl industri 24-40 meter og trawl blandet 24-40 meter. MAF-fartøjerne er indeholdt i fartøjsgrupperne under 15 meter med størsteparten i grupperne under 12 meter. Slutteligt er ØF-fartøjerne indeholdt i fartøjsgrupperne Specialfiskerier, samt trawl industri 24-40 meter, trawl blandet 24-40 meter, fartøjer over 40 meter, som primært reguleres under IOK-ordningen.

68 % af FKA-fartøjerne er kommercielt aktive

Fordelingen af fartøjerne på FOI's økonomiske størrelsesklasser og overordnede reguleringsgrupper er vist i tabel 2.6. Det ses, at 68 % af FKA-fartøjerne er at betragte som kommercielt aktive fartøjer, mens 13 % er inaktive, og muligvis på vej ud af fiskeriet.

Tabel 2.6. Fordelingen af fartøjerne på FOI's økonomiske størrelsesklasser og overordnede reguleringsgrupper ultimo 2008

	Aktive fiskerfartøjer med fangstværdi i kr.			Inaktive registrerede fiskerfartøjer	Registrerede fiskerfartøjer
	≥FOI's minimumsgrænse	<FOI's minimumsgrænse ≥50.000	<50.000		
FKA-fartøjer	644	105	50	120	941
MAF-fartøjer	34	227	491	173	925
ØF-fartøjer	77	60	278	612	1.027
I alt	777	392	819	905	2.893

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

Lille omsætning hos MAF-fartøjerne

Langt hovedparten af MAF-fartøjerne har en fangstværdi under FOI's minimumsgrænse. Dette drejer sig om 78 % af disse fartøjer, hvilket er i overensstemmelse med betingelserne for at opnå FKA-status. Dette afhang således af fartøjernes omsætning i forhold til en minimumsgrænse fastsat for referenceperioden 2003-2005. FOI's minimumsgrænse justeres derimod årligt, og at de anvendte økonomiske størrelsesklasser er derfor baseret på fartøjernes omsætningsniveau i 2008.

ØF-fartøjerne er både små og store

For ØF-fartøjerne er der en gruppe af fartøjer, som ligger over FOI's minimumsgrænse, og dette er IOK-fartøjerne og fartøjer, der deltager i specialfiskeri. Derudover er der en række fartøjer med en fangstværdi under FOI's minimumsgrænse, og dette er de fartøjer, som har mindre fangster af ukvoterede arter, eksempelvis ål. Det høje antal af inaktive fartøjer blandt ØF-fartøjerne skyldes, at et stort antal fartøjer, som i en årrække ikke har haft fiskeriaktivitet, er placeret her.

I alle tre reguleringsgrupper optræder der fartøjer, som i 2008 var inaktive. Hvorvidt disse er på vej ud af fiskeriet eller af forskellige årsager bare ikke har haft fiskeri i 2008 er ukendt, men er række af disse må formodes at være "spøgelsesfartøjer".

2.3. Fiskerflådens ejerforhold og beskæftigelse

Erhvervs- og bierhvervsfiskere

Adgangen til at eje fartøjer i den danske fiskerflåde er reguleret med henblik på at sikre, at retten til de danske fiskerimuligheder forbeholdes de erhvervsaktive i fiskeriet. Derfor registreres ejerskabet til fiskerfartøjer på grupper, der omfatter erhvervsfiskere og bierhvervsfiskere samt selskaber godkendt til at drive erhvervsfiskeri. Dertil kommer et mindre antal ejerskaber af ålegårde og ved jordbrug. Reglerne for registrering er fastsat i henhold til Lov om Fiskeri (Lov nr. 281) af 12. maj 1999.

59 % af fartøjerne er ejet af erhvervsfiskere

Det registrerede ejerforhold til fartøjerne i fiskerflåden ultimo 2008 viser, at 59 % af fartøjerne er ejet af erhvervsfiskere, 26 % ejes af bierhvervsfiskere, 14 % er registreret som selskaber godkendt til at drive erhvervsfiskeri og de sidste ca. 1 % har oplyst andet som erhvervsstatus, jf. tabel 2.7.

Den kommercielle flåde har 76 % erhvervsfiskereje og 24 % selskabseje

Af den kommercielt aktive del af flåden ejes 76 % af erhvervsfiskere og 24 % af selskaber godkendt til at drive erhvervsfiskeri, mens der ikke mere er bierhvervsfiskere tilbage i dette segment. Omvendt ejes 27 % af de inaktive fartøjer af bierhvervsfiskere, ligesom ejerskabsandelen for bierhvervsfiskere til fartøjer med lavere økonomisk aktivitet også er høj, ca. 50 %, jf. tabel 2.7.

Tabel 2.7. Erhvervsstatus for fiskere med et registreret fiskerfartøj ultimo 2008

	Aktive fiskerfartøjer med fangstværdi i kr.				
	≥FOI's minimumsgrænse	<FOI's minimumsgrænse ≥50.000	<50.000	Inaktive registrerede fiskerfartøjer	I alt registrerede fiskerfartøjer
Erhvervsfisker	589	264	351	512	1.716
Bierhvervsfisker		87	411	246	744
Selskaber	187	39	50	133	409
Anden erhvervsstatus	1	2	7	14	24
I alt	777	392	819	905	2.893

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

Fortsat nedgang i beskæftigelsen

I takt med reduktionen i den danske fiskerflåde er der også sket en reduktion i beskæftigelsen, når dette vurderes på basis af oplysningerne om den normale besætningsstørrelse på fartøjerne registreret i Fartøjsregistret[4]. Beskæftigelse var således på 3.884 personer i 2008, hvilket er et fald på 4 % i forhold til 2007, jf. tabel 2.8. Siden 1995 er beskæftigelsen i alt blevet reduceret med 52 %.

Antallet af besætningsmedlemmer i den kommercielle flåde er 1.577

Omkring 41 % af de beskæftigede arbejder i den kommercielle del af flåden. Således var i alt 1.577 personer ansat på disse fartøjer, hvoraf de 1.001 var beskæftiget på fartøjer ejet af registrerede erhvervsfiskere, mens 574 var beskæftiget på fartøjer ejet af selskaber med ret til at drive erhvervsfiskeri, jf. tabel 2.8.

Tabel 2.8. Beskæftigelse fordelt efter erhvervsstatus for fiskere med et registreret fiskerfartøj ultimo 2008

	Aktive fiskerfartøjer med fangstværdi i kr.				
	≥FOI's minimumsgrænse	<FOI's minimumsgrænse ≥50.000	<50.000	Inaktive registrerede fiskerfartøjer	I alt registrerede fiskerfartøjer
Erhvervsfisker	1.001	283	364	556	2.204
Bierhvervsfisker		88	419	249	756
Selskaber	574	51	59	215	899
Anden erhvervsstatus	2	2	7	14	25
I alt	1.577	424	849	1.034	3.884

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

Kapitalintensiteten pr. besætningsmedlem kan beregnes ved anvendelse af den gennemsnitlige besætning og den gennemsnitlige forsikringsværdi pr. fartøj. Udviklingen siden 1995 i kapitalintensiteten pr. kommercielt fartøj fordelt på længdegrupper er vist i tabel 2.9.

[4] For fartøjer uden en angivet besætningsstørrelse er denne sat til 1 person. Dette drejer sig alene om fartøjer under 10 meter.

Kapitalintensiteten stiger fortsat

Den gennemsnitlige kapitalintensitet er steget betragteligt fra en 1,0 mio. kr. pr. beskæftiget person i 1995 til næsten 2 mio. kr. i 2008. Kapitalintensiteten pr. besætningsmedlem ses også at være betydelig højere for de store end de små fartøjer. I de store fartøjer over 40 meter er der investeret omkring 6,2 mio. kr. pr. besætningsmedlem, mens der tilsvarende for de små fartøjer er investeret 601.000 kr.

Tabel 2.9. Udvikling i gennemsnitlig kapitalintensitet for kommercielle fartøjer (1.000 kr./person)

	Små fartøjer <12m	Mindre fartøjer 12-15m	Mindre fartøjer 15-18m	Mellem store fartøjer	Store fartøjer 24-40m	Store fartøjer ≥40m	Specialfiskerier	Gennemsnit
1995	350	485	678	915	2.020	3.474	916	1.016
1996	363	498	693	933	2.102	3.492	828	1.050
1997	369	521	723	949	2.172	3.931	1.173	1.145
1998	411	541	751	979	2.283	3.862	1.187	1.220
1999	416	551	767	1.019	2.271	3.850	1.337	1.238
2000	458	589	801	1.095	2.417	4.473	1.321	1.367
2001	468	645	831	1.191	2.585	4.691	1.415	1.438
2002	496	725	885	1.312	2.713	4.650	1.476	1.603
2003	546	776	938	1.461	2.777	4.890	1.548	1.717
2004	557	884	969	1.561	2.822	5.395	1.613	1.809
2005	512	858	986	1.464	2.870	5.044	1.732	1.735
2006	529	876	979	1.458	2.933	5.666	1.769	1.790
2007	562	912	1.170	1.617	3.012	6.165	1.735	1.989
2008	601	973	1.242	1.693	3.183	6.202	1.736	1.975

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

2.4. Fiskerflådens kvoteudnyttelse

Store fartøjer fanger industrifisk

Det kvotemæssige grundlag for de forskellige grupper i fiskerflåden har i varierende grad betydning for fartøjernes økonomi. Industrikvoterne har hovedsagelig betydning for de store fartøjer over 24 meter, jf. tabel 2.10. Den eneste art, hvor de øvrige fartøjsgrupper har en fangst af betydning, er brisling, hvor 19 procentpoints af den gennemsnitlige kvoteudnyttelse udgør fangstgrundlaget for fartøjer under 24 meter.

Tabel 2.10. Gennemsnitlig kvoteudnyttelse for 2006-2008 fordelt på fartøjsgrupper, kvoterede industriarter (%)

	Små fartøjer <12m	Mindre fartøjer 12-15 m	Mindre fartøjer 15-18m	Mellem store fartøjer	Store fartøjer 24-40m	Store fartøjer ≥40m	Gen. kvoteudnyt.
Blåhvilling	0	0	0	0	3	64	67
Brisling	1	5	5	8	17	28	64
Hestemakrel	0	0	0	0	4	39	43
Sperling	0	0	0	0	9	24	33
Tobis	0	0	1	5	28	48	84
I alt	0	2	2	5	19	39	68

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.
Anm.: Kvoteudnyttelsen er beregnet på basis af fangster foretaget af fartøjer med fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser. Fartøjer deltagende i specialfiskeri udeladt, idet de ikke har fangst af industrifisk.

Alle fartøjsgrupper er afhængige af konsumfisk

Udnyttelsen af konsumkvoterne er væsentligt mere varieret på fartøjsgrupper end industrikvoterne, jf. tabel 2.11. Den samlede udnyttelse for perioden 2006 til 2008 er på 84 % for alle konsumkvoterne, hvilket er stort set uændret sammenlignet med tidligere år. De store fartøjer over 40 meter havde i gennemsnit i perioden 2006 til 2008 en udnyttelse på 49 procentpoint, hvilket skyldes deres store fiskeri efter sild og makrel.

Udnyttelsen af kvoterne for torske- og fladfisk er koncentreret om fartøjerne under 40 meter, mens fiskeriet af jomfruhummer har hovedvægten på fartøjer mellem 12 og 40 meter. Dybvandsrejer og andre arter fanges specielt af fartøjer på mellem 24 og 40 meter.

Tabel 2.11. Gennemsnitlig kvoteudnyttelse for 2006-2008 fordelt på fartøjsgrupper, kvoterede konsumarter (%)

	Små fartøjer <12m	Mindre fartøjer 12-15m	Mindre fartøjer 15-18m	Mellem store fartøjer	Store fartøjer 24-40m	Store fartøjer ≥40m	Specialfiskerier	Gen. kvoteudnyt.
Torskefisk	11	12	11	16	20	0	0	70
- heraf torsk	20	20	17	18	9	0	0	84
Fladfisk	8	15	13	23	21	0	0	80
- heraf rødspætte	8	16	13	23	20	0	0	81
- heraf tunge	15	14	18	16	4	0	0	67
Sild	1	2	3	2	6	78	0	93
Makrel	0	0	1	0	2	93	0	97
Dybvandsrejer	0	0	2	0	28	0	0	30
Jomfruhummer	1	10	14	19	18	0	0	62
Andre arter	1	0	0	1	21	0	0	23
Grønlandsrejer	0	0	0	0	0	0	77	77
I alt	4	5	6	7	11	49	2	84

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.
Anm.: Kvoteudnyttelsen er beregnet på basis af fangster foretaget af fartøjer med fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser.

Lorenz-kurver

Den varierende udnyttelse af de forskellige kvoter og den deraf følgende betydning for de forskellige fartøjers fangstmængde og fangstværdi kan vises ved sammenhængen mellem procentandelen af henholdsvis fangstværdien og fangstmængden i forhold til procentandelen af antallet af fartøjer i fiskerflåden (Lorenz-kurver), som vist i figur 2.1.

20 % af fartøjerne fanger 90 % af mængderne

Det fremgår af figur 2.1, at 20 % svarende til 153 af fartøjerne med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænse, fanger over 90 % af fangstmængden, mens 390 fartøjer (50 %) lander over 90 % af den samlede fangstværdi, og at 68 % af fartøjerne fanger mindre end 5 % af den samlede fangstmængde. Der er således sket en yderligere koncentration i løbet af 2008, hvor hovedparten af fangstmængder og -værdier er blevet samlet på færre fartøjer. Årsagen til denne udvikling skal primært findes i den ændrede regulering mod individuelle rettigheder.

Figur 2.1. Lorenz-kurve for registrerede danske kommercielle fartøjer ultimo 2008

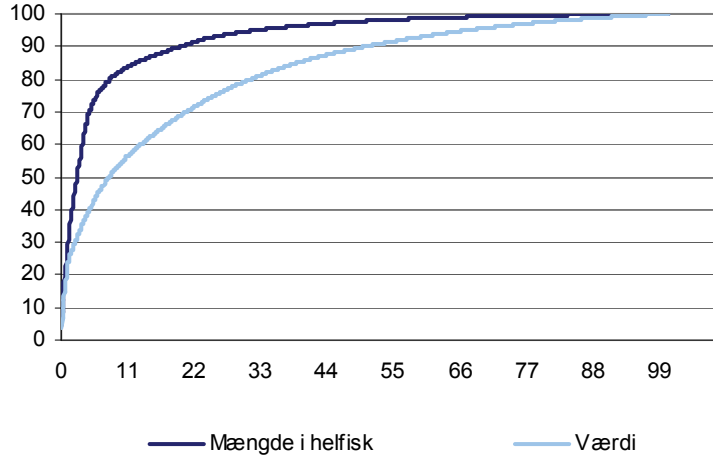

Det skal ydermere bemærkes, at den skæve fordeling mellem fartøjernes relative andele af fangstmængden og fangstværdien afspejler de strukturelle forskelle inden for den kommercielle fiskerflådes fiskeri. Få store fartøjer fanger relativt meget af de billige industriarter samt sild og makrel, mens der er en mere jævn fordeling inden for det øvrige konsumfiskeri.

3. Fangst og indtjening

Den anvendte model…

Beregningen af prognosen i Fiskeriets Økonomi 2009 gennemføres ved anvendelse af den model, som også er brugt i tidligere års vurderinger. Modellen opererer med tre dimensioner omfattende fartøjsgrupper, fiskearter og farvande. Modellens beregninger hviler på, at alle kvoter opfiskes under hensyn til den fastlagte antagelse om kvoteudnyttelse, jf. kapitel 1.

arbejder med 29 fartøjsgrupper…

Den centrale dimension i modellen er fartøjsgruppe, hvor modellen opererer med 29 fartøjsgrupper, jf. bilagstabel 2.1. I det følgende præsenteres resultaterne for de syv hovedgrupper, mens de resterende resultater præsenteres i bilagstabeller.

…111 fiskearter

Modellen er meget detaljeret med hensyn til fiskearter og farvande. I alt skelnes mellem 111 "arter", hvoraf 106 er rene arter (kvoterede som ukvoterede), mens 5 er kombinationer bestående af 2 eller flere arter[5)]. Denne opdeling skyldes, at visse kvoter ikke fastsættes for enkeltarter alene, men for artskombinationer.

og 32 farvande

Kvoteforvaltningen opererer med 75 såkaldte forvaltningsområder, som består af kombinationer af art(er) og farvande[6]. Derfor anvender modellen flere farvande end bare en opdeling på Nordsøen, Skagerrak, Kattegat, Sundet, Bælthavet, østlige og vestlige Østersø samt andre farvande. Samlet skelnes der mellem 35 farvande, hvoraf de 24 dækker de nødvendige enkeltfarvande samt forskellige kombinationer, som modsvarer den måde kvoterne fastsættes på. Hertil kommer 11 farvande, som er relateret til fangsterne af ikke-kvoterede arter.

Ved anvendelse af modellen beregnes de forventede fangster og fangstværdier for hele den danske fiskerflåde i 2009. Dette sker for de enkelte økonomiske størrelsesklasser. Det fremgår af tabel 3.1, at de kommercielt aktive fartøjer generelt har over 99 % af fangstmængden og næsten 98 % af fangstværdien i det samlede fiskeri.

[5] Eksempelvis tildeles Danmark i norsk zone af Nordsøen en kvote kaldet "andre arter", hvor der registreres fangst af en række forskellige arter, herunder skærising, rødtunge og kulmule.
[6] Af de 75 forvaltningsområder dækker 11 industrifiskearter, mens 64 dækker konsumfiskearter.

Tabel 3.1. De økonomiske størrelsesklassers andel af fangster (%)

		2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Mængde	Fangstværdi ≥ FOI's minimumsgrænse	99,73	99,58	99,65	99,55	99,59	99,45	99,42
	Fangstværdi < FOI's minimumsgrænse ≥ 50.000 kr.	0,20	0,32	0,26	0,36	0,33	0,45	0,47
	Fangstværdi ≤ 50.000 kr.	0,06	0,10	0,09	0,09	0,08	0,10	0,11
Værdi	Fangstværdi ≥ FOI's minimumsgrænse	98,32	97,57	97,74	97,96	98,06	97,56	97,47
	Fangstværdi < FOI's minimumsgrænse ≥ 50.000 kr.	1,27	1,84	1,69	1,53	1,50	1,92	1,96
	Fangstværdi ≤ 50.000 kr.	0,41	0,59	0,58	0,51	0,44	0,52	0,57

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

Fiskerivirksomheder i prognosen for 2009

Udover prognoseberegningerne for fangsterne i 2009 beregnes der også mere detaljerede økonomiske indikatorer for en række af de fartøjer eller fiskerivirksomheder, der indgår i grundlaget for Fødevareøkonomisk Instituts fiskeriregnskabsstatistik 2007.

Problem med manglende tilsagn

Fiskeriregnskabsstatistikken er baseret regnskaber, som indsamles fra fiskere, der frivilligt giver tilsagn om at stille deres regnskaber til rådighed mod en vis kompensation. Det har i de senere år været problematisk at opnå tilstrækkelig mange tilsagn, således alle fartøjsgrupper selvstændigt har kunnet inkluderes i Fiskeriregnskabsstatistikken, og dermed i beregninger anvendt i Fiskeriets Økonomi.

Nye fartøjsgrupper med i 2009

Grundet manglende repræsentation af regnskaber i nogle fartøjsgrupper må enkelte af grupperne dog udelades af beregningerne. I forhold til tidligere publikationer inkluderer Fiskeriets Økonomi i år ikke økonomiske indikatorer for trawl under 12m, snurrevod 12-15m og garn/krog 15-18m. Derimod omfatter årets publikation snur/garn/trawl under 12m, 12-15m og 15-18m.

3.1. Fiskeriets fangstmængde

Beregning af fangstmængde

Prognosen over fangsternes størrelse i 2009 er baseret på de fastsatte kvoter for det danske fiskeri og skønnet over kvote-

udnyttelsesprocenter, jf. afsnit 1.2. Herudover indgår fordelingen af fiskeriet på de anvendte fartøjsgrupper, jf. bilagstabel 2.1. De enkelte gruppers andel af hver kvote antages ikke at ændre sig fra år til år, selv om kvoterne ændres. Det gør derimod fangstsammensætningen for hver enkelt fartøjsgruppe.

Fordeling af IOK- og FKA-kvoter

De kvoter, som er omfattet af den rettighedsbaserede regulering, antages det, at fordelingen mellem fartøjsgrupper er lig den observerede i 2008. For de resterende kvoter og de ikke-kvoterede arter anvendes tre-årige gennemsnit.

Den samlede fangstmængde falder med over 17 % i 2009

Den forventede fangstmængde for alle fartøjer i 2009 er på 573 tusinde tons. Dette er et fald på 117 tusinde tons eller lidt over 17 % i forhold til 2008. I forhold til gennemsnittet for perioden 2006-2008 er der tale om et større fald på 164 tusinde tons svarende til ca. 22 %, jf. tabel 3.2 og bilagstabel 3.1.

Tabel 3.2. Total fangstmængde for alle aktive fartøjer (tons)

	2006-2008	2008	Forventet i 2009
Små fartøjer <12m	16.002	13.232	12.977
Mindre fartøjer 12-15m	28.413	23.482	24.231
Mindre fartøjer 15-18m	32.101	26.721	26.035
Mellemstore fartøjer 18-24m	51.803	44.760	40.342
Store fartøjer 24-40m	150.883	129.293	107.556
Store fartøjer ≥40m	373.441	367.782	303.319
Specialfiskerier	57.611	44.566	58.832
Ophørte fartøjer	26.786	40.420	.
I alt	737.039	690.256	573.393

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.
Anm.: Gennemsnitsvægten for laks er sat til 4,5 kg.

Fangstmængden for kommercielle fartøjer falder med ca. 12 %

Fangstmængden for den kommercielle del af flåden forventes i 2009 at være på 570 tusinde tons. Dette svarer til et fald på knap 76 tusinde tons i forhold til 2008 eller ca. 12 %, jf. tabel 3.3 og bilagstabel 3.2. Årsagen til faldet i den totale mængde for de kommercielle fartøjer skal findes i forventede lavere kvoter for ikke mindst for tobis og sild.

Tabel 3.3. Total fangstmængde for kommercielt aktive fartøjer (tons)			
	2006-2008	2008	Forventet i 2009
Små fartøjer <12m	12.860	10.075	10.272
Mindre fartøjer 12-15m	28.242	23.411	24.072
Mindre fartøjer 15-18m	32.063	26.721	25.988
Mellemstore fartøjer 18-24m	51.791	44.741	40.331
Store fartøjer 24-40m	150.883	129.293	107.556
Store fartøjer ≥40m	373.441	367.782	303.319
Specialfiskerier	57.382	44.021	58.621
I alt	706.661	646.044	570.170

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.
Anm.: Gennemsnitsvægten for laks er sat til 4,5 kg.

Fartøjer over 24 meter får mindre fangstmængde i 2009

Det forventede fald i fangstmængden har varierende betydning for de forskellige fartøjsgrupper. I forhold til fiskeriet i 2008 sker der en nedgang i fangsterne for fartøjerne over 24 meter, ikke mindst grundet reducerede fangster af sild og tobis. De øvrige fartøjsgrupper oplever kun mindre ændringer i forhold til 2008. Sammenlignes perioden 2006-2008 med den forventede fangstmængde i 2009 er der en tilbagegang for alle fartøjsgrupper med undtagelse af specialfiskerierne, hvor der ses en lille fremgang.

Den gennemsnitlige fangstmængde falder i 2008

I tabel 3.4 er vist de skønnede gennemsnitlige fangstmængder for 2009 opdelt på fartøjsgrupper for de kommercielle fartøjer. Den samlede gennemsnitlige fangstmængde pr. fartøj i 2009 forventes at falde i forhold til 2008 med ca. 12 %. Tilbagegangen ventes imidlertid kun at ske i for de mellemstore og de store fartøjer, og skyldes hovedsageligt et forventet fald i kvoterne for sild og tobis. For de små og de mindre fartøjer forventes en næsten uændret fangstmængde pr. fartøj, og der forventes en kraftig stigning for specialfiskeriet.

Tabel 3.4. Gennemsnitlig fangstmængde for kommercielt aktive fartøjer (tons)			
	2006-2008	2008	Forventet i 2009
Små fartøjer <12m	43	43	44
Mindre fartøjer 12-15m	151	142	146
Mindre fartøjer 15-18m	302	287	279
Mellemstore fartøjer 18-24m	536	533	480
Store fartøjer 24-40m	2.166	2.351	1.956
Store fartøjer ≥40m	11.432	13.622	11.234
Specialfiskerier	515	370	492
I alt	781	831	734

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.
Anm.: Gennemsnitsvægten for laks er sat til 4,5 kg.

De ti vigtigste fiskearter

De ti værdimæssigt mest betydende fiskearter, jf. tabel 3.5, omfatter de demersale konsumarter som torsk, jomfruhummer, rødspætte, tunge samt mørksej. Sild og makrel udgør grundlaget for det pelagiske fiskeri, mens brisling og tobis indgår som grundlag for industrifiskeriet. Grønlandske dybvandsrejer er et specialfiskeri, hvortil der kræves licens for deltagelse.

Tabel 3.5. Fangstmængder for alle aktive fartøjer for de i 2008 ti værdimæssigt mest betydende kvoterede arter (tons)			
	2006-2008	2008	Forventet i 2009
Torsk	24.875	22.923	23.086
Sild	117.299	94.832	77.837
Makrel	24.624	24.751	30.591
Jomfruhummer	4.261	4.161	4.281
Rødspætte	18.056	17.300	17.178
Tobis	216.623	240.737	158.971
Brisling	147.065	125.076	149.652
Tunge	1.140	1.109	888
Grønlandske dybvandsrejer	4.586	4.406	4.406
Mørksej	6.784	7.830	7.611

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

Udviklingen i fangsten af disse værdimæssigt ti mest betydende arter har stor indflydelse på forventningen til fartøjsgruppernes økonomi i 2009. Der forventes en mængdemæssige nedgang for

Fald i mængderne for sild og tobis, men fremgang for makrel og brisling

det pelagiske fiskeri af konsumarter, grundet reduktionen i fangstmængden af sild på 17 tusinde tons svarende til 18 % i forhold til 2008. Makrelfangsterne forventes at stige i 2009 med 6 tusinde tons i forhold til 2008. I industrifiskeriet er der en markant fremgang for brisling på godt 25 tusinde tons eller 20 %, hvorimod fangsterne af tobis ventes på det nuværende grundlag at blive reduceret med næsten 82 tusinde tons. For det demersale fiskeri sker der kun små ændringer, idet der er en mindre tilbagegang for rødspætte, tunge, og mørksej, mens der for torsk, jomfruhummer og grønlandsrejer opleves en mindre fremgang eller ingen ændring, jf. tabel 3.5.

3.2. Fiskeriets fangstværdi

Prisudviklingen er central i prognosen for fangstværdien

Den forventede prisudvikling på fiskeprodukter i 2009 er af central betydning for prognosen og dermed vurderingen af indtjeningen i fiskeriet i 2009. Der er i kapitel 4 foretaget en særskilt vurdering af pris- og udbudsforhold i EU som følge af forventningerne til forsyningsgrundlaget for fiskeprodukter. Dette danner efterfølgende grundlaget for at fastlægge et skøn over gennemsnitpriserne i 2009 for de enkelte fiskearter, hvor oprindelsesfarvand (fiskefarvand) indgår i prisvariationen for arterne.

Prisforudsætninger

Skønnet over fangstværdien i 2009 er i lighed med tidligere år beregnet under to forskellige forudsætninger for prisudviklingen. Den første forudsætning (scenario 1) anvender gennemsnitspriserne for fiskeprodukter i 2008, hvorved alene konsekvenserne af mængdeændringerne i 2009 vurderes. Den anden forudsætning (scenario 2) anvender forventningerne til prisudviklingen i 2009 med udgangspunkt i vurderingen af markedsudviklingen, jf. kapitel 4[7]. For de ti mest betydende fiskearter er prisforudsætningerne for beregningerne i de to scenarier vist i tabel 3.6, jf. bilagstabel 3.3.

[7] For arter ikke omfattet af prisskønnene i kapitel 4 forudsættes disse i 2009 at ændre sig i forhold til gennemsnittet for de seneste tre år.

Tabel 3.6. Gennemsnitspris for alle aktive fartøjer for de i 2008 ti værdimæssigt mest betydende kvoterede arter (kr. pr kg.)

			-----Forventet i 2009 -----	
	2006-2008	2008	Scenario 1	Scenario 2
Torsk	16,48	16,61	16,70	12,53
Sild	2,65	2,68	2,70	2,70
Makrel	8,57	9,62	9,62	7,22
Jomfruhummer	68,03	55,99	55,95	41,96
Rødspætte	13,53	12,77	12,77	11,49
Tobis	1,04	0,90	0,90	0,86
Brisling	1,12	1,12	1,12	1,06
Tunge	85,50	77,40	77,69	69,92
Grønlandske dybvandsrejer	14,50	14,68	14,68	13,95
Mørksej	6,56	6,72	6,73	6,39

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

Fangstværdi-prognose for de ti vigtigste fiskearter

På grundlag af kvoterne for 2009, de forventede kvoteudnyttelser for 2009 og med udgangspunkt i prisforudsætningerne er der beregnet en prognose for fangstværdierne for alle arter[8)]. Værdierne for de i 2008 ti økonomisk mest betydende fiskearter er vist i tabel 3.7.

Tabel 3.7. Fangstværdi for alle aktive fartøjer for de i 2008 ti værdimæssigt mest betydende kvoterede arter (1.000 kr.)

			----- Forventet i 2009 -----	
	2006-2008	2008	Scenario 1	Scenario 2
Torsk	409.928	380.788	404.119	303.089
Sild	310.970	253.926	210.522	210.522
Makrel	211.100	238.146	294.515	220.886
Jomfruhummer	289.847	232.940	240.025	180.019
Rødspætte	244.279	220.855	224.454	202.009
Tobis	225.078	217.720	143.458	136.285
Brisling	164.410	140.032	167.484	159.110
Tunge	97.457	85.859	74.484	67.035
Grønlandske dybvandsrejer	66.473	64.682	64.682	61.448
Mørksej	44.529	52.638	51.370	48.801

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

[8] Der er i prognosen for fangstværdierne for 2009 ikke inkluderet eventuelle efterbetalinger primært i forbindelse med industrifiskeriet. Der var ingen efterbetalinger i hverken 2007 eller 2008.

Den forventede pris er central

Det ses af tabel 3.7, at der forventes et betydeligt fald for alle arter ved scenario 2, mens der ved scenario 1 fremgang i fangstværdi for torsk, makrel, jomfruhummer, rødspætte og brisling i forhold til 2008, mens der ventes et fald for de resterende arter, dog forventes grønlandske dybvandsrejer at være uændret. De beregnede skøn over den totale fangstværdi opdelt på fartøjsstørrelser og -typer fremgår af tabel 3.8 og bilag 3.4.

Total fangstværdi på 2.469 mio. kr. i 2008-priser … og på 2.144 mio. kr. i 2009-priser

For det samlede fiskeri er skønnet over den totale fangstværdi med prisniveau-2008 på 2.469 mio. kr., svarende til et fald i forhold til 2008 på 91 mio. kr. eller 3,5 %. Med forventet prisniveau-2009 er den skønnede fangstværdi på 2.144 mio. kr., svarende til en tilbagegang på 415 mio. kr. eller 16,0 %. Prognosen for 2009 viser derfor i begge scenarier et kraftigt fald i den totale fangstværdi i forhold til basisperioden 2006-2008 på mellem 352 og 677 mio. kr.

Tabel 3.8. Total fangstværdi for alle fartøjer (1.000 kr.)

			---- Forventet i 2009 ----	
	2006-2008	2008	Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	250.977	211.614	212.961	185.210
Mindre fartøjer 12-15m	261.666	231.990	241.435	198.331
Mindre fartøjer 15-18m	264.611	237.291	239.189	196.917
Mellemstore fartøjer 18-24m	389.551	352.351	354.611	299.002
Store fartøjer 24-40m	557.339	470.581	465.441	412.365
Store fartøjer ≥40m	756.792	716.909	699.393	616.958
Specialfiskerier	254.167	231.272	256.137	235.622
Ophørte fartøjer	86.280	107.879	.	.
I alt	2.821.383	2.559.887	2.469.167	2.144.405

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

Fald i fangstværdi i forhold til 2008 for kommercielle fartøjer

I det kommercielle fiskeri er skønnet over den totale fangstværdi med prisniveau-2008 på 2.414 mio. kr., svarende til en forøgelse i forhold til 2008 på 24 mio. kr. eller 1 %. Med prisniveau-2009 (scenario 2) er den skønnede fangstværdi på 2.095 mio. kr., svarende til en nedgang på 295 mio. kr. eller ca. 12 %. Prognosen for 2009 viser således en tilbagegang i forhold til 2008, og dermed også en yderligere nedgang i forhold til basisperioden 2006-2008 på 578 mio. kr. ved scenario 2.

Tabel 3.9. Total fangstværdi for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

	2006-2008	2008	---- Forventet i 2009 ---- Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	193.810	155.386	162.252	139.788
Mindre fartøjer 12-15m	259.850	230.961	239.818	196.995
Mindre fartøjer 15-18m	264.191	237.291	238.787	196.576
Mellemstore fartøjer 18-24m	389.345	351.903	354.381	298.817
Store fartøjer 24-40m	557.339	470.581	465.441	412.365
Store fartøjer ≥40m	756.792	716.909	699.393	616.958
Specialfiskerier	251.454	226.985	253.945	233.619
I alt	2.672.782	2.390.016	2.414.017	2.095.118

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

Forventet fald i fangstværdi for næsten alle fartøjsgrupper

Udviklingen i den gennemsnitlige fangstværdi afhænger af det valgte scenario, hvilket også fremgår af tabel 3.10 og bilagstabel 3.6. I scenario 1 er den samlede gennemsnitlige fremgang beregnet til omkring 1 % imens der i scenario 2 vurderes en betydelig tilbagegang på omkring 12 %. Det er tidligere nævnt, at de store fartøjer over 40 meter ventes at få et fald i den gennemsnitlige fangstmængde i 2009. Dette får ligeledes indflydelse på den gennemsnitlige fangstværdi, som for disse fartøjer ventes at falde med henholdsvis 2 % og 14 % i scenario 1 og 2 (prisniveau-2009). Den gruppe af fartøjer, der oplever den største absolutte og relative fremgang i scenario 1, er fartøjerne i specialfiskeriet med 12 %. I scenario 2 er der kun fremgang for specialfiskeriet.

Tabel 3.10. Ændring i gennemsnitlig fangstværdi for kommercielt aktive fartøjer

	Fangstværdi pr. fartøj i 2008 (1.000 kr.)	------ Forventet ændring i 2009 ----- --- Scenario 1 --- (1.000 kr.)	(%)	--- Scenario 2 --- (1.000 kr.)	(%)
Små fartøjer <12m	664	29	4	-67	-10
Mindre fartøjer 12-15m	1.400	53	4	-206	-15
Mindre fartøjer 15-18m	2.552	16	1	-438	-17
Mellemstore fartøjer 18-24m	4.189	30	1	-632	-15
Store fartøjer 24-40m	8.556	-93	-1	-1.058	-12
Store fartøjer ≥40m	26.552	-649	-2	-3.702	-14
Specialfiskerier	1.907	227	12	56	3
I alt	3.076	31	1	-380	-12

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.

3.3. Fiskeriets driftsomkostninger

Driftsomkostningsberegning på basis af 1996-2006

På indeværende tidspunkt er fiskeriets driftsomkostninger for 2008 endnu ikke opgjort. Prognosen for fiskeriets driftsomkostninger er derfor baseret på Fødevareøkonomisk Instituts Fiskeriregnskabsstatistik for perioden 1996 til 2007. Omkostningsskønnene for både 2008 og 2009 er herudover baseret på oplysninger om fiskeriets forløb i 2008, jf. afsnit 3.1 og 3.2. I beregningerne for 2008 inddrages de på indeværende tidspunkt kendte fangstmængder og -værdier for 2008. For 2009 anvendes de skønnede fangstmængder og -værdier i forbindelse med fastlæggelsen af omkostningerne.

Fartøjsgrupper der udelades af prognosen

Med det eksisterende regnskabsstatistiske grundlag er det ikke muligt at vurdere omkostningsudviklingen for en række af de anvendte fartøjsgrupper. Dette skyldes et for lille stikprøvemateriale (under 10 %) og/eller for få fartøjer i fartøjsgruppen (under 10 fartøjer). På denne baggrund er der ikke omkostningsberegninger for følgende fartøjsgrupper: Trawl under 12 meter, snurrevod mellem 12 og 15 meter, garn/krog for fartøjer mellem 15 og 18 meter, snur/garn/trawl gruppen for fartøjer mellem 18 og 24 meter og mellem 24 og 40 meter samt fartøjer deltagende i østersfiskeri og fartøjer, der fisker grønlandsrejer. I 2008 udgjorde disse fartøjers fangstværdi ca. 7 % af de kommercielt ak-

tive fartøjers, lidt lavere end det var tilfældet i 2007, hvor de udgjorde 10 %.

Omkostnings-grupper

I prognosen for indtjeningen i fiskeriet opdeles omkostningerne i følgende tre grupper:

1. Driftsomkostninger ekskl. aflønning af arbejdskraft og kapital
2. Aflønning af arbejdskraft
3. Aflønning af kapital herunder afskrivninger

I den første gruppe indgår omkostninger til brændstof, forlodsomkostninger (is, proviant m.v.), vedligeholdelse, salgsomkostninger, leje og ejendomsskatter, forsikringer og diverse tjenesteydelser. De anvendte definitioner for omkostningsposterne er beskrevet i Fødevareøkonomisk Instituts Fiskeriregnskabsstatistik (se eksempelvis Fødevareøkonomisk Institut, 2001), og de anvendte metoder til fremskrivning af omkostningerne er beskrevet i Andersen (2000)[9].

Relativ fordeling på omkostnings-poster

Driftsomkostningernes relative fordeling på omkostningsposter i perioden 2005-2007 og i prognoserne for udviklingen i 2008 og 2009 er vist i tabel 3.11. De største omkostninger er i rækkefølge brændstof, vedligeholdelse og salg. De gennemsnitlige omkostninger opdelt på fartøjsstørrelse og fartøjstype for disse tre omkostningsposter er vist i bilagstabel 3.7 for perioden 2007-2009.

[9] Kun metoden for fremskrivning af andre forlodsomkostninger er ændret i forhold til Andersen, J.L.: Arbejdspapir til "konjunkturrapport" for dansk fiskeri 2000, Fødevareøkonomisk Institut Working Paper no. 14/2000. Dog med den ændring, at forlodsomkostningerne fremskrives ved anvendelse af den sammen metode, der også anvendes for omkostninger til vedligeholdelse, leje og ejendomsskatter, forsikringer og diverse tjenesteydelser.

Tabel 3.11. Driftsomkostningernes relative fordeling på omkostningstyper for kommercielt aktive fartøjer (%)

	2005	2006	2007	Forventet i 2008	----- Forventet i 2009 ----- Scenario 1	Scenario 2
Brændstofomkostninger	36	35	30	37	26	27
Forlodsomkostninger	4	3	3	3	4	4
Vedligeholdelses-omkostninger	23	24	26	22	27	27
Salgsomkostninger	18	19	19	19	21	19
Leje og ejendomsskatter	1	1	1	1	1	1
Forsikringsomkostninger	9	7	7	7	8	8
Omkostninger til diverse tjenesteydelser	10	10	14	11	13	13

Brændstofprisen varierer mest…

Som følge af svingningerne i verdensmarkedsprisen på olie er brændstofomkostningerne den post, der varierer mest i perioden. Da det er den aktuelle pris på brændstof, der anvendes ved publikationens tilblivelse, må der tages forbehold mod situationer, der påvirker den aktuelle pris på verdensmarkedet. De skønnede brændstofpriser for 2009 kan derfor være både under- og overvurderet. I forhold til 2008 ventes brændstofprisen at falde markant i 2009 fra indeks 152 i 2006 og 2007 over indeks 189 i 2008 til indeks 120 i 2009, hvilket er på niveau med indekset i 2004/2005.

…og ventes at falde med 23 % i 2009

De gennemsnitlige brændstofomkostninger pr. fartøj var på 384 tusinde kr. i perioden 2005-2007, mens de forventede omkostninger til brændstof i 2008 og 2009 er på henholdsvis 469 og 296 tusinde kr., jf. tabel 3.12, hvilket er henholdsvis en stigning på 22 % og et fald på 23 %.

Omkostningerne er størst for trawler og not

Brændstofomkostningernes størrelse og betydning varierer med fartøjstypen og fartøjsstørrelsen. Generelt er udgiften mest tyngende for bomtrawl-, trawl- og notfartøjer, og stigende med fartøjsstørrelsen.

Tabel 3.12. Gennemsnitlige brændstofomkostninger for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

		2005-2007	2007	Forventet i 2008	Forventet i 2009
Små fartøjer <12m	Garn/krog	35	32	45	28
	Jolle/ruse	21	27	28	17
	Snur/garn/trawl	66	71	84	55
	Alle redskaber	38	39	50	31
Mindre fartøjer 12-15m	Garn/krog	98	104	126	82
	Snur/garn/trawl	79	97	104	70
	Trawl	196	191	251	157
	Alle redskaber	145	150	190	120
Mindre fartøjer 15-18m	Snur/garn/trawl	152	91	181	91
	Snurrevod	235	329	318	237
	Trawl	299	284	383	235
	Alle redskaber	259	259	344	212
Mellemstore fartøjer 18-24m	Garn/krog	220	170	272	162
	Snurrevod	186	213	240	158
	Trawl	589	565	755	475
	Alle redskaber	465	450	611	386
Store fartøjer 24-40m	Bomtrawl	4.187	4.083	5.344	3.335
	Trawl industri	1.117	866	1.423	893
	Trawl konsum	1.663	1.783	2.158	1.426
	Trawl blandet	1.154	557	1.430	764
	Alle redskaber	1.625	1.491	2.034	1.306
Store fartøjer ≥40m	Not	5.482	5.955	7.079	4.601
	Trawl industri	1.445	1.207	1.859	1.165
	Trawl blandet	3.007	2.471	3.825	2.216
	Alle redskaber	2.783	2.454	3.456	2.162
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	372	453	476	302
	Muslingefiskeri	80	78	103	61
	Alle specialfiskerier	171	196	220	137
I alt		384	365	469	296

Kilde: Udtræk fra Fødevareøkonomisk Instituts database.
Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

De totale brændstofomkostninger forventes at stige i 2008 men at falde i 2009

I 2007 var den totale udgift til brændstof 24 % lavere end i basisperioden 2005-2007. Niveauet forventes at stige i 2008 for så igen at falde i 2009. De totale brændstofomkostninger forventes således at stige fra ca. 284 mio. kr. i 2007 til ca. 331 mio. kr. i 2008 for herefter at falde til ca. 209 mio. kr. i 2009, jf. tabel

3.13 og bilagstabel 3.8. Den mindre flåde samt faldende gennemsnitlige brændstofomkostninger betyder et kraftigt fald i de totale brændstofomkostninger.

Tabel 3.13. Totale brændstofomkostninger for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

	2005-2007	2007	Forventet i 2008	Forventet i 2009
Små fartøjer <12m	12.842	10.408	11.074	6.975
Mindre fartøjer 12-15m	29.398	24.135	29.257	18.542
Mindre fartøjer 15-18m	28.732	21.525	28.171	17.413
Mellemstore fartøjer	51.787	38.733	49.531	31.238
Store fartøjer 24-40m	132.173	86.464	99.656	63.998
Store fartøjer ≥40m	102.056	85.898	93.302	58.373
Specialfiskerier	14.666	16.866	19.609	12.206
I alt	371.653	284.029	330.599	208.745

Kilde: Udtræk fra Fødevareøkonomisk Instituts database.
Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

De gennemsnitlige driftsomkostninger forventes at falde i 2009

De gennemsnitlige driftsomkostninger pr. fartøj stiger fra ca. 1.207 tusinde kr. i 2007 til skønnet ca. 1.275 tusinde kr. i 2008, svarende til en stigning på 6 %. I forhold til de anvendte scenarier for 2009 forventes de gennemsnitlige driftsomkostninger imidlertid at falde med henholdsvis 152 og 186 tusinde kroner svarende til 12 % og 15 % i de to scenarier i forhold til 2008. De gennemsnitlige driftsomkostninger fordelt på fartøjsstørrelser og fartøjstyper er vist i tabel 3.14.

Tabel 3.14. Gennemsnitlige driftsomkostninger ekskl. aflønning af arbejdskraft for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

		2005-2007	2007	For-ventet i 2008	- Forventet i 2009 - Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	Garn/krog	260	275	290	281	268
	Jolle/ruse	216	286	240	239	240
	Snur/garn/trawl	306	385	346	324	313
	Alle redskaber	260	297	292	282	272
Mindre fartøjer 12-15m	Garn/krog	545	690	594	592	564
	Snur/garn/trawl	466	626	526	523	492
	Trawl	640	709	718	639	612
	Alle redskaber	579	688	648	604	576
Mindre fartøjer 15-18m	Snur/garn/trawl	638	759	790	725	678
	Snurrevod	860	999	1.007	954	916
	Trawl	978	1.141	1.109	1.007	959
	Alle redskaber	889	1.064	1.047	956	910
Mellemstore fartøjer 18-24m	Garn/krog	1.195	1.181	1.369	1.277	1.232
	Snurrevod	1.145	1.580	1.261	1.246	1.184
	Trawl	1.644	1.861	1.934	1.699	1.629
	Alle redskaber	1.492	1.736	1.751	1.573	1.506
Store fartøjer 24-40m	Bomtrawl	7.822	8.690	9.135	7.533	7.396
	Trawl industri	2.889	2.749	3.424	2.864	2.839
	Trawl konsum	3.947	4.779	4.811	4.250	4.125
	Trawl blandet	2.819	1.834	3.306	2.478	2.412
	Alle redskaber	3.790	4.047	4.495	3.864	3.769
Store fartøjer ≥40m	Not	13.966	14.806	16.367	14.194	13.955
	Trawl industri	4.176	3.785	5.128	4.207	4.165
	Trawl blandet	7.789	5.927	9.148	7.203	7.052
	Alle redskaber	7.359	6.409	8.519	7.092	6.982
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	940	1.078	1.077	918	912
	Muslingefiskeri	400	403	426	385	382
	Alle spe. fisk.	567	615	631	553	549
I alt		1.135	1.207	1.275	1.123	1.089

Kilde: Udtræk fra Fødevareøkonomisk Instituts database.
Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Totale driftsomkostninger forventes at falde i 2009

De totale driftsomkostninger forventes i 2009 at være henholdsvis 792 og 768 mio. kr. i de to scenarier, hvilket er et kraftigt fald i forhold til niveauet for 2005-2007, der var på ca. 1.097 mio. kr. Faldet er særligt udpræget for gruppen af store fartøjer

over 24 meter, hvor der er tale om fald på hhv. 15 % og 17 % jf. tabel 3.15 og bilagstabel 3.9.

Tabel 3.15. Totale driftsomkostninger ekskl. aflønning af arbejdskraft for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

	2005-2007	2007	Forventet i 2008	--- Forventet i 2009 --- Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	87.721	80.069	65.196	62.977	60.679
Mindre fartøjer 12-15m	117.491	110.844	99.797	92.972	88.644
Mindre fartøjer 15-18m	98.666	88.304	85.873	78.432	74.619
Mellemstore fartøjer	166.069	149.279	141.802	127.378	122.018
Store fartøjer 24-40m	308.248	234.706	220.233	189.318	184.675
Store fartøjer ≥40m	269.824	224.301	230.004	191.480	188.517
Specialfiskerier	48.802	52.884	56.167	49.212	48.860
I alt	1.096.821	940.386	899.073	791.769	768.011

Kilde: Udtræk fra Fødevareøkonomisk Instituts database.
Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

3.4. Fiskeriets indtjeningsevne

Definition af indtjeningsevne

Fiskeriets indtjeningsevne er defineret som fangstværdien fratrukket alle driftsomkostninger (ekskl. aflønning af arbejdskraft og kapital), jf. afsnit 3.3. Indtjeningsevnen anvendes til at belyse, hvor meget, der er tilbage til aflønning af produktionsfaktorerne arbejdskraft og kapital.

Gennemsnitlig indtjeningsevne på 1,6 mio. kr. i 2009

Den gennemsnitlige indtjeningsevne pr. fartøj forventes i 2009 scenario 2 at være på 1,6 mio. kr., hvilket er 76 tusinde kr. højere end for perioden 2005-2007. I forhold til 2007 falder indtjeningsevnen med ca. 216 tusinde kr., svarende til et fald på 12 %, jf. tabel 3.16. Faldet ses for alle fartøjsgrupper med undtagelse af fartøjer over 40 meter. Sat i forhold til de forventede tal for 2008 forventes ligeledes en nedgang i indtjeningsevnen i 2009 for alle fartøjsgrupperne bortset fra specialfiskeriet. Dette skyldes en forventning om et mindre industrifiskeri - primært tobis, et markant fald i sildefiskeriet samt væsentligt lavere priser.

Tabel 3.16. Gennemsnitlig indtjeningsevne for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

		2005-2007	2007	Forventet i 2008	- Forventet i 2009 - Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	Garn/krog	311	372	378	412	310
	Jolle/ruse	437	523	393	504	525
	Snur/garn/trawl	293	307	355	398	286
	Alle redskaber	329	384	376	424	338
Mindre fartøjer 12-15m	Garn/krog	642	629	792	862	654
	Snur/garn/trawl	599	611	704	787	596
	Trawl	725	874	666	781	532
	Alle redskaber	676	758	705	803	576
Mindre fartøjer 15-18m	Snur/garn/trawl	1.479	2.170	1.625	1.680	1.257
	Snurrevod	960	1.137	1.441	1.590	1.284
	Trawl	1.382	1.610	1.367	1.518	1.087
	Alle redskaber	1.347	1.641	1.416	1.551	1.136
Mellemstore fartøjer 18-24m	Garn/krog	2.101	2.727	2.730	2.833	2.394
	Snurrevod	1.739	1.747	2.267	2.326	1.849
	Trawl	2.080	2.750	2.361	2.612	1.978
	Alle redskaber	2.016	2.526	2.368	2.568	1.982
Store fartøjer 24-40m	Bomtrawl	2.563	7.319	2.342	5.324	4.151
	Trawl industri	2.327	2.186	3.192	2.760	2.494
	Trawl konsum	3.466	4.617	4.995	5.779	4.587
	Trawl blandet	3.558	4.899	4.105	4.116	3.447
	Alle redskaber	3.066	4.032	4.354	4.852	3.940
Store fartøjer ≥40m	Not	31.460	32.130	46.923	54.854	45.359
	Trawl industri	4.092	3.496	5.962	4.539	4.159
	Trawl blandet	16.459	18.662	19.321	18.450	15.650
	Alle redskaber	13.814	13.605	18.034	18.812	15.868
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	2.147	2.302	2.290	2.925	2.738
	Muslingefiskeri	1.305	1.621	532	843	671
	Alle spe. fisk.	1.566	1.835	1.085	1.498	1.321
I alt		1.565	1.857	1.840	2.032	1.641

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Den samlede indtjeningsevne forventes i 2009 at være på ca. 1.157 mio. kr. i scenario 2. Sammenholdt med indtjeningsevnen i 2007 på 1.447 mio. kr. er det et fald på ca. 20 %, svarende til 290 mio. kr., jf. tabel 3.17 og bilagstabel 3.10. I forhold til perioden 2005-2007 er der tale om en forværring af den forventede

indtjeningsevne på 24 % i 2009 i scenario 2.

Tabel 3.17. Total indtjeningsevne for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

	2005-2007	2007	Forventet i 2008	-- Forventet i 2009 -- Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	111.139	103.611	83.891	94.458	75.401
Mindre fartøjer 12-15m	137.275	122.005	108.633	123.594	88.683
Mindre fartøjer 15-18m	149.527	136.171	116.117	127.193	93.138
Mellemstore fartøjer	224.491	217.246	191.831	208.031	160.542
Store fartøjer 24-40m	249.385	233.834	213.359	237.736	193.084
Store fartøjer ≥40m	506.512	476.169	486.905	507.913	428.441
Specialfiskerier	134.691	157.793	96.556	133.329	117.563
I alt	1.513.020	1.446.830	1.297.291	1.432.254	1.156.853

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Reduceret samlet indtjeningsevne i 2009

Ændringer i indtjeningsevnen fordelt på fartøjsgrupper i 2009 (scenario 1 og 2) i forhold til indtjeningen i 2007 viser en forværring for samtlige fartøjsgrupper på nær for de mindre fartøjer mellem 12 og 15 meter samt de store fartøjer over 24 meter i scenario 1, jf. tabel 3.18. For specialfiskeriets vedkommende dækker den store nedgang over en meget kraftig reduktion i den forventede indtjening for muslinger og en kraftig stigning for hesterejer. Scenario 2 viser samlet set en meget stor nedgang på 20 % begrundet som nævnt ovenfor i det forventede kraftige prisfald for 2009 samt de mere beskedne kvoter for industrifisk og sild, jf. tabel 3.18.

Tabel 3.18. Ændring i den totale indtjeningsevne fra 2007 til 2009 fordelt på fartøjsgrupper

	Indtjeningsevne i 2007 (1.000 kr.)	------- Forventet ændring i 2009 --------- ---- Scenario 1 ---- (1.000 kr.)	(%)	---- Scenario 2 ---- (1.000 kr.)	(%)
Små fartøjer <12m	103.611	-9.153	-9	-28.210	-27
Mindre fartøjer 12-15m	122.005	1.589	1	-33.323	-27
Mindre fartøjer 15-18m	136.171	-8.978	-7	-43.033	-32
Mellemstore fartøjer 18-24m	217.246	-9.215	-4	-56.704	-26
Store fartøjer 24-40m	233.834	3.902	2	-40.749	-17
Store fartøjer ≥40m	476.169	31.744	7	-47.728	-10
Specialfiskerier	157.793	-24.464	-16	-40.229	-25
I alt	1.446.830	-14.575	-1	-289.977	-20

3.5. Fiskeriets arbejdskraftaflønning

Beregning af arbejdskraftaflønning

Der er i fiskeriet tradition for at aflønningen til besætningen (hyren) foregår som en procentdel af landingsværdien. I visse tilfælde fradrages forlodsomkostninger inden hyren beregnes. I nogle tilfælde er aflønningen til skipper/ejer omfattet af procentberegningen, i andre tilfælde ikke. For at tage højde for disse forskelligheder i aflønningen, anvendes her en beregningsmetode, hvor aflønningen til den hyrede besætning er beregnet som en procentdel af landingsværdien. Aflønningen af en medarbejdende ejer/skipper er beregnet ud fra et skøn over antal arbejdstimer og en fastsat timeløn, baseret på alternativ beskæftigelse[10].

Fald i den gennemsnitlige aflønning af arbejdskraft

Den skønnede gennemsnitlige aflønning til arbejdskraften pr. kommercielt fartøj er i 2009 beregnet til 989 tusinde kr., hvilket svarer til en beskeden reduktion på ca. 1 % i scenario 2 i forhold til perioden 2005–2007, jf. tabel 3.19, og et noget større fald i forhold til 2008 på 14 %.

[10] Som alternativ timeløn anvendes lønsatsen for proces- og maskinoperatører i provinsen, hvilket er praksis i Fødevareøkonomisk Instituts Fiskeriregnskabsstatistik.

Tabel 3.19. Gennemsnitlige omkostninger til aflønning af arbejdskraft for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

		2005-2007	2007	Forventet i 2008	- Forventet i 2009 - Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	Garn/krog	369	362	425	433	361
	Jolle/ruse	406	443	420	493	507
	Snur/garn/trawl	334	431	377	408	338
	Alle redskaber	369	387	415	438	379
Mindre fartøjer 12-15m	Garn/krog	689	701	665	674	566
	Snur/garn/trawl	453	419	539	528	438
	Trawl	668	656	671	659	531
	Alle redskaber	632	624	643	637	521
Mindre fartøjer 15-18m	Snur/garn/trawl	749	905	1.094	1.049	844
	Snurrevod	926	1.058	1.118	1.067	922
	Trawl	1.062	1.126	1.121	1.119	907
	Alle redskaber	976	1.083	1.117	1.102	899
Mellemstore fartøjer 18-24m	Garn/krog	1.660	1.626	2.072	2.048	1.807
	Snurrevod	1.396	1.694	1.707	1.607	1.364
	Trawl	1.461	1.661	1.728	1.685	1.411
	Alle redskaber	1.473	1.665	1.749	1.696	1.430
Store fartøjer 24-40m	Bomtrawl	3.506	3.833	3.175	3.483	3.128
	Trawl industri	1.659	1.366	2.039	1.709	1.620
	Trawl konsum	2.560	2.821	3.256	3.224	2.800
	Trawl blandet	1.834	1.760	2.501	2.228	1.979
	Alle redskaber	2.284	2.312	2.878	2.762	2.441
Store fartøjer ≥40m	Not	12.076	10.937	16.031	16.838	14.465
	Trawl industri	2.204	1.985	3.363	2.626	2.499
	Trawl blandet	4.482	3.842	6.111	5.495	4.863
	Alle redskaber	4.917	4.157	6.789	6.422	5.683
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	1.407	1.586	1.524	1.734	1.647
	Muslingefiskeri	601	687	362	451	387
	Alle spe. fisk.	851	969	727	855	783
I alt		998	1.028	1.154	1.146	989

Kilde: Udtræk fra Fødevareøkonomisk Instituts database.
Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Den totale aflønning forventes at falde

Det totale beløb til aflønning af arbejdskraften i 2009 (scenario 2) er beregnet til 697 mio. kr. Dette er et markant fald på 28 % eller 267 mio. kr. i forhold til perioden 2005-2007, jf. tabel 3.20 og bilagstabel 3.11.

Tabel 3.20. Totale omkostninger til aflønning af arbejdskraft for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

	2005-2007	2007	Forventet i 2008	-- Forventet i 2009 -- Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	124.501	104.557	92.573	97.565	84.553
Mindre fartøjer 12-15m	128.309	100.521	98.972	98.036	80.244
Mindre fartøjer 15-18m	108.365	89.884	91.563	90.373	73.706
Mellemstore fartøjer	163.964	143.200	141.653	137.361	115.846
Store fartøjer 24-40m	185.796	134.082	141.000	135.322	119.611
Store fartøjer ≥40m	180.297	145.481	183.295	173.381	153.447
Specialfiskerier	73.185	83.345	64.733	76.074	69.702
I alt	964.418	801.070	813.788	808.112	697.108

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Gennemsnitlige lønomkostninger på sit højeste i 2008

I figur 3.1 er den gennemsnitlige lønomkostning pr. fartøj og pr. besætningsmedlem vist. Af figuren fremgår det, at disse varierer på stort set samme måde over den viste periode. Således var de gennemsnitlige lønomkostninger stigende indtil 2002, hvorefter der skete et fald frem til 2004, hvor den var på niveau med lønomkostningen i 2000. Derefter steg lønomkostningerne igen. Der forventes igen i 2008 stigende lønomkostninger, men et fald i 2009. Det gennemsnitlige lønomkostningsniveau forventes således i 2009 at være på henholdsvis 0,99 mio. kr. pr. fartøj og 490.000 kr. pr. besætningsmedlem, hvilket er et fald på 14 % i forhold til det hidtil højeste niveau i 2008.

Til beregning af den gennemsnitlige lønomkostning pr. fartøj og pr. besætningsmedlem er antallet af fartøjer og besætningsmedlemmer ultimo 2008 anvendt. Idet der forventes et fald i antallet af fartøjer og dermed antal besætningsmedlemmer i flåden i løbet af 2009, som følge af de ventede strukturelle tilpasninger i den danske fiskerflåde, vil lønomkostninger pr. fartøj og pr. besætningsmedlem formentlig være undervurderet.

Figur 3.1. Gennemsnitlige lønomkostninger pr. fartøj og pr. besætningsmedlem for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

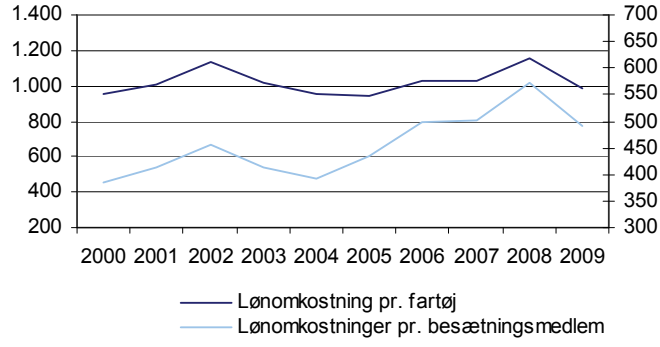

Det absolutte niveau for den gennemsnitlige aflønning til besætning og fartøj skal vurderes på baggrund af beregningsgrundlaget for lønudgiften, hvor aflønningen af medarbejdende ejer/skipper er beregnet ud fra en lønsats på proces- og maskinoperatører i provinsen, jf. fodnote 9. Dette medfører en overvurdering af lønandelen specielt i forhold til de små og mindre fartøjer.

3.6. Fiskeriets kapitalaflønning – bruttooverskud

Definition af bruttooverskud

Bruttooverskuddet er defineret som indtjeningsevnen fradraget aflønningen af arbejdskraften. Det vil sige den del af indtjeningen, der er tilbage til aflønning at den investerede kapital inkl. afskrivninger på kapitalapparatet. Kapitalapparatet omfatter alle aktiver som fartøj, motor, udstyr m.v.

Bruttooverskud som mål for økonomisk udvikling

Udviklingen i bruttooverskuddet er en indikator for den økonomiske udvikling i fiskeriet, da bruttooverskuddet skal anvendes til betaling af fremmedkapital, forrentning af egenkapital, herunder eventuelt profit og afskrivninger på fartøjet.

Bruttooverskuddet forventes at falde i 2009 i forhold til 2008

Det forventede niveau for det gennemsnitlige bruttooverskud i 2009 pr. kommercielt fartøj er beregnet til 652 tusinde kr. i scenario 2, hvilket svarer til en reduktion på 21 % i forhold til 2007. Sammenlignes de forventede bruttooverskud i 2008 og 2009, viser beregninger et fald på 5 %, jf. tabel 3.21.

Tabel 3.21. Gennemsnitlige bruttooverskud for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

		2005-2007	2007	Forventet i 2008	- Forventet i 2009 - Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer	Garn/krog	-57	10	-46	-21	-51
	Jolle/ruse	31	81	-27	11	18
	Snur/garn/trawl	-41	-124	-22	-10	-53
	Alle redskaber	-40	-4	-39	-14	-41
Mindre fartøjer 12-15m	Garn/krog	-47	-72	127	188	89
	Snur/garn/trawl	146	192	166	259	158
	Trawl	57	217	-5	121	1
	Alle redskaber	44	133	63	166	55
Mindre fartøjer 15-18m	Snur/garn/trawl	729	1.265	531	630	413
	Snurrevod	33	78	323	523	361
	Trawl	320	484	246	399	180
	Alle redskaber	371	558	299	449	237
Mellemstore fartøjer 18-24m	Garn/krog	441	1.100	657	785	587
	Snurrevod	343	53	560	719	484
	Trawl	619	1.089	633	926	568
	Alle redskaber	544	861	619	872	552
Store fartøjer 24-40m	Bomtrawl	-943	3.486	-833	1.841	1.023
	Trawl industri	668	821	1.153	1.052	874
	Trawl konsum	906	1.796	1.739	2.556	1.787
	Trawl blandet	1.724	3.139	1.603	1.889	1.468
	Alle redskaber	782	1.720	1.477	2.090	1.499
Store fartøjer ≥40m	Not	19.384	21.193	30.892	38.015	30.894
	Trawl industri	1.888	1.511	2.600	1.914	1.660
	Trawl blandet	11.977	14.820	13.210	12.956	10.787
	Alle redskaber	8.897	9.448	11.245	12.390	10.185
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	741	716	766	1.191	1.090
	Muslingefiskeri	704	934	170	392	284
	Alle spe. fisk.	715	866	358	643	538
I alt		568	829	686	885	652

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Indtjeningsevnen betyder mest for små fartøjer

For gruppen af små fartøjer og i et vist omfang gruppen af mindre fartøjer udgør den beregnede aflønning til arbejdskraften så stor en del af fangstværdien, at bruttooverskuddet er meget lille eller endog negativt. Den økonomiske aktivitet for de små fartøjer er karakteriseret ved fartøjer, hvor fiskeriet drives af ejeren eventuelt periodevis suppleret med en medhjælper. For disse fartøjer må indtjeningsevnen, det vil sige fangstværdi med fradrag for løbende omkostninger (ekskl. udgifter til arbejdskraft og kapital) betragtes som den centrale indikator for den økonomiske situation. En aflønningsfordeling på arbejdskraft og kapital er for denne gruppe mindre væsentlig

Det samlede bruttooverskud falder i 2009

Prognosen for det samlede bruttooverskud, under forudsætning af at prisniveauet i 2009 svarer til niveauet i 2008 (scenario 1), er på 624 mio. kr., og dermed en stigning i forhold til perioden 2005-2007, hvor det samlede bruttooverskud i gennemsnit var på 549 mio. kr. Anvendes et prisniveau, svarende til de forventede priser i 2009, jf. scenario 2, er prognosen for 2009 på 460 mio. kr., svarende til et fald på 16 % i forhold til det gennemsnitlige samlede bruttooverskud i perioden 2005-2007, jf. tabel 3.22 og i øvrigt bilagstabel 3.12. For dette scenario forventes også et fald i forhold til 2008 på 5 %.

Tabel 3.22. Samlet bruttooverskud for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

	2005-2007	2007	Forventet i 2008	---- Forventet i 2009 --- Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	-13.362	-945	-8.682	-3.106	-9.152
Mindre fartøjer 12-15m	8.966	21.484	9.662	25.559	8.438
Mindre fartøjer 15-18m	41.162	46.287	24.554	36.820	19.432
Mellemstore fartøjer	60.527	74.046	50.178	70.670	44.696
Store fartøjer 24-40m	63.589	99.751	72.359	102.414	73.474
Store fartøjer ≥40m	326.215	330.688	303.610	334.532	274.994
Specialfiskerier	61.506	74.448	31.823	57.255	47.862
I alt	548.602	645.759	483.503	624.142	459.744

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

3.7. Fiskeriets rentabilitet

Beregning af rentabilitet

Fiskeriets rentabilitet vurderes ved at betragte bruttooverskuddet i forhold til størrelsen af den investerede kapital. Som grundlag for vurderingen af kapitalens størrelse anvendes fartøjernes forsikringsværdi, da denne skønnes bedst at afspejle fiskerens egen vurdering af, hvilken kapital der skal anvendes for at sikre indtjeningsgrundlaget fremover. Sagt med andre ord, hvis fiskeren mister sit fartøj, hvor meget koster så et fartøj, som kan sikre den samme fremtidige indtjening som den nuværende.

Rentabiliteten stiger svagt i forhold til 2005-2007

Prognosen for flådens samlede rentabilitet forventes at være på ca. 16 % i 2009. Rentabiliteten er i gennemsnit for 2005-2007 på 14 %, mens den beregnede for 2008 er på 17 %, jf. tabel 3.23.

Den beregnede indikator for rentabiliteten i fiskerflåden kan med forbehold for usikkerheden i beregningsgrundlaget[11] anvendes til vurdering af den økonomiske situation for fiskeriet.

Rentabilitet på mindst 10 % nødvendig

Med henblik på at fastlægge et niveau, som må anses for nødvendigt, for at sikre en rimelig rentabilitet, skelnes der mellem kravene til forrentning og afskrivning. Det forekommer rimeligt i vurderingsgrundlaget at anvende en økonomisk afskrivningsperiode for kapitalen på 25 år, svarende til en lineær afskrivning på 4 % pr. år. Kapitalens forrentning bør afspejle mulighederne ved alternativ kapitalplacering. I vurderingsgrundlaget anses en alternativ forrentning på 7 % p.a. at være rimelig på lang sigt. Justeringen sker under hensyn til den generelle udvikling i renteniveauet. Disse forudsætninger medfører, at rentabiliteten i gennemsnit skal være over 10-11 % for at skabe interesse for at investere i fiskeriet i forhold til andre muligheder og dermed bidrage til at sikre en fornyelse af flåden.

[11] Den beregnede kapitalaflønningsandel er behæftet med usikkerhed bl.a. som følge af stikprøvegrundlaget for regnskabsstatistikken. Derfor antages forsikringsværdien at være et skøn for kapitalværdien.

Tabel 3.23. Gennemsnitlig rentabilitet for kommercielt aktive fartøjer (% af forsikringsværdi)

		2005-2007	2007	For-ventet i 2008	-- Forventet i 2009 -- Scenario 1	Scenario 2
Små fartøjer <12m	Garn/krog	-9	1	-6	-3	-7
	Jolle/ruse	7	18	-6	3	4
	Snur/garn/trawl	-5	-14	-2	-1	-6
	Alle redskaber	-6	0	-5	-2	-6
Mindre fartøjer 12-15m	Garn/krog	-4	-7	12	18	9
	Snur/garn/trawl	11	15	12	18	11
	Trawl	3	13	0	7	0
	Alle redskaber	3	9	4	11	4
Mindre fartøjer 15-18m	Snur/garn/trawl	54	49	22	27	17
	Snurrevod	2	3	14	22	15
	Trawl	12	18	9	14	7
	Alle redskaber	16	21	11	17	9
Mellemstore fartøjer 18-24m	Garn/krog	10	22	13	16	12
	Snurrevod	10	1	16	20	13
	Trawl	13	22	12	18	11
	Alle redskaber	12	19	13	18	11
Store fartøjer 24-40m	Bomtrawl	-5	14	-3	8	4
	Trawl industri	5	8	11	10	9
	Trawl konsum	8	19	16	24	17
	Trawl blandet	16	36	14	16	13
	Alle redskaber	7	16	13	19	14
Store fartøjer ≥40m	Not	29	29	36	44	36
	Trawl industri	10	9	18	13	11
	Trawl blandet	31	30	30	29	24
	Alle redskaber	25	25	30	33	27
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	16	15	16	25	23
	Muslingefiskeri	29	39	7	16	11
	Alle spe. fisk.	23	27	11	20	17
I alt		14	20	17	22	16

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Store forskelle mellem grupper

Rentabiliteten varierer meget mellem de forskellige grupper. Det bemærkes dog, at de små fartøjer under 12 meter for størstedelens vedkommende har en negativ rentabilitet, der delvis skal vurderes i forhold til de specielle forudsætninger, som må lægges til grund for de små fartøjers fiskeri. Det samme gør sig

til en vis grad gældende for de mindre fartøjer mellem 12 og 15 meter, jf. tabel 3.23.

I forhold til perioden 2005-2007 forventes der en fremgang i rentabiliteten for de større fartøjer som helhed ved scenario 2 i 2009. Hvis den forventede rentabilitet for 2008 sammenlignes med scenario 2 i 2009, forbedres rentabiliteten imidlertid kun for fartøjer mellem 24 og 40 meter. Dog ses også en forbedret rentabilitet for specialfiskerierne, jf. tabel 3.23.

Rentabilitet og ny regulering

Samlet set ændres rentabiliteten kun ganske lidt i 2009. Færre fartøjer som følge af ny regulering og lavere brændstofomkostninger opvejes af faldende fangstmængde og lavere priser. En række fartøjsgrupper har derfor fortsat en rentabilitet på et uholdbart niveau.

Overvurdering af rentabiliteten

For fartøjerne omfattet af reguleringen med enten IOK eller FKA skal det bemærkes, at der ske en overvurdering af rentabiliteten, idet anvendelsen af forsikringsværdien som udtryk for kapitalværdien medfører en undervurdering de samlede investeringer, der bør omfatte værdien af IOK'erne og FKA'erne. Det bør dog i den forbindelse bemærkes, at det kun er de tilkøbte fangstrettigheder, som skal forrentes, idet den initiale inddeling af rettighederne var omkostningsfri for fiskerne.

4. Prisudviklingen på fiskeprodukter

4.1. Vurdering af prisudviklingen i 2009

Vurdering af prisudviklingen

Prisudviklingen på fisk er af central betydning for indtjeningen i 2009 i både fiskeri- og fiskeforarbejdningssektoren. Det nuværende modelgrundlag for prisprognoseberegninger tager udgangspunkt i det forventede udbud på det europæiske marked opdelt på grupper af fiskearter og baseret på Europa som et integreret marked for fiskeprodukter. For nogle fiskearter tages udgangspunkt i verdensmarkedet. I tilknytning hertil anvendes offentliggjorte resultater vedrørende prisreaktioner på ændringer i udbuddet af fisk samt tilgængelig viden om markedsforhold. Betydningen for priserne af ændringer i efterspørgsel, valutakurser og købekraft er inddraget i modellen.

På denne basis indgår følgende forventninger til prisudviklingen i 2009 angivet som procentvise ændringer i forhold til 2008:

Torsk	- 25 %
Andre torskefisk	- 5 %
Fladfisk (dyre)	- 10 %
Fladfisk (almindelige)	- 10 %
Sild	Uændret
Makrel	- 25 %
Laksefisk	+ 10 %
Rejer	- 5 %
Jomfruhummer	- 25 %
Muslinger	- 15 %
Industrifisk	- 5 %

De angivne forventninger er behæftet med stor usikkerhed blandt andet som følge af afhængigheden af den internationale konjunkturudvikling. Specielt skal nævnes, at forventningerne bygger på, at krone-dollarkursen året ud forbliver på samme niveau som 12. februar 2009.

Udviklingen i landingspriser 2004-2009

Med udgangspunkt i disse forventninger samt grundlaget i bilagstabel 4.1 er prisudviklingen på de vigtigste fiskearter i 2004-2009 vist i figur 4.1 – 4.3.

Figur 4.1. Priser for tunge og jomfruhummer 2004-2008 og 2009 skøn (kr. pr. kg)

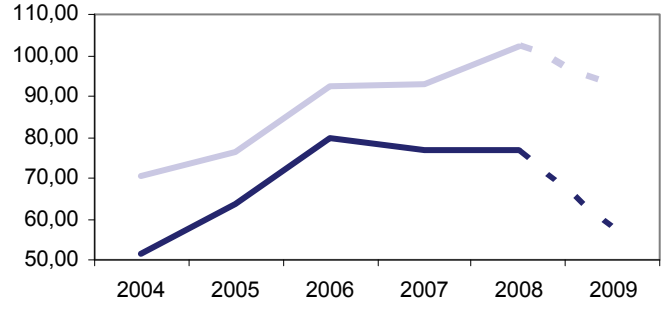

Figur 4.2. Priser for torsk og rødspætte 2004-2008 og 2009 skøn (kr. pr. kg)

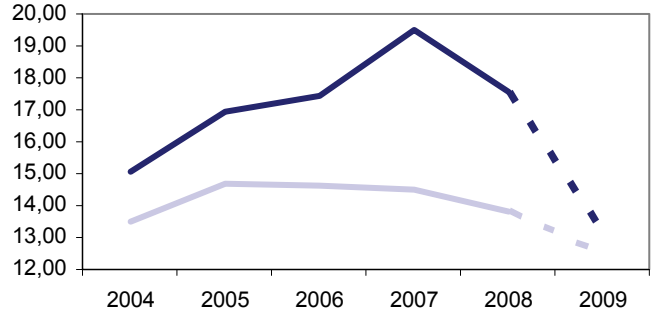

Figur 4.3. Priser for sild og industrifisk 2004-2008 og 2009 skøn (kr. pr. kg)

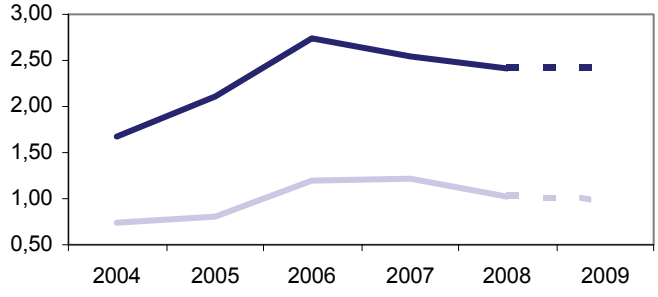

4.2. Metode

Europa et integreret marked for fisk

Det danske marked for fisk er en integreret del af det europæiske marked, blandt andet på grund af Danmarks betydelige import og eksport af fisk og fiskeprodukter og EU's fælles markedsordning. Som følge af markedsintegrationen er der grund til at antage, at priserne for danske landinger bestemmes af det samlede udbud på det europæiske marked, som igen er påvirket af det globale udbud. Skønnene over prisudviklingen foretages derfor på grundlag af det samlede udbud på markedet i Europa.

Forudsætninger for udbuddet i 2009

For grupper af fiskearter, hvor Europa som helhed er nettoimportør, indgår således også udbuddet i de vigtigste udbyderlande udenfor Europa. I tilknytning hertil vurderes, om der kan antages at være særlige forhold, som betyder, at de danske priser bør justeres. Udbuddet vurderes med udgangspunkt i de fastsatte kvoter og kvoteudnyttelsen i tidligere år efter de samme principper, som er anvendt ved forudsigelser om fiskeriets økonomi i perioden 2001-2008.

Prisskøn i løbende priser for artsgrupper

Prisskønnene foretages for de vigtige arter i forskellige grupper. En række mindre vigtige arter bliver herved ikke omfattet af grupperingen. Priserne for disse beregnes for 2009 som gennemsnitsprisen i 2006-2008. Prisberegningerne foretages endvidere i faste priser. Den generelle inflationære prisstigning indregnes efterfølgende. Ved at alle prisændringer opjusteres med

2,5 %, jf. EU Kommissionens skøn over inflationen.

Udbudsforhold

Prisskønnene for 2009 foretages ved at anvende skøn over det samlede udbud på det europæiske marked for 2009 multipliceret med en faktor for prisfleksibiliteten. Denne er et udtryk for den relative prisændring som følge af den relative udbudsændring. Prisfleksibiliteten er fastsat med udgangspunkt i skøn for en række delmarkeder og fiskearter. Skønnene for prisfleksibiliteter på delmarkederne er endvidere justeret under hensyntagen til, at prisdannelsen finder sted på integrerede internationale markeder.

Valutakurser

Valutakurserne er fastlåst i EU, det vil sige at kronen følger euroens udvikling, dog har Sverige og Storbritannien flydende kurser. Valutakursudviklingen har således betydning for prisudviklingen for de varer, der handles mellem euro-zonen samt Danmark og tredjelande. Prisberegningerne inddrager den seneste kendte valutakurs (12. februar 2009) i forhold til den gennemsnitlige valutakurs i 2008, multipliceret med en faktor for valutakursfleksibiliteten. Denne er et udtryk for den relative prisændring som følge af den relative ændring i valutakursen. Prisskønnene bygger således på, at valutakurserne gældende 12. februar 2009 holder året ud. Udviklingen fremgår af tabel 4.1.

Tabel 4.1. Valutakursudvikling for udvalgte valutaer

Valuta	---------- Valutakurs /DKK ----------			------- Ændring (%)------	
	2007[1)]	2008[1)]	2009[2)]	2007-08	2008-09
Pund sterling	0,09	0,11	0,12	16	12
Islandsk krone	11,76	19,29	NA[3)]	64	.
Norsk krone	1,08	1,10	1,17	3	5
Japansk yen	21,64	20,45	15,63	-6	-31
US dollar	0,18	0,20	0,17	7	-20
Russisk rubel	4,70	4,88	6,11	4	14

Kilde: Nationalbanken
Anm.: Tilsvarende kurs for euro er 0,13 i alle tre år.
Noter: 1) Gennemsnitlig årskurs
2) Dagskurs pr. 12. feb. 2009.
3) Den Islandske krone blev suspenderet i dec. 2008, som følge af finanskrisen.

Af tabel 4.1 fremgår de gennemsnitlige valutakurser for den danske krone i 2007 og 2008 i forhold til en række udvalgte valutaer. Også den aktuelle dagskurs i 2009 fremgår. For eksempel angiver tallet 0,18 ud for US dollar i 2007, at der kan købes 0,18 US dollar for 1,00 dansk krone.

Endvidere er der i tabel 4.1 angivet ændringer i valutakurserne fra 2007 til 2008 og fra 2008 til dagskursen pr. 12. februar 2009. I 2008 styrkedes den danske krone i forhold til pund sterling, islandske kroner, norske kroner, US dollar og rubel, mens den blev svækket over for yen. I 2009 er den danske krone styrket væsentligt i forhold til rubel og pund sterling. Den islandske krone er suspenderet på grund af finanskrisen, hvorimod den danske krone er væsentligt svækket i forhold til US dollar og yen.

Priseffekt i importørland…

Effekten af ændrede valutakurser afhænger af, om et land er importør eller eksportør. I importørlandet vil en styrkelse af importørlandets valuta indebære, at importen bliver billigere, og den importerede mængde vil stige. Udbyder vil derved søge at afsætte mere på markedet og mindre andre steder, og importprisen vil falde. Dette vil trække prisen på indenlandsk producerede varer ned. Prisen i markedet vil falde til ugunst for de nationale producenter.

…og eksportørland

Omvendt vil en styrkelse af eksportørlandets valuta indebære, at udbuddet af eksport falder ved den eksisterende pris, idet udbyder får mindre af egen valuta for sine varer end tidligere. Udbyder vil derved søge at afsætte mindre på eksportmarkedet og mere andre markeder. Eksportprisen vil derved stige og trække prisen på indenlandsk producerede varer med op.

Efterspørgselsforhold

Priserne korrigeres endelig ud fra en vurdering af udviklingen i efterspørgslen på forskellige markeder. Korrektionen foretages ved skønsmæssigt at op- eller nedjustere de beregnede priser. Dette baseres på eksisterende undersøgelser af, om forskellige fiskeprodukter er luksusvarer, nødvendige varer eller inferiøre varer samt på vurderinger af udviklingen i købekraft og forbru-

gerpræferencer. Købekraften på markederne i Kina og Rusland vurderes at have været i kraftig vækst. Men IMF forudsiger at væksten er aftagende, og i Rusland regner man ligefrem med en negativ vækst på -1 % i 2009. Sammenlignes væksten i EU, USA og Japan med Rusland i de seneste år, da kan væksten i de tre lande/regioner karakteriseres som svag. IMF forudsiger, at disse lande/regioner i 2009 vil have en vækst på minus 2-3 %. IMF's prognose er i år dog behæftet med en noget større usikkerhed end normalt, som følge af finanskrisen. Forbrugerpræferencer kan på kort sigt ændres gennem ændrede spisevaner, forårsaget af ikke-økonomiske årsager.

Købekraft påvirker prisen på luksusvarer

Stigninger i købekraften giver normalt stigende efterspørgsel og derved stigende priser på luksusvarer som tunge, jomfruhummer, rejer og muslinger. Faldende købekraft, forårsaget af for eksempel finanskrisen, medfører et nedadgående pres på priserne på disse arter.

Datakilder

Hovedkilden til data er rapporten om landinger offentliggjort af EU's generaldirektorat for fiskeri. Herfra kendes de officielle tal for alle EU-landinger af kvoterede fiskearter i 2008 samt for kvoter i Nordøstatlanten. For Norge og Rusland kendes fangsterne i 2008, for Island går kvoteåret fra 1. september til 31. august året efter, hvorfor kvoterne er henført til kalenderår.

Yderligere datakilder er: EUROSTAT New Cronos Database, Fish Info Service, Worldfish Report, Fiskeridirektoratet i Danmark og Norge, Fiskeriministeriet i Island, Russian Fish Net, Grønlands Hjemmestyre, Fiskeridepartementet i Canada, Nationalbanken og IMF.

4.3. Skøn over prisudvikling i 2009 for artsgrupper

4.3.1. Torsk

Udbuddet af torsk i de vigtigste udbyderlande i Europa er sammensat af EU-fiskeres landinger samt landinger i Norge, Island

Forøgede kvoter i Barentshavet giver prisfald på torsk

og Rusland. Prisen på torsk forventes i 2009 at falde med 25 % primært som følge af forøget udbud. Udbuddet stiger hovedsageligt som en konsekvens af, at Rusland og Norge har aftalt at forøge deres kvoter i Barentshavet i 2009 markant. Foruden stigende udbud, vil faldende efterspørgsel, på grund af finanskrisen, presse prisen på torsk yderligere ned. Omvendt forventes det at euroen svækkes i forhold til US dollar. Svækkelsen medfører at importen af torsk og dens substitutter falder ved den eksisterende pris, hvorved der afsættes mindre på EU-markedet. Dette vurderes til at give et pres på prisen på torsk i Danmark i opadgående retning. På dette grundlag skønnes samlet set, et prisfald på 25 % på torsk som realistisk.

4.3.2. Andre torskefisk

Prisen forventes at falde på grund af den styrkede danske krone ift. både rublen og den islandske krone

Andre torskefisk som kuller, mørksej, lyssej, Alaskasej, kulmule og hvilling stammer fra en række fiskerier. Alaskasej fra amerikansk og russisk fiskeri i den nordlige del af Stillehavet, kuller og sej fra Norge og Island. Prisen på andre torskefisk forventes i 2009 at falde med 5 %. Der ses to modsatrettede tendenser. Styrkelsen af den danske krone i forhold til både rubel og den islandske krone giver et nedadgående pres på priserne i Danmark, da EU er storimportør af Alaskasej fra Rusland. Endvidere forventes prisen at falde yderligere på grund af faldende efterspørgsel. Faldende kvoter i Norge og USA giver et opadgående pres på prisen På dette grundlag skønnes som helhed, at priserne på andre torskefisk falder med 5 %.

4.3.3. Dyre fladfisk

Prisfald på dyre fladfisk, da efterspørgslen falder på grund af finanskrisen

Udbuddet af dyre fladfisk, herunder tunge, pighvarre, hellefisk og slethvarre, forsynes primært af EU's egne fiskere. Størstedelen er tunge fra Nordsøen som fiskes af hollandske, franske og belgiske fiskere. Prisen skønnes i 2009 at falde med 10 %. Dette skyldes finanskrisen og heraf faldende købekraft, samt det faktum at tunge er at betragte som en luksusvare.

4.3.4. Almindelige fladfisk

Faldende efterspørgsel på grund af finanskrisen giver prisfald på almindelige fladfisk

Udbuddet af almindelige fladfisk, herunder rødspætte, ising, skærising, rødtunge og skrubbe, fiskes af EU's egne fiskere. Primært af de lande der omgiver Nordsøen. Prisen på almindelige fladfisk forventes i 2009 at falde med 10 % i forhold til 2008. Faldet i prisen har sin primære årsag i faldende efterspørgsel pga. finanskrisen, selvom almindelige fladfisk må anses for at være en nødvendighedsvare. Desuden skal en anden del af forklaringen findes i et stigende udbud, som følge af stigende kvoter på rødspætter i både danske, hollandske og britiske fiskefarvande. Et øget udbud vil forventeligt trække prisen ned. Der forventes et prisfald på 10 %, idet det dog påpeges, at skønnet er behæftet med usikkerhed, da kvalitetsaspektet ikke er inddraget i skønnet.

4.3.5. Sild

Prisen på sild, forventes i 2009 uændret

Markedet for sild er kendetegnet ved at Norge er den førende udbyder, primært fra den atlantoskandiske sildebestand. Norge er den førende udbyder på det russiske og de østeuropæiske markeder. Danmark er derimod den førende udbyder på det tyske marked, hvor hovedparten af dansk produktion afsættes. Prisen på sild forventes i 2009 at forblive uændret. Årsagen hertil skal ses i sammenhæng med to modsatrettede tendenser. Den stigende fangstmængde er en konsekvens af forøgede kvoter i det toneangivende norske fiskeri, hvilket vil give et nedadgående pres på prisen på det sammenhængende europæiske marked. Omvendt skønnes styrkelsen af den danske krone i forhold til rublen at give et opadgående pres på prisen på sild i Danmark. Samlet set forventes prisen derfor at være uændret.

4.3.6. Makrel

Stigende udbud giver kraftigt prisfald på makrel

Udbuddet af makrel på det europæiske marked stammer fra EU og Norge. Prisen på makrel forventes i 2009 at falde med 25 %. Dette skyldes primært, at kvoterne i Storbritannien, Danmark, Irland og Norge er forøget. Endvidere forventes det, at den danske krone er svækket over for yen, hvilket kan give et mindre nedafgående pres på prisen i et eksportområde som EU. Om-

vendt vil der kunne ses et opadgående pres på prisen som følge af den danske krone styrkes over for rublen. Samlet set skønnes det, at prisen på makrel vil falde med 25 %.

4.3.7. Laksefisk

Faldende udbud giver prisstigninger på laks

Udbuddet af laksefisk, laks og ørred, stammer primært fra fiskeopdræt i Norge og Chile, men også Storbritannien er af betydning. Prisen på laksefisk forventes i 2009 at stige med 10 %. Faldende udbud fra opdræt fra Chile, på grund af sygdom, skønnes at give et opadgående pres på priserne. Omvendt forventes faldende efterspørgsel, som følge af finanskrisen, især på de nye markeder i Østeuropa hvor laks stadig kan betragtes som en luksusvare, at give et nedafgående pres på prisen. Desuden kan manglende eksportkreditter til EU-landene, som er de danske fiskeeksportørers helt store marked, presse priserne nedad. Samlet set forventes prisen at stige med 10 %.

4.3.8. Rejer

Efterspørgslen falder og giver prisfald

Udbuddet af koldvandsrejer stammer primært fra Canada, Grønland, Norge og Island, samt i mindre grad fra EU-fiskere. Prisen på koldvandsrejer forventes i 2009 påvirket i både opadgående og nedadgående retning. Efterspørgslen forventes at falde, hvilket giver et nedafgående pres på prisen. Et forøget globalt udbud af varmvandsrejer kan påvirke prisen på koldvandsrejer i nedadgående retning i det omfang koldvandsrejer og varmvandsrejer er substitutter. Faldende udbud som følge af faldende grønlandske kvoter kan give et opadgående pres på priserne. På dette grundlag forventes prisen på koldvandsrejer at falde med 5 % i 2009.

4.3.9. Jomfruhummer

Udbuddet af jomfruhummer stammer primært fra fiskeri i Storbritannien, Irland og Danmark. Prisen på jomfruhummer forventes i 2009 at falde med 25 %. Årsagen er at styrkelsen af den

Faldende efter-

danske krone i forhold til pund sterling forventes at give et ned-

spørgsel og svækkelse af pundet, giver prisfald på jomfruhummer

adgående pres på prisen i Danmark, da Storbritannien som den toneangivende udbyder, eksporterer til andre dele af EU. Efterspørgslen forventes i 2009 at falde som en konsekvens af, at det er en luksusvare, og at der er finanskrise. På dette grundlag forventes et prisfald på 25 % i 2009.

4.3.10. Muslinger

Efterspørgslen falder i Frankrig og giver et prisfald

Udbuddet af muslinger i Europa stammer fra forskellige former for opdræt i Spanien, Italien, Holland og Frankrig. Danmark har som det eneste land i Europa et væsentligt vildt fiskeri efter muslinger. De vigtigste arter er Middelhavs- og blåmusling. Prisen på muslinger forventes i 2009 at falde med 15 %. Dette skyldes primært faldende efterspørgsel i Frankrig. Men der er også opbygget store lagre, der forventeligt må give prisen et yderligere ryk i nedafgående retning. Samtidig forventes det, at billige substitutter fra Chile vil presse prisen ned. På dette grundlag forventes et prisfald på 15 % i 2008.

4.3.11. Industrifisk

Priserne på fiskemel og – oliesubstitutter forventes at falde

Den samlede fangst af industrifisk fra de fem største globale udbyderlande er opgjort til ca. 15 mio. tons årligt, hvoraf over halvdelen stammer fra Peru. Prisen på industrifisk er afledt af prisen på fiskemel og -olie, som dannes på verdensmarkedet. Denne pris bestemmes af det globale udbud, med Peru og Chile som de største aktører, men hvor Danmark, Norge og Island også er betydende udbydere. Prisen på industrifisk skønnes at falde med 5 % i 2009. Dette er et resultat af to stærke modsatrettede tendenser. Der forventes et pres i nedafgående retning på fiskemel og –olie, da deres substitutter, f.eks. rapsolie, forventes at gå stærkt ned i pris. Det sker efter sidste års høje priser på korn. Store lagre og dermed et øget udbud, forventes at presse prisen yderligere ned. Den forventelige svækkelse af den danske krone i forhold til US dollar giver et opadgående pres på prisen i et importområde som EU. Vejrfænomenet El Niño forventes ikke at påvirke fangsterne i det toneangivende peruvianske fiskeri i Stillehavet i 2009. Samlet set forventes et prisfald på 5 %.

5. Fiskeforarbejdning

Formål

Dette afsnit analyserer den økonomiske situation i fiskeforarbejdningsindustrien, herunder beskrives den nuværende struktur, produktion og økonomi, samt forventninger til 2009. Det tilstræbes således at give et overblik over den økonomiske situation i en større del af fiskerisektoren end primærsektoren alene.

Data

Grundlaget for analysen er en række data indsamlet af Danmarks Statistik og viderebearbejdet af Fødevareøkonomisk Institut. Regnskabsstatistik, Industriens salg af varer samt Råvare- og tjenestestatistik er centrale.

Underbrancher

Analysen foretages på underbrancher, hvor de enkelte firmaer er placeret efter deres vareproduktion fordelt på arter og produktform. Udgangspunktet er underbrancherne i Fiskeriets Økonomi 2006, korrigeret i forhold til de muligheder nyere data giver.

5.1. Fiskeforarbejdningssektorens struktur

I Danmarks Statistik er den danske fiskeindustri opdelt i tre branchegrupper efter firmaernes vareproduktion: "Fiskehermetik-, fiskefars- og fiskefiletfabrikker", "Røgning og saltning af fisk m.v." samt "Fiskemelsfabrikker". Udgangspunktet for analysen er årene 2004 til 2006.

Antallet af firmaer var 124

Antallet af firmaer i konsumindustrien var 119

Antallet af firmaer i konsumindustrien, som dækker de to første branchegrupper: "Fiskehermetik-, fiskefars- og fiskefiletfabrikker" og "Røgning og saltning af fisk m.v." var i 2006 119, hvilket var 6 flere end i 2004, jf. tabel 5.1. Antallet af fuldtidsbeskæftigede faldt fra 4.433 i 2004 til 4.058 i 2006, svarende til et fald på 8 %. I branchegruppen "Fiskemelsfabrikker" faldt antallet fra 7 til 5 i 2006. Beskæftigelsen faldt i samme periode fra 401 til 356 fuldtidsbeskæftigede, hvilket svarer til 11 %. Det samlede antal firmaer i fiskeindustrien i år 2006 var således 124, og antallet af fuldtidsbeskæftigede var 4.414.

Tabel 5.1. Antal firmaer og fuldtidsbeskæftigede

	--------- Firmaer ---------			------ Beskæftigede -------		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Fiskehermetik-, fiskefars- og fiskefiletfabrikker	62	69	67	3.122	3.211	2.953
Røgning og saltning af fisk m.v.	51	51	52	1.311	1.043	1.105
Konsum i alt	**113**	**120**	**119**	**4.433**	**4.254**	**4.058**
Fiskemelsfabrikker	7	6	5	401	376	356
I alt	**120**	**126**	**124**	**4.834**	**4.630**	**4.414**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

For at få et mere nuanceret billede af strukturen i den danske fiskeindustri er der i tabel 5.2 opstillet en oversigt over antallet af arbejdssteder fordelt efter størrelse.

Tabel 5.2. Antal arbejdssteder fordelt efter antal fuldtidsbeskæftigede, 2006

Fuldtids-beskæftigede	Fiskehermetik, fiskefars- og fiskefilet fabrikker	Røgning og saltning af fisk m.v.	Konsum industrien	Fiskemels-fabrikker	I alt
0-9	26	27	**53**	2	**55**
10-19	18	7	**25**		**25**
20-49	25	10	**35**	1	**36**
50-99	16	7	**23**	1	**24**
over 100	10	2	**12**	2	**14**
I alt	**95**	**53**	**148**	**6**	**154**

Kilde: Danmarks Statistik.

77 % af arbejdsstederne i konsumindustrien har mindre end 50 fuldtidsbeskæftigede

I konsumindustrien har ca. 36 % af arbejdsstederne mindre end 10 fuldtidsbeskæftigede, mens 41 % har mellem 10 og 49 fuldtidsbeskæftigede. Andelen af større arbejdssteder med mellem 50 og 99 fuldtidsbeskæftigede udgør 15 %, mens de helt store arbejdssteder med over 100 fuldtidsbeskæftigede kun udgør 8 %. 77 % af arbejdsstederne har således mindre end 50 fuldtidsbeskæftigede.

For fiskemelsfabrikkerne er strukturen lidt anderledes, hvor 2 arbejdssteder har færre end 10 fuldtidsbeskæftigede, 1 har mellem 20 og 49 fuldtidsbeskæftigede, mens 3 arbejdssteder har over 50 fuldtidsbeskæftigede. Fiskemelsfabrikkernes branchegruppe domineres af de 3 største arbejdssteder.

Hvis man ser på udviklingen i antallet af arbejdssteder og fuldtidsbeskæftigede over perioden fra 1995 til 2006, sker der et tydeligt fald for dem begge, som det fremgår af figur 5.1.

Figur 5.1. Udviklingen i antallet af arbejdssteder og fuldtidsbeskæftigede

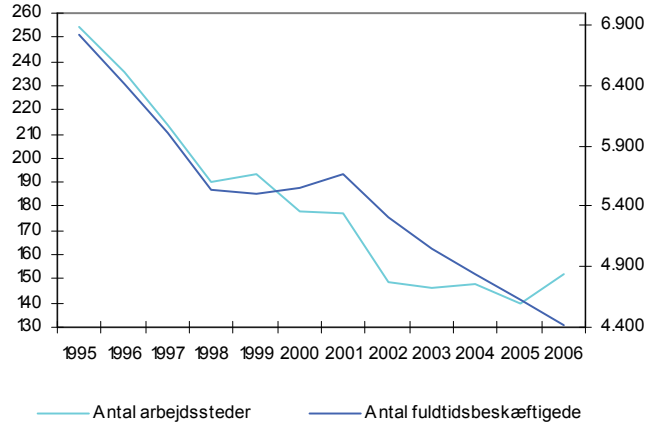

Antal af arbejdssteder steg i 2006

I 1995 var der 254 arbejdssteder, mens der i 2006 kun var 154 tilbage. Antallet af fuldtidsbeskæftigede i industrien faldt ligeledes fra 6.822 i 1995 til 4.414 i 2006. Den gennemsnitlige størrelse på arbejdsstederne målt ved antallet af fuldtidsbeskæftigede steg til gengæld fra 27 til 29 fuldtidsbeskæftigede pr. arbejdssted i samme periode. Fra 2004 til 2006 faldt beskæftigelsen med 9 %, mens antallet af arbejdssteder steg med 3 %, da der især kom flere arbejdssteder med mindre end 10 ansatte.

Danmarks Statistiks branchegrupper opdeles

Danmarks Statistik opdeler den danske fiskeindustri i tre branchegrupper efter firmaernes vareproduktion, som nævnt i indledningen. I forbindelse med analysearbejdet af den danske forarbejdningsindustri har Fødevareøkonomisk Institut opdelt branchegrupperne yderligere. Underbrancheinddelingen er baseret på industriens salg af varer fra Danmarks Statistik.

Som det første kriterium for de nye underbrancher anvendes fiskearter, som produceres i det enkelte firma. Dernæst fordeles firmaerne, hvis det er muligt, efter produktformen af deres vareproduktion. Fødevareøkonomisk Institut har anvendt samme principper for underbrancheinddelingen som i Fiskeriets Økonomi 2006-08, korrigeret for de muligheder eller begrænsninger nyere data giver, i forbindelse med hensynet til diskretionering, omfattende:

- Torske- og fladfisk
- Sild og makrel
- Rejer og muslinger
- Laksefisk
- Blandet forarbejdning
- Fiskemel og olie

Underbrancher har en høj andel af vareproduktionen baseret på hovedarten

At det giver god mening at anvende artskriteriet, viser tabel 5.3, da de enkelte underbrancher har en høj andel af deres vareproduktion baseret på hovedarten. Derved fremstår de enkelte underbrancher som relativt specialiserede i forhold til hvilke arter de forarbejder. De fleste af underbrancherne opnår en andel af varer baseret på hovedarten på over 80 %. Blandt de mest specialiserede i konsumunderbranchen ses branchen for rejer og musling, som har en andel på 89 % af disse arter. Fiskemelsfabrikkernes opnår en andel på 100 %, da deres produkter udelukkende er baseret på industrifisk og fiskeaffald.

Tabel 5.3. Andel af vareproduktion baseret på fiskearter for underbrancher, 2008

	Torske- og fladfisk	Makrel	Sild	Rejer og mus-ling	Lakse-fisk	Indu-strifisk og fiske-affald	Andre arter og andet	I alt
Torske- og fladfisk	**72**	0	0	2	1	0	24	100
Sild og makrel	0	**35**	**46**	1	6	1	9	100
Rejer og muslinger	0	0	0	**89**	0	0	11	100
Laksefisk	3	0	5	0	**83**	1	9	100
Blandet forarbejdning	18	1	10	8	19	0	45	100
Fiskemel og olie	0	0	0	0	0	**100**	0	100

Underbrancher har en homogen produktion

Sammenholdes produktformen af varerne i de enkelte underbrancher, som er det andet kriterium, der anvendes til underbrancheplaceringen, er der også her en høj grad af specialisering. Flere af underbrancherne har således en stor andel af deres vareproduktion placeret i en enkelt produktgruppe, jf. tabel 5.4.

Tabel 5.4. Andel af vareproduktionen på produktformer for underbrancher, 2008

	Fersk filet	Frosset filet	Røget, saltet og tørret	Tilberedt og kon-serveret	I alt
Torske- og fladfisk	12	7	16	**66**	100
Sild og makrel	2	1	6	**91**	100
Rejer og muslinger	0	0	0	**100**	100
Laksefisk	**27**	3	**60**	10	100
Blandet forarbejdning	19	6	16	**59**	100
Fiskemel og olie	0	0	0	**100**	100

Kilde: Fødevareøkonomisk Institut og Danmarks Statistik.

Den endelige opdeling af firmaer i den danske fiskeindustri på underbrancher for 2006 ser ud som vist i tabel 5.5.

Tabel 5.5. Antal firmaer og fuldtidsbeskæftigede

	Firmaer			Beskæftigede		
	2004	2005	2006	2004	2005	2006
Torske- og fladfisk	12	11	14	1.104	953	1.222
Sild og makrel	17	17	17	654	652	672
Rejer og muslinger	11	13	11	368	343	298
Laksefisk	51	51	52	1.311	1.043	1.105
Blandet forarbejdning	22	28	25	996	1.263	761
Konsum i alt	**113**	**120**	**119**	**4.433**	**4.254**	**4.058**
Fiskemelsfabrikker	7	6	5	401	376	356
I alt	**120**	**126**	**124**	**4.834**	**4.630**	**4.414**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Oplysningerne om varesalget er baseret på Industriens salg af varer for 2004 til 2008, og det er derfor relevant at se på udviklingen i den del af populationen, som Industriens salg af varer dækker. Industriens salg af varer omfatter alle industrivirksomheder med mindst 10 fuldtidsbeskæftigede. Indberetningsenheden er den faglige enhed (produktionssted), hvorved forstås summen af de arbejdssteder, der har samme økonomiske aktivitet inden for et firma (juridisk enhed).

Antallet af faglige enheder inden for underbrancherne i perioden 2004 til 2008 fremgår af tabel 5.6.

Tabel 5.6. Antal faglige enheder fordelt på underbrancher

	2004	2005	2006	2007	2008
Torske- og fladfisk	18	15	18	14	12
Sild og makrel	13	13	12	10	11
Rejer og muslinger	8	8	9	9	9
Laksefisk	20	20	20	20	22
Blandet forarbejdning	9	10	10	10	10
Konsum i alt	**68**	**66**	**69**	**63**	**64**
Fiskemelsfabrikker	5	5	4	4	4
I alt	**73**	**71**	**73**	**67**	**68**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

For de fleste underbrancher er der alene sket små forskydninger mellem underbrancherne på en enkelt eller to faglige enheder i

Antallet af faglige enheder faldt for "torske- og fladfisk"

de sidste 5 år. Fra 2007 til 2008 er der et fald for branchen "Torske- og fladfisk" på 2 enheder. "Sild og makrel" og "Laksefisk" havde tilgang af henholdsvis 1 og 2 faglige enheder, hvorved det samlede antal faglige enheder i konsumindustrien steg fra 63 til 64. Antallet af enheder i fiskemelsfabrikkerne er uændret, og dermed steg det samlede antal enheder fra 67 til 68.

5.2. Historisk produktion og økonomi

I det følgende gennemgås fiskeforarbejdningssektorens produktion for årene 2004 til 2008 baseret på industriens salg af varer fra Danmarks Statistik, mens økonomien alene præsenteres for årene 2004 til 2006, da nyere Regnskabsstatistik ikke eksisterer.

5.2.1. Produktion

Produktionen af de vigtigste anvendte fiskearter er angivet i tabel 5.7.

Tabel 5.7. Produktion fordelt på anvendt fiskearter (tons)

	2004	2005	2006	2007	2008
Laksefisk	27.742	18.479	16.735	17.958	36.430
Torskefisk	38.757	37.036	41.446	37.103	35.346
Rejer	23.825	17.351	18.722	13.981	13.571
Sild	63.912	72.905	71.521	60.817	65.789
Fladfisk	1.777	1.364	1.097	1.170	1.124
Makrel	14.998	16.567	15.143	13.704	14.068
Muslinger	8.543	8.527	7.210	5.401	4.399
Andre	36.093	38.156	51.246	36.261	48.761
Konsum i alt	**215.646**	**210.385**	**223.118**	**186.395**	**219.489**
Industrifisk	412.638	389.415	409.281	314.739	346.460
I alt	**628.284**	**599.800**	**632.399**	**501.134**	**565.949**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Den totale produktion baseret på konsumfisk er i 2008 på 219.489 tons, hvilket svarer til en stigning på 18 % i forhold til 2007.

Produktion af laksefisk, sild og

Laksefisk, sild og makrel, andre arter og industrifisk oplevede en fremgang i produktionen fra 2007 til 2008. Laksefisk steg til

makrel steg i 2008

mere end det dobbelte, mens sild og makrel steg med henholdsvis 8 % og 3 %. Stigningen for andre var på 34 %, mens produktionen af industrifisk steg 10 %.

Produktionen af øvrige arter faldt

De øvrige arter oplevede alle en tilbagegang, hvor den mest markante var for musling, hvor produktionen faldt med 19 %. Samlet set steg produktionen fra 2007 til 2008 med 13 %.

Fra 2004 til 2008 stiger konsum produktionen med 2 %

Set over hele perioden 2004 til 2008 er konsumproduktionen steget med 2 %, mens produktionen af industrifisk er faldet med 16 %. Samlet set gav det en nedgang i perioden på 10 % i den samlede produktion. Fordelt på enkelte arter oplevede laks den største fremgang med 31 %, mens muslinger havde den største tilbagegang med 49 %.

Produktionen er angivet på produktformer i tabel 5.8.

Tabel 5.8. Produktion fordelt på produktformer (tons)

	2004	2005	2006	2007	2008
Fersk filet	39.705	42.449	52.581	28.615	43.023
Frosset filet	20.824	18.100	14.126	12.218	14.297
Røget, saltet og tørret	29.375	22.974	26.367	24.707	28.578
Tilberedt og konserveret	125.627	126.862	130.044	120.855	133.591
Konsum i alt	**215.531**	**210.385**	**223.118**	**186.395**	**219.489**
Fiskemel og olie	412.638	389.415	409.281	314.739	346.460
I alt	**628.169**	**599.800**	**632.399**	**501.134**	**565.949**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Samtlige produktformer oplevede en forøgelse i produktionen fra 2007 til 2008.

Over hele perioden 2004 til 2008 steg fersk filet samt tilberedte- og konserverede produkter med henholdsvis 8 % og 6 %, mens produktionen af frosset filet samt røgede, saltede og tørrede produkter faldt med henholdsvis 31 % og 3 %. Ses på forarbejdningsgraden er andelen af mere forarbejdede varer i form af røgede og konserverede produkter steget en smule i forhold til produktionen af filet.

I tabel 5.9 vises produktionen fordelt på underbrancher.

Tabel 5.9. Produktion fordelt på underbrancher (tons)

	2004	2005	2006	2007	2008
Torske- og fladfisk	52.629	51.396	72.711	46.396	40.157
Sild og makrel	67.939	68.134	68.139	58.220	65.897
Rejer og muslinger	21.855	21.126	20.616	12.390	15.084
Laksefisk	22.987	17.968	30.408	28.087	54.721
Blandet forarbejdning	52.557	54.121	33.807	43.552	54.159
Konsum i alt	**217.968**	**212.746**	**225.680**	**188.645**	**230.019**
Fiskemels fabrikker	410.316	387.054	406.719	312.489	335.930
I alt	**628.284**	**599.800**	**632.399**	**501.134**	**565.949**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Faldende produktion i branchen "Torske- og fladfisk"

Produktionen faldt i branchen "Torske- og fladfisk", som den eneste, med 13 % fra 2007 til 2008. De største stigninger for de øvrige brancher var for "Laksefisk", "Blandet forarbejdning" samt "rejer og musling" med henholdsvis 95 %, 24 % og 22 %.

Set over hele perioden 2004 til 2008 har branchen "Laksefisk" og "Blandet forarbejdning" en produktionsfremgang på henholdsvis 138 % og 3 %, mens de øvrige brancher oplever en tilbagegang. De største fald sker i brancherne "Rejer og muslinger" samt "Torske- og fladfisk" med henholdsvis 31 % og 24 %. Årsagerne er stigende udbud af opdrætsarter som laks og stagnerende udbud af vildtfangede fiskearter. Endvidere skal forklaringerne findes i stigende konkurrence fra lande med lavere lønomkostninger i forarbejdningen, herunder udflytning af produktion fra Danmark til disse lande, samt faldende fangster af torske- og fladfisk samt rejer.

Fiskemelsfabrikkernes produktion steg 8 %

Fiskemelsfabrikkernes produktion steg fra 2007 til 2008 med 8 %, mens der set over hele perioden var et fald på 18 %. Produktionen er normalt svingende fra år til år, blandt andet som følge af svingende tilførsler af tobis.

5.2.2. Bruttoindtægt

Bruttoindtægten består af værdien af salg af egen produktion, engrossalg, videresalg af produkter, forøgelse af varelagre, samt andre driftsindtægter.

Gennemsnitlige afsætningspriser fordelt på arter

Produktionsværdien bestemmes af produktionen, samt af udvikling i afsætningspriserne. I tabel 5.10 er udviklingen i de gennemsnitlige afsætningspriser fordelt på fiskearter vist.

Tabel 5.10. Gennemsnitlig afsætningspris fordelt på anvendt fiskeart (kr./kg.)

	2004	2005	2006	2007	2008
Laksefisk	60,53	62,89	72,51	72,98	53,67
Torskefisk	33,43	33,65	35,93	38,65	38,17
Rejer	48,47	52,39	48,35	54,12	47,91
Sild	11,99	12,15	12,95	13,90	13,10
Fladfisk	66,87	68,99	74,22	83,26	81,09
Makrel	26,97	28,12	32,74	32,16	33,21
Muslinger	26,75	22,66	24,19	20,90	21,15
Andre	29,06	30,26	24,39	30,28	31,84
Gennemsnit konsum	**31,05**	**29,05**	**29,29**	**32,70**	**31,99**
Industrifisk	4,39	4,49	5,89	6,20	5,94
Gennemsnit	**13,54**	**13,10**	**14,15**	**16,06**	**16,04**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

… og produktformer

I tabel 5.11 er den gennemsnitlige afsætningspris for forskellige produktformer vist.

Tabel 5.11. Gennemsnitlig afsætningspris fordelt på produktformer (kr./kg.)

	2004	2005	2006	2007	2008
Fersk filet	21,52	19,02	16,99	22,73	24,52
Frosset filet	30,04	23,21	23,35	23,79	20,02
Røget, saltet og tørret	51,82	55,24	57,88	63,04	59,30
Tilberedt og konserveret	29,38	28,49	29,11	29,76	29,83
Konsum i alt	**31,05**	**29,05**	**29,29**	**32,70**	**31,99**
Fiskemel og olie	4,39	4,49	5,89	6,20	5,94
I alt	**13,54**	**13,10**	**14,15**	**16,06**	**16,04**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Produktionsværdi på fiskeart og produktform

På grundlag af produktionen og afsætningspriserne fremkommer produktionsværdien. Produktionsværdierne fordelt på henholdsvis fiskearter og produktformer er vist i tabel 5.12 og 5.13.

Tabel 5.12. Produktionsværdi fordelt på anvendt art (mio. kr.)

	2004	2005	2006	2007	2008
Laksefisk	1.679	1.162	1.213	1.311	1.955
Torskefisk	1.296	1.246	1.489	1.434	1.349
Rejer	1.155	909	905	757	650
Sild	766	886	926	845	862
Fladfisk	119	94	81	97	91
Makrel	404	466	496	441	467
Muslinger	229	193	174	113	93
Andre	1.049	1.155	1.250	1.098	1.553
Konsum i alt	**6.697**	**6.111**	**6.535**	**6.095**	**7.020**
Industrifisk	1.813	1.749	2.410	1.952	2.058
I alt	**8.510**	**7.860**	**8.945**	**8.048**	**9.079**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Den totale produktionsværdi steg med 13 % fra 2007 til 2008

Den samlede produktionsværdi af konsumfisk udgjorde 7 mia. kr. i 2008, hvilket var en forøgelse på 925 mio. kr., svarende til 15 %, i forhold til 2007. Produktionsværdien af industrifisk steg med 106 mio. kr. svarende til 5 %. Den totale produktionsværdi steg således med 1 mia. kr., svarende til 13 %.

Tabel 5.13. Produktionsværdi delt på produktformer (mio. kr.)

	2004	2005	2006	2007	2008
Fersk filet	854	807	893	650	1.055
Frosset filet	626	420	330	291	286
Røget, saltet og tørret	1.522	1.269	1.526	1.557	1.695
Tilberedt og konserveret	3.695	3.614	3.786	3.597	3.985
Konsum i alt	**6.697**	**6.111**	**6.535**	**6.095**	**7.020**
Fiskemel og olie	1.813	1.749	2.410	1.952	2.058
I alt	**8.510**	**7.860**	**8.945**	**8.048**	**9.079**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Stigende produktions-værdi for de fleste produktformer

Mængden steg for samtlige produktformer fra 2007 til 2008, mens priserne steg for fersk filet samt tilberedte og konserverede varer. Samlet betød dette at kun produktionsværdien for frosset filet faldt, mens produktionsværdien for de øvrige steg.

Produktionsværdien for fiskemel og –olie steg

Produktionsværdien af fiskemel og -olie var i 2008 2,1 mia. kr., svarende til en stigning på 5 %. Den stigende produktionsværdi skyldes en stigende mængde, da prisen faldt med 4 %.

I de følgende tabeller indgår alene tal for årene 2004 til 2006.

I tabel 5.14 vises den totale bruttoindtægt for årene 2004 til 2006. Salg af egenproduktionen svarer til produktionsværdien, mens salg af engrosvarer dækker salg af handelsvarer, samt salg af fersk og frosset fisk som ikke forarbejdes.

Tabel 5.14. Total bruttoindtægt (mio. kr.)

	2004	2005	2006
Salg af egen produktion	8.510	7.860	8.945
Engrossalg	2.899	2.946	3.253
Forøgelse af varelagre	47	82	267
Andre driftsindtægter	285	321	335
I alt	**11.741**	**11.208**	**12.801**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Bruttoindtægten i 2006 er 14 % højere end 2005

Den totale bruttoindtægt var i 2006 på 12,8 mia. kr., hvilket er 1.593 mio. kr. højere end i 2005, svarende til en stigning på 14 %. Fra 2004 til 2006 steg bruttoindtægten med 1,1 mia. kr., hvilket svarer til en stigning på 9 %. Både salget af egenproduktion og engroshandelen er stigende set over hele perioden.

Udviklingen i bruttoindtægten for de 6 underbrancher er vist i tabel 5.15.

Bruttoindtægten steg for konsum og fiskemel

Bruttoindtægten steg i konsumindustrien med 878 mio. kr., svarende til 9 % fra 2005 til 2006, mens bruttoindtægten for fiskemelsfabrikkerne steg med 715 mio. kr. svarende til 38 %.

Tabel 5.15. Bruttoindtægt fordelt på brancher (mio. kr.)			
	2004	2005	2006
Torske- og fladfisk	3.390	3.298	3.199
Sild og makrel	1.330	1.421	1.497
Rejer og muslinger	1.066	1.240	1.033
Laksefisk	1.464	1.323	1.827
Blandet forarbejdning	2.558	2.062	2.663
Konsum i alt	**9.808**	**9.343**	**10.221**
Fiskemels fabrikker	1.933	1.865	2.580
I alt	**11.741**	**11.208**	**12.801**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Ser man på udviklingen mellem 2005 og 2006 var det kun underbrancherne "Torske- og fladfisk" og "Rejer og musling" der oplevede et fald i bruttoindtægten, mens alle øvrige underbrancher oplevede en stigning.

5.2.3. Driftsomkostninger

Definition af driftsomkostninger

Driftsomkostningerne udgøres af indkøb af fiskeråvarer, indkøb af handelsvarer til direkte videresalg (engrossalg), indkøb af andre råvarer, samt emballage, energi og andre ordinære omkostninger. Driftsomkostningerne inkluderer således ikke omkostninger til aflønning af arbejdskraft og kapital.

De totale driftsomkostninger for forarbejdningsindustrien er angivet i tabel 5.16.

Tabel 5.16. Totale driftsomkostninger (mio. kr.)			
	2004	2005	2006
Fiskeråvarer	4.687	4.372	7.502
Indkøb til direkte videresalg	2.711	2.730	1.676
Andre råvarer og emballage	660	776	758
Energi	228	230	267
Andre ordinære udgifter	1.395	1.308	1.088
I alt	**9.680**	**9.415**	**11.290**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Totale drifts-omkostninger steg fra 2005 til 2006

Driftsomkostninger var i 2006 på 11,3 mia. kr., hvilket svarer til en stigning på 20 % i forhold til 2005. De stigende udgifter skyldes primært at udgifterne til fiskeråvarer er steget med hele 72 %, mens indkøb til direkte videresalg og andre ordinære udgifter faldt med henholdsvis 39 % og 17 %.

Fra 2004 til 2006 steg driftsomkostningerne med 1.610 mio. kr. svarende til 17 %. Stigningen skyldtes primært højere i omkostninger til fiskeråvarer samt andre råvarer og emballage. Fiskeindustriens egenproduktion af varer blev således øget, mens andelen af produktionsvirksomhedernes engroshandel var faldende.

Udviklingen i de totale driftsomkostninger er angivet i tabel 5.17 for de 6 underbrancher.

Tabel 5.17. Totale driftsomkostninger fordelt på brancher (mio. kr.)

	2004	2005	2006
Torske- og fladfisk	2.819	2.766	2.925
Sild og makrel	1.002	1.146	1.235
Rejer og musling	835	1.018	889
Laksefisk	1.110	1.040	1.511
Blandet forarbejdning	2.229	1.860	2.495
Konsum i alt	**7.996**	**7.830**	**9.054**
Fiskemelsfabrikker	1.684	1.585	2.235
I alt	**9.680**	**9.415**	**11.290**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Driftsomkostningerne steg for konsumindustrien med 1.224 mio. kr., svarende til 16 %, mens driftsomkostninger for fiskemelsfabrikkerne steg med 650 mio. kr. svarende til 41 % fra 2005 til 2006.

Stigende drift-somkostninger i industrien

Fra 2004 til 2006 steg driftsomkostningerne i konsumindustrien med 1.058 mio. kr., mens fiskemelsfabrikkernes driftsomkostninger steg med 551 mio. kr. De øgede driftsomkostninger i industrien var en følge af øget råvaretilførsel.

5.2.4. Indtjening

Definition af indtjening

Fiskeforarbejdningssektorens indtjening er defineret som bruttoindtægten fratrukket alle driftsomkostninger (ekskl. aflønning af arbejdskraft og kapital). Indtjeningen belyser, hvor meget der er tilbage til aflønning af produktionsfaktorerne arbejdskraft og kapital. Indtjening for de 6 underbrancher er angivet i tabel 5.18.

Tabel 5.18. Indtjening fordelt på brancher (mio. kr.)

	2004	2005	2006
Torske- og fladfisk	571	532	274
Sild og makrel	327	275	262
Rejer og musling	230	222	145
Laksefisk	354	283	317
Blandet forarbejdning	329	202	169
Konsum i alt	**1.812**	**1.513**	**1.166**
Fiskemelsfabrikker	249	280	345
I alt	**2.061**	**1.793**	**1.511**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Konsumindustriens indtjening faldt 347 mio. kr.

Den totale indtjening i konsumindustrien var på 1,2 mia. kr., hvilket var 347 mio. kr. lavere end i 2005. I forhold til 2004 faldt indtjeningen med 646 mio. kr., svarende til 36 %.

Fiskemelsfabrikkernes indtjening steg 65 mio. kr.

Indtjeningen i fiskemelsfabrikkerne steg med 65 mio. kr., svarende til en stigning på 23 % i forhold til 2005. I forhold til 2004 steg indtjeningen med 39 %.

5.2.5. Arbejdskraftaflønning

Definition af arbejdskraftaflønning

I industriens arbejdskraftaflønning indgår omkostninger til lønninger, gager, pensioner og social sikring. Arbejdskraftaflønningen fremgår af tabel 5.19.

Tabel 5.19. Omkostninger til aflønning af arbejdskraft fordelt på brancher (mio. kr.)			
	2004	2005	2006
Torske- og fladfisk	425	377	300
Sild og makrel	224	216	226
Rejer og musling	108	125	94
Laksefisk	295	218	262
Blandet forarbejdning	256	178	172
Konsum i alt	**1.307**	**1.114**	**1.054**
Fiskemelsfabrikker	162	165	150
I alt	**1.470**	**1.278**	**1.204**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Aflønning af arbejdskraften i konsumindustrien var i 2006 på 1,1 mia. kr., hvilket var et fald på 60 mio. kr. i forhold til 2005. Arbejdskraftaflønningen var i fiskemelsfabrikkerne på 150 mio. kr., svarende til et fald på 15 mio. kr.

Aflønning faldt 74 mio. kr.

Fra 2005 til 2006 faldt aflønning af arbejdskraften med 74 mio. kr. Set over hele perioden fra 2004 til 2006 faldt aflønningen med 266 mio. kr., svarende til 18 %.

5.2.6. Kapitalaflønning

Definition af kapitalaflønning

Indtjeningen med fradrag af aflønningen af arbejdskraft angiver, hvad der er tilbage til aflønning af kapitalapparatet. Kapitalaflønningen kan måles med og uden afskrivninger. Bruttooverskuddet er defineret som indtjening fradraget aflønning af arbejdskraft, hvor nettooverskud herudover er fradraget afskrivninger. Bruttooverskuddet angiver således, hvad der er tilbage til aflønning af kapital til dækning af afskrivninger, hvor nettooverskuddet alene angiver, hvad der er tilbage til kapitalaflønning. Bruttooverskuddet fordelt på brancher er vist i tabel 5.20.

Tabel 5.20. Bruttooverskud fordelt på brancher (mio. kr.)

	2004	2005	2006
Torske- og fladfisk	146	155	-26
Sild og makrel	104	59	35
Rejer og musling	123	97	51
Laksefisk	59	65	55
Blandet forarbejdning	73	24	-3
Konsum i alt	**504**	**399**	**112**
Fiskemelsfabrikker	87	115	195
I alt	**591**	**515**	**307**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Bruttooverskuddet udgjorde 112 mio. kr. i konsumindustrien, svarende til et fald på 287 mio. kr. i forhold til 2005. Fiskemelsfabrikkernes bruttooverskud steg til gengæld med 80 mio. kr. Samlet set faldt bruttooverskuddet med 208 mio. kr., svarende til 40 % fra 2005 til 2006. Set over hele perioden 2004 til 2006 faldt bruttooverskuddet med 284 mio. kr., svarende til 48 %.

Afskrivninger

Afskrivningerne omfatter afskrivninger samt nedskrivninger af materielle og immaterielle aktiver.

Nettooverskud

Fradrages afskrivningerne fra bruttooverskuddet opnås nettooverskuddet, dvs. hvad der er tilbage alene til aflønning af kapitalen. Dette fremgår for de 6 underbrancher i tabel 5.21.

Tabel 5.21. Nettooverskud fordelt på brancher (mio. kr.)

	2004	2005	2006
Torske- og fladfisk	97	105	-63
Sild og makrel	38	-6	-19
Rejer og musling	93	66	27
Laksefisk	20	33	28
Blandet forarbejdning	25	-8	-27
Konsum i alt	**274**	**189**	**-54**
Fiskemelsfabrikker	27	49	147
I alt	**301**	**239**	**93**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Netto-overskuddet faldt med 61 %

Nettooverskuddet var i 2006 negativt for konsumindustrien med 54 mio. kr., svarende til et fald på 243 mio. kr. i forhold til 2005. Fiskemelsfabrikkernes bruttooverskud steg med 98 mio. kr. Samlet set faldt nettooverskuddet med 146 mio. kr., svarende til 61 % fra 2005 til 2006. Set over hele perioden 2004 til 2006 faldt bruttooverskuddet med 208 mio. kr., svarende til 69 %.

5.2.7. Rentabilitet

Rentabiliteten vurderes ved at betragte nettooverskuddet i forhold til kapitalapparatets størrelse. Kapitalapparatet omfatter alle anlægsaktiver. Rentabiliteten fordelt på brancher er vist i tabel 5.22.

Tabel 5.22. Rentabilitet fordelt på brancher (%)

	2004	2005	2006
Torske- og fladfisk	23	24	-21
Sild og makrel	7	-1	-3
Rejer og musling	47	22	15
Laksefisk	7	13	9
Blandet forarbejdning	3	-2	-4
Konsum i alt	**12**	**9**	**-3**
Fiskemelsfabrikker	7	13	52
I alt	**11**	**10**	**4**

Kilde: Beregninger baseret på et specialudtræk fra Danmarks Statistik.

Rentabilitet på mindst 7 % nødvendig

Den beregnede indikator for rentabiliteten i fiskeforarbejdning kan anvendes til vurdering af den økonomiske situation i sektoren. I vurderingen anses en alternativ forrentning på 7 % p.a. at være rimelig på lang sigt, baseret på det generelle renteniveau. Rentabiliteten i fiskeforarbejdning skal således være større end 7 %, såfremt der skal være interesse for at investere i forarbejdningsindustrien frem for andre sektorer. Og kun derved kan en konsolidering og fornyelse sikres.

Negativ rentabilitet for "Torske- og fladfisk",

Rentabiliteten for underbrancherne Torsk- og fladfisk", "Sild og makrel" og "Blandet forarbejdning" er negative og især branchen "Torsk- og fladfisk" har oplevet et markant fald i indtje-

"Sild og makrel" og "Blandet forarbejdning"

ningen. For underbranchen "Rejer og musling" samt "Laksefisk" gælder det, at de har en højere rentabilitet end de 7 %, som anses for at være alternativ forrentning.

Rentabilitet i konsumindustrien på - 3 %

Rentabiliteten for konsumindustrien var på - 3 % i 2006, hvilket var et fald på 12 %-point i forhold til 2005 og hele 15 %-point i forhold til 2004.

Rentabilitet i fiskemelsfabrikkerne på 52 %

Rentabiliteten for fiskemelsfabrikkerne var på 52 % i 2006, hvilket var en stigning på 39 %-point i forhold til 2005 og 45 %-point i forhold til 2004.

Samlet set opnåede fiskeindustrien en rentabilitet på 4 %, hvilket var et fald på 6 %-point i forhold til 2005 og 7 %-point i forhold til 2004.

5.3. Produktion og økonomi i 2009

Udgangspunkt for vurdering af 2009

Fiskeforarbejdningssektorens struktur, produktion og økonomi er beskrevet ovenstående indtil 2006. For 2007 og 2008 indgår ligeledes vareomsætningen. Baseret herpå, samt på skøn over prisudviklingen, jf. kapitel 4, identificeres udviklingstendenser, der forventes at påvirke sektorens økonomi i 2009. Dette gøres for hver af de seks underbrancher. Det foreliggende datagrundlag muliggør ikke egentlige økonomiske prognoser for 2009.

… er den forventede udvikling i omsætning om omkostninger

Sektorens økonomi i 2009 bestemmes af omsætning og omkostninger. Omsætningen bestemmes primært af afsætningspriserne, hvor omkostningerne bestemmes af råvarepriser samt priser på andre produktionsfaktorer. Produktionsomfanget bestemmes af muligheden for at tilvejebringe råvarer til en pris der muliggør rentabel produktion. Fiskeråvarer er den væsentligste omkostning og denne bestemmes primært af udbuddet af råvarer. Omsætningen bestemmes af efterspørgslen efter færdigvarer.

Efterspørgsel, afsætningspriser og omsætning nega-

Efterspørgslen efter færdigvarer påvirkes i 2009 af finanskrisen. Priserne er faldende for de fleste fiskearter, laks ekskl., som følge af faldende købekraft. Specielt er prisen på luksusvarer som

tivt påvirket af finanskrisen

tunge og jomfruhummer påvirket. Prisen på arter som sild, makrel og ørred såvel som på frosset fisk kan omvendt være upåvirket eller positivt påvirket af finanskrisen i det omfang der substitueres bort fra dyrere fiskevarer.

Efterspørgslen også negativt påvirket af problemer med eksportkreditforsikring

Endvidere har finanskrisen medført at det er blevet sværere at eksportere fisk til visse lande som følge af problemer med eksportkreditforsikring. Problemet består i at eksportører under normale omstændigheder forsikrer sig mod konkurser og tab bland opkøbere i modtagerlandene hos private forsikringsselskaber. Dette er med finanskrisen blevet dyrere og i visse lande umuligt, idet forsikringsselskaberne vurderer risikoen på udvalgte markeder som forhøjet og i visse tilfælde for høj.

Specielt i Rusland, Østeuropa og Storbritannien

Der har specielt været problemer med at opnå eksportkreditforsikring i eksporten til Rusland og Østeuropa, samt til Storbritannien. Eksporten til Rusland udgjorde 717 mio. kr. i 2007 (4 % af den totale danske fiskeeksport), mod 926 mio. kr. til EU lande i Østeuropa (5 %) og 1,6 mia. kr. til Storbritannien (8 %). Årsagen til virksomhedernes problemer med at eksportkreditforsikre er i Rusland og Østeuropa dårlig økonomi som følge af finanskrisen. I Storbritannien er også pundets faldende kurs af afgørende betydning.

Statsordning overvejes

Eksportkreditproblemet er i Danmark imødegået med en statsforsikring for eksport til lande udenfor EU, såvel som mulighederne for eksport til andre EU lande overvejes.

Efterspørgsel faldende på alle arter

Efterspørgsel efter fisk er således faldende i Europa efter finanskrisen. På de traditionelle afsætningsmarkeder for arter som laks, torskefisk og rejer i Vesteuropa som følge af faldende købekraft, på nyere afsætningsmarkeder for billigere arter som sild og makrel i Rusland og Østeuropa på grund af problemer med eksportkreditforsikring.

Mulighed for delvist at "producere sig ud af

Økonomien i sektoren i 2009 bestemmes også af omkostninger og produktionsomfang, med udbud af fiskeråvarer og råvarepris som vigtige faktorer. For arter som torsk, rødspætte og makrel

krisen" for nogle virksomheder, ikke for andre

kan virksomhederne således med stigende udbud af råvarer internationalt have mulighed for delvist at producere sig ud af finanskrisen. Forventninger i 2009 til internationalt udbud af fiskeråvarer og råvarepris baseres nedenstående på den detaljerede gennemgang i kapitel 4.

5.3.1. Underbranchen torske- og fladfisk

Struktur i 2006

Underbranchen "torske- og fladfisk" bestod i 2006 af 18 faglige enheder med 1.222 fuldtidsbeskæftigede. Omsætningen var 3,2 mia. kr. og rentabiliteten minus 21 % af kapitalapparatet.

… og 2007-2008

Antallet af faglige enheder faldt i 2007 til 14 og yderligere til 12 i 2008. Produktionen faldt i 2008 med 40 % i forhold til 2006 Afregningspriser såvel som råvarepriser var stigende i 2008 i forhold til 2006 for torskefisk.

Prisfald giver svagt faldende rentabilitet i 2009

Underbranchens rentabilitet forventes i 2009 svagt faldende, som følge af at både afsætnings- og råvarepriser falder hvor produktionen stiger. Det vurderes derved muligt for underbranchen delvist producere sig ud af prisfaldene som følge af stigende kvoter i fiskeriet efter torsk i Barentshavet.

5.3.2. Underbranchen sild og makrel

Struktur i 2006

Underbranchen "sild og makrel" bestod i 2006 af 12 faglige enheder med 672 fuldtidsbeskæftigede. Omsætningen var 1,5 mia. kr. og rentabiliteten -3 % af kapitalapparatet. I underbranchen indgår specialiserede virksomheder, der enten producerer sildeeller makrelprodukter.

… og 2007-2008

Antallet af faglige enheder faldt i 2007 til 10 og steg igen i 2008 til 11. Produktionen var i 2008 og 2006 nogenlunde på samme niveau efter et fald i 2007 på 15 %. Afregningspriserne på makrel var konstante i 2006-2008, hvor afsætningspriserne på sild i 2006 og 2008 er på samme niveau efter en stigning i 2007. Råvarepriserne på sild var uændrede i hele perioden hvor de på makrel steg fra 2006 til 2008. Råvareprisudviklingen har i peri-

oden således givet et nedadgående pres på rentabiliteten i makrelvirksomheder, hvor sildevirksomheder ikke i væsentligt omfang er påvirket.

Uændret rentabilitet i makrelvirksomheder i 2009; Svagt faldende i sildeproduktion

Sildevirksomhedernes omsætning og rentabilitet forventes at falde lidt. Årsagen er forventede faldende afsætningspriser kombineret med uændrede råvarepriser og forsyning. Makrelvirksomhedernes rentabilitet forventes nogenlunde uændret som følge af faldende afsætningspriser, imødegået af kraftigt faldende råvarepriser og stigende produktion.

5.3.3. Underbranchen rejer og musling

Struktur i 2006

Underbranchen "rejer og musling" bestod i 2006 af 9 faglige enheder med 298 fuldtidsbeskæftigede. Omsætningen var 1,0 mia. kr. og rentabiliteten 15 % af kapitalapparatet. Virksomhederne er specialiserede. Hovedparten baserer produktionen næsten udelukkende på rejer. Nogle få næsten udelukkende på muslinger.

… og 2007-2008

Antallet af faglige enheder var i 9 i hele 2006-2008 perioden. Produktionen faldt med 40 % i 2007 som følge af produktionsfald for både rejer og muslinger. I 2008 steg produktionen med 25 %. Afregningspriserne på rejer var nogenlunde ens i 2006 og 2008 efter stigninger i 2007. Afsætningspriserne på muslinger fald i 2008 med 12 % i forhold til 2006. Råvarepriserne på rejer steg væsentligt i 2007 for at falde igen i 2008 til et niveau lidt højere end i 2006. Råvareprisen på musling var på samme niveau i 2008 som i 2006. Rentabiliteten faldt således i muslingeproduktion, hvor den var mindre påvirket i rejeproduktion.

Rentabilitet i reje/muslingeproduktion falder lidt

Reje- og muslingevirksomhedernes omsætning og rentabilitet forventes svagt faldende i 2009 som følge af faldende afsætningspriser. Produktionen forventes ikke ændret væsentligt.

5.3.4. Underbranchen laksefisk

Struktur i 2006

Underbranchen "laksefisk" bestod i 2006 af 20 faglige enheder med 1.105 fuldtidsbeskæftigede. Omsætningen var 1,8 mia. kr. og rentabiliteten 9 % af kapitalapparatet.

… og 2007-2008

Antallet af faglige enheder steg i 2008 til 22. Produktionen var konstant i 2006-2007 men steg markant i 2008. Afsætningspriserne på laks faldt i 2008 med 25 %, hvor råvarepriserne på laks faldt næsten tilsvarende allerede i 2007 og holdt sig på samme niveau i 2008. Dette indebærer, at rentabiliteten i 2006 og 2008 er nogenlunde på samme niveau.

Svagt faldende rentabilitet for laks i 2009

Underbranchens rentabilitet forventes at falde svagt i 2009 som følge af at afregningspriserne enten stiger mindre end råvarepriserne og muligvis falder. Samtidig kan faldende råvaretilførsler fra Chile påvirke produktionen i nedadgående retning.

5.3.5. Underbranchen blandet forarbejdning

Struktur i 2006

Underbranchen "blandet forarbejdning" bestod i 2006 af 10 faglige enheder med 761 fuldtidsbeskæftigede. Omsætningen var 2,7 mia. kr. og rentabiliteten -4 % af kapitalapparatet. Produktsortimentet baseres primært på rejer, torskefisk, sild og laksefisk. Produkterne er primært tilberedte og konserverede, men der produceres også ferske og frosne fileter, samt røget fisk.

… og 2007-2008

Antallet af faglige enheder var 10 i hele perioden 2006-2008. Den totale produktion steg i både 2007 og 2008 og er mere end dobbelt så stor i 2008 frem for 2006. Afregningspriser på vigtige arter som torskefisk og fladfisk var stigende i perioden, afsætningspriserne på laksefisk var faldende og de øvrige arter forholdsvis konstante. Råvarepriser på torskefisk og makrel var også stigende, råvarepriser på laksefisk og fladfisk faldende og råvarepriser på øvrige arter nogenlunde uændrede. Der er således ikke noget entydigt billede af udviklingen i rentabiliteten.

Finanskrisen forårsager svagt faldende rentabilitet

Underbranchens omsætning og rentabilitet forventes at falde svagt i 2009. Dette skyldes at afsætningspriserne på de fleste fiskeprodukter forventes at falde som følge af finanskrisen. Dette vurderes dog delvist men ikke fuldt ud at kunne imødegås af faldende råvarepriser på de fleste fiskearter ekskl. laks. Også muligheden for at producere sig ud af økonomiske problemer vil være til stede for torske- og makrelproducerende virksomheder.

5.3.6. Underbranchen fiskemel og olie

Struktur i 2006

Underbranchen "fiskemel og olie" bestod i 2006 af 4 faglige enheder med 356 fuldtidsbeskæftigede. Omsætningen var 2,6 mia. kr. og rentabiliteten 52 % af kapitalapparatet.

… og 2007-2008

Antallet af faglige enheder var konstant 4 i hele perioden 2006-2008. Produktionen faldt i 2007 til det laveste niveau i mange år men steg lidt i 2008. Produktionen følger råvaregrundlaget for tobis. Fra 2006 til 2008 stiger afregningspriserne lidt, hvor råvarepriserne falder. Dette indebærer at rentabiliteten vurderes at være svagt stigende.

Uændret rentabilitet i 2009 for fiskemelsfabrikkerne

Underbranchens rentabilitet forventes ikke ændret markant i 2009. Dette skal ses i forhold til at både afregnings- og råvarepriser forventes at falde. Produktionen afhænger dog af udviklingen i tobisfiskeriet som er usikker.

6. Økonomiske gevinster af at liberalisere adgang til fiskekvoter i EU[12]

6.1. Indledning

Formål at analysere landevise kvoteudvekslinger

Formålet med årets specialkapitel er gennem et casestudy af EU at analysere betydningen af kvoteudvekslinger mellem lande og at vurdere, i hvilket omfang gevinster fra specialisering kan opnås ved at liberalisere adgangen til fiskekvoter. Hvad er for eksempel niveauet af tilpasning via kvoteudveksling? Er fordelene allerede udnyttet i EU's fiskerier eller kan liberaliseringen af adgangen til fiskekvoter øge gevinsterne ved specialisering? Dette kapitel analyser kvotedata for 2004-2006 samt kvoteudvekslingsdata for 2000-2006 fra EU Kommissionen.

Som følge af tilstedeværelsen af bestandseksternaliteter i fiskeriet er forvaltning nødvendig for at opnå langsigtede økonomiske gevinster. Biologisk forvaltning skal sikre bæredygtighed, hvor økonomisk forvaltning er nødvendig for at fremme den økonomiske effektivitet i fiskeriet. Med indførelsen af 200 sømil økonomiske zoner i slutningen af halvfjerdserne og begyndelsen af firserne [1, artikel 56], fik de pågældende lande mulighed for at opnå ejerskab over fiskebestandene inden for deres område. Men da EU's fiskebestande er en fælles ressource, er det Rådet for Den Europæiske Union, der bestemmer de samlede tilladte fangstkvoter (TAC) og fordelingen til hver medlemsstat. Det er op til hvert enkelt land at beslutte, hvordan de vil fordele og administrere kvoterne. Den biologiske forvaltning er således bestemt af Rådet og baseret på forslag fra Kommissionen, mens den økonomiske forvaltning er et medlemsstats-

[12] Dette kapitel er baseret på artiklen Andersen, J., M. Nielsen og E. Lindebo, Economic gains of liberalising access to fishing quotas within the European Union, publiceret i det engelsksprogede forskningstidsskrift Marine Policy, 33, 497-503 i 2009. Artiklen er blevet til med økonomisk støtte fra OECD's Fiskerikomite, samt med et personligt bidrag fra Erik Lindebo, EU Kommissionens Generaldirektorat for Maritime Anliggender og Fiskeri. I kapitlet udtrykkes hverken OECD's eller Kommissionens synspunkter. Kapitlet indeholder artiklen i forkortet udgave, såvel som kapitlet yderligere er tilføjet et ekstra afsnit omhandlende betydningen af kvotebytter mellem lande i et dansk perspektiv.

spørgsmål.

I EU's fiskerier anvendes forskellig forvaltning

På samme måde er de generelle grænser for fiskerikapacitet og -indsats er vedtaget af Rådet, mens valget af det konkrete fiskeriforvaltningssystem er bestemt af hver enkelt medlemsstat. Flere forskellige systemer anvendes i medlemsstaterne i de forskellige fiskerier, og systemerne spænder fra reguleret fri adgang, over reguleret begrænset adgang til ejendomsrettighedsbaseret forvaltning. Med en kendt overkapacitet af EU-flåden [2,3], kan en ændret fiskeriforvaltning bidrage til en forbedring af de økonomiske gevinster i flere EU-fiskerier.

Ejendomsrettigheder skaber økonomiske gevinster

Økonomiske gevinster kan opnås for hver medlemsstat ved indførsel af ejendomsrettigheder [4,5,6,7]. Der findes adskillige former for ejendomsrettighedsbaseret forvaltningssystemer i EU's fiskeri, lige fra individuelle omsættelige kvoter og licenssystemer til systemer, hvor fiskerirettighederne indirekte overdrages og kapitaliseres i selve fartøjets værdi.

Økonomiske gevinster kræver bedre mulighed for kvotebytte mellem lande

For at opnå de fulde økonomiske gevinster i EU kræves der dog friere adgang til fiskekvoter, således at de komparative fordele i fiskeriet kan udnyttes. Generelt vil et land med højere produktivitet i en given industri end et andet land have komparative fordele. Forskellen i produktivitet kan skyldes flere faktorer, herunder forskelle i kapital- og lønomkostninger samt adgang til låneoptagelse, såvel som tilgængeligheden af statsstøtte og subsidier.

Lande med økonomisk effektiv fiskeriforvaltning har en komparativ fordel i fiskeri

I fiskeriet, er forvaltningen dog yderligere en meget vigtig faktor for produktiviteten. Inden for EU er den økonomiske forvaltning af fiskeriet meget forskelligt mellem medlemsstaterne [8]. Derfor er der produktivitetsforskelle, og medlemsstaterne med en god "track record" i økonomisk styring kan have komparative fordele i fiskeriet. Hvis disse fordele skal føre til specialiseringsgevinster, vil liberalisering af adgangen til fiskekvoter være nødvendig. Konsekvensen af liberaliseret adgang til fiskekvoter er, at den relative stabilitet kan påvirkes. Derfor er der en afvejning mellem at opnå yderligere specialiseringsgevinster

og at bibeholde en fast kvotefordeling.

Hypotesen er at der er uudnyttede økonomiske gevinster i EU's fiskerier

Hypotesen er, at kvoteudveksling mellem medlemslande kun anvendes i mindre omfang, hvorfor der er uudnyttede økonomiske gevinster fra specialisering i EU's fiskerier. Den vigtigste årsag er overkapacitet i EU-fiskeriet, hvilket indebærer, at de økonomisk mest rentable kvoter fortsat fuldt ud vil blive anvendt af kvoteindehaverlandet, hvorved der kun vil være få ubrugte kvoter tilbage til udveksling. Desuden forventes det ikke at medlemsstaternes regeringer foretager cost-benefit-analyser af, hvor meget merværdi en gruppe fartøjer er nødt til at afgive, for at en anden kan opnå en større værditilvækst. Nationale kvotetildelinger mellem grupper af fartøjer forventes ikke at ændre sig væsentligt ved indførelse af bedre mulighed for kvoteudvekslinger mellem lande.

Kapitlets indhold

Kapitlet er struktureret på følgende måde. I afsnit 2 er kvotefordelingsmekanismen beskrevet. I afsnit 3 og 4 vurderes omfanget af kvotetilpasningerne og deres indflydelse på den relative stabilitet i EU. I det femte afsnit identificeres potentielle specialiseringsgevinster, og det drøftes hvorledes gevinsterne vil kunne opnås. I det sidste afsnit vurderes den økonomiske betydning for Danmark, af muligheden for kvotebytte mellem EU lande.

6.2. Kvotefordeling

Kvotefordeling i EU baseret på relativ stabilitet

Fordelingen af fiskerirettighederne mellem medlemsstaterne i EU blev vedtaget den 25. januar 1983 som en del af den fælles fiskeripolitik [9]. Fordelingen er specificeret i den relative stabilitetsnøgle, som stadig bruges i dag. Den "relative stabilitets nøgle" har det politiske formål at undgå langvarige forhandlinger hvert år om fordelingen af de totale tilladte fangstmængder (TAC'er) og give industrien en rimelig sikkerhed om fangster med henblik på fremtidig planlægning [10].

… også efter udvidelserne af EU

Siden 1983 har der dog været ændringer i den relative stabilitet nøgle, primært efter tiltrædelsen af nye medlemsstater. Ved den efterfølgende revision af den fælles fiskeripolitik (CFP) i 2002,

besluttede Ministerrådet at fortsætte med at bruge relative stabilitet som nøgle til trods for, at det kan diskuteres, om den er i harmoni med princippet om fri bevægelighed for kapital og arbejdskraft inden for EU.

Forståelsen af relativ stabilitet

Rådets forordning af 20. december 2002(EC) nr. 2371/2002 om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne under den fælles fiskeripolitik [11] konstaterer, at: *"I betragtning af den usikre økonomiske situation i fiskerierhvervet og afhængigheden af fiskeri i visse kystsamfund, er det nødvendigt at sikre en relativ stabilitet i fiskeriet gennem tildelingen af fiskerimuligheder mellem medlemsstaterne, baseret på en forudsigelig andel af bestandene til hver medlemsstat. I andre henseender, bør stabiliteten, set i lyset af den midlertidige biologiske situation for bestandene, beskytte de særlige behov i områder, hvor lokalbefolkningen er særligt afhængig af fiskeriet og fiskeriaktiviteter, besluttet af Rådet i resolution af 3. november 1976 (4), som omhandler visse aspekter ved oprettelsen af en fiskerizone på 200 sømil inden for Fællesskabet med virkning fra 1. januar 1977, særlig bilag VII. Det er således i denne forstand, begrebet om relativ stabilitet, skal forstås ".*

Kommissionens og medlemsstaternes rolle

I samme forordning i Artikel 20 om tildeling af fiskerimuligheder præciseres det yderligere at: *"Rådet, der træffer afgørelse med kvalificeret flertal på forslag fra Kommissionen, skal træffe afgørelse om fangst og/eller begrænsninger af fiskeriindsatsen og om fordelingen af fiskerimulighederne mellem medlemsstaterne samt betingelserne i forbindelse med disse begrænsninger. Fiskerimulighederne skal fordeles mellem medlemsstaterne på en sådan måde, at de sikrer den enkelte medlemsstats relativ stabilitet i fiskeriet for hver bestand eller fiskeri ... ... Medlemsstaterne kan, efter at have underrettet Kommissionen, helt eller delvis udveksle de fiskerimuligheder, som er tildelt dem ".*

Kvotebytte muliggør udnyttelse af komparative fordele

Den kvote, som er tildelt hver medlemsstat via den relative stabilitet, kan i første omgang ses som værende begrænsende for udnyttelsen af de komparative fordele. Medlemsstaten har dog mulighed for at ændre dette ved at foretage kvoteudvekslinger

med en anden medlemsstat. Det bemærkes dog, at kvoteudveksling ikke påvirker den relative stabilitet, da de er af midlertidig karakter. Ikke desto mindre er disse udvekslinger en indikation af en yderligere økonomisk interesse fra medlemslandenes fiskeindustrier, som ikke er dækket ved den første kvotetildeling til medlemslandene.

Kvotebytte alene muligt midlertidigt

Muligheden for kvoteudveksling på landeplan mellem medlemsstaterne blev indført med den fælles fiskeripolitik i 1983 [9]. Kvoter kan udveksles på midlertidig basis, men gentagne udveksling er også en mulighed. Derfor kan kvote udvekslinger betragtes både som et kortsigtet fleksibelt instrument, men også som et langsigtet strukturelt instrument.

Totale kvoter fastsættes via aftaler…

Baseret på anbefalinger om fiskebestandene primært fra Det Internationale Råd for Havundersøgelser, forhandler det Europæiske Fællesskab TAC'er for hver reguleret arts- og forvaltningsområde ved hjælp af overordnede fangstbegrænsninger. Efter disse aftaler, bliver EU's del af TAC'en distribueret til medlemsstaterne ved hjælp af den relative stabilitetsnøgle. Ud over EU-medlemslandene får flere andre lande en andel af TAC'en, såsom Norge, Færøerne og Rusland. For eksempel bliver Norge og EU hvert år enige om de syv fælles fiskebestande i Nordsøen, og der foretages en række udvekslinger af fiskerimuligheder i Nordsøen og Nordøstatlanten.

… og fordeles via relativ stabilitet

TAC og kvotefordeling

Den aftalte TAC for årene 2004-2006 i hele det nordøstatlantiske område for alle kvotearter er vist i tabel 6.1 sammen med EU's og medlemslandenes andele.

Tabel 6.1 Aftalt TAC og kvotefordeling, 2004-2006 (1.000 tons[1])			
	2004	2005	2006
TAC[2]	7.450	7.193	15.442
- EU	4.745	4.910	3.617
- Belgien	30	31	31
- Danmark	1.756	1.511	766
- Estland	62	92	86
- Finland	81	105	124
- Frankrig	338	371	324
- Grækenland	0	0	0
- Holland	296	365	296
- Irland	207	234	198
- Italien	5	5	5
- Letland	69	100	91
- Litauen	25	37	33
- Polen	156	193	177
- Portugal	87	131	107
- Spanien	311	437	307
- Storbritannien	611	631	563
- Sverige	211	259	253
- Tyskland	259	268	235
- Ikke-tildelt kvote	240	137	21

Note:
1. TAC for laks fastsættes i styk og er derfor omregnet til vægt, idet det antages at en laks i gennemsnit vejer 5 kilogram.
2. TAC mere end fordobles i 2006, hovedsagelig pga. en kraftig forøgelse af kvoten for blåhvilling, en TAC der kun udnyttes i begrænset omfang.

Kvotefordeling for torsk

Et eksempel på, hvordan EU's andel af de otte torske TAC'er bliver fordelt blandt medlemsstaterne, er vist i tabel 6.2.

Tabel 6.2. Relativ stabilitetsnøgle for torsk, procent af EU's andel af TAC (%)											
	BEL	DNK	DEU	IRL	ESP	FIN	FRA	NLD	PRT	SWE	GBR
Barentshavet			19,26		49,79		8,10		10,51		12,34
Skagerrak	0,27	82,64	2,07					0,54		14,47	
Kattegat		61,75	1,27							36,98	
Østersøen		44,76	19,57			2,26				33,41	
Nordsøen	3,56	20,45	12,97				4,40	11,56		0,13	46,93
Vestskotland, Øst-Grønland, Færøerne	0,30		2,84	15,85			30,51				50,51
Irskehavet	1,36			65,82			3,64	0,36			28,82
Biscayen, Iberiske hav	4,47			10,21			76,42	0,63			8,26

6.3. Kvotetilpasninger

Kvotetilpasning

Tilpasninger af kvoter, som ikke er direkte knyttet til de enkelte fiskere, foregår mellem medlemsstaterne. Sådanne kvotetilpasninger gennemføres ved, at der tages fra eller gives til et medlemslands samlede kvote, og disse mængder fordeles derefter til de enkelte fiskere i overensstemmelse med den nationale lovgivning. Tre metoder til tilpasning af en medlemsstats tildelte kvote kan påpeges:

1. Overførsler mellem år
2. Reviderede anbefalinger i løbet af et år
3. Udvekslinger inden for et år

Overførsel af kvoter mellem år

EU-lovgivningen giver mulighed for et fleksibelt kvoteforvaltningssystem, som angivet i Rådets Forordning nr. 847/96. Hvis en medlemsstat har over- eller underudnyttet nogle af deres tildelte kvoter, bliver forskellen som regel fratrukket eller lagt til kvoterne i det følgende år.

Kvoterevisioner indenfor samme år

Ny information kan af forskellige grunde bliver tilgængelige i løbet af et år, hvilket fører til en revurdering af den biologiske rådgivning. Dette kan være baseret på nye biologiske undersøgelsesdata eller reviderede fangststatistikker. Usikre bestandsforhold kan også indebære, at kvoterne fastsættes i løbet af året. Det har for eksempel været tilfældet for tobisfiskeriet siden 2006, hvor kvoten bliver fastlagt i maj baseret på forekomsten af aldersklasser i det foregående år.

Typer af kvotebytter

En enkelt medlemsstat kan på eget initiativ foretage tilpasninger inden for et år i deres tildelte kvoter. Tre typer tilpasninger kan forekomme:

1. En udveksling mellem medlemsstaterne
2. En udveksling inden for en medlemsstat
3. En overførsel i en medlemsstat

Medlemsstaterne kan udveksle kvoter mellem hinanden baseret på gensidige aftaler. Disse udvekslinger kan dække forskellige arter og områder afhængigt af den nøjagtige aftale. Endvidere kan en medlemsstat få lov til at overføre kvoten fra et område til et andet for de samme arter.

Kvotetilpasningernes omfang og udvikling

Størrelsen af kvoten knyttet til hver af de tre tilpasningstyper er vist i tabel 6.3. Der har været en støt stigning i de udvekslede mængder i løbet af de syv år. Sammenlignet med de første år, ses en fordobling for 2005 og 2006. Selv om flere forskellige årsager kan have bevirket dette, er den vigtigste og mest sandsynlige årsag, at kvoterne er blevet mere restriktive i det nationale fiskeri, og det har øget bevidstheden om tilpasningsmuligheder og ønsket om at udnytte disse i medlemslandene.

Tabel 6.3. Omfang af medlemslandenes kvotetilpasninger for 2000-2006 (1.000 tons)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Udveksling mellem lande	197	229	198	200	290	422	395
Udveksling i enkelt-lande		19	19				
Overførsel	7	7	5	3	12	98	3
Total	204	255	222	203	302	519	397

Lande udveksler kvote når nogle lande mangler kvoter og andre har uudnyttede

De fleste kvotetilpasninger er foretaget som udvekslinger mellem medlemsstaterne, og derfor er dette det centrale i nærværende analyse. Der kan være flere grunde til sådanne udvekslinger. Generelt forventes de involverede lande at få en fordel af at foretage en udveksling. Kvoterne er mere eller mindre individuelt fastsat. Derfor er det ofte sådan, at medlemsstaterne kan befinde sig i en situation, hvor nogle kvoter er begrænsende, mens andre ikke er det. Det vil sige hvis nogle af de stærkt kvotebegrænsede arter fanges sammen med arter med færre restriktioner, kan resultatet blive, at fiskeriet må lukkes. For at fortsætte fiskeriet kan medlemsstaten derfor forsøge at finde lande med overskydende kvoter for den begrænsede art og forhandle sig til en udveksling. Medlemsstaterne kan også bytte med det mere

altruistiske formål at give ubrugte kvoter væk uden modydelse.

Kvotebytter for arter

Størrelsen på kvoteudvekslingerne afhænger naturligvis meget af fiskearten. Opgjort i værdi til en gennemsnitspris viser det sig jf. tabel 6.4 at udvekslinger fra 2000 til 2006 anslås til 1,8 milliarder Euro, hvis kvoterne antages fuldt udnyttet. Dette giver et årligt gennemsnit på 251 millioner Euro med en stigende tendens.

Tabel 6.4. De 15 mest udvekslede arter opgjort i værdi (1.000 Euro)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Total
Rødfisk	2	4	5	32	25	82	27	176
Ansjos	26	20	24	35	26	40	2	173
Kulmule	49	19	18	13	17	33	24	172
Torsk	15	15	17	6	16	37	32	138
Havtaske	21	26	26	13	13	21	15	135
Hestemakrel	9	11	17	19	32	27	15	130
Tunge	9	14	8	7	14	23	27	103
Sild	7	18	9	5	11	22	13	86
Koldtvandsrejer	7	5	6	6	20	19	13	76
Rødspætte	10	16	12	6	6	10	15	75
Jomfruhummer	6	8	14	8	9	13	9	67
Hellefisk	6	6	8	23	7	1	14	64
Blåhvilling	2	7	11	7	13	12	5	56
Makrel	5	6	8	9	9	8	11	56
Glashvarre	2	8	9	10	6	8	1	44

Nettokvotebytter for lande

I tabel 6.5 er nettokvoteudvekslinger i værdi vist for hver enkelt medlemsstat. Det fremgår, at kun to lande, Tyskland og Frankrig, mister fangstværdi ved kvoteudvekslinger. De resterende fjorten lande har alle observeret en stigning i deres fangstværdi.

Tabel 6.5. Netto kvoteudvekslinger i værdi på medlems-stats-niveau (million Euro)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	Total
Belgien	0	4	0	0	1	0	1	8
Tyskland	-8	-15	-7	-45	-21	-51	-18	-165
Danmark	11	9	-2	-1	7	11	3	39
Spanien	19	14	3	18	-10	27	15	87
Estland						1	0	1
Finland	0	1	1	0	0	1	0	2
Frankrig	-24	-14	-1	6	-8	3	-12	-49
Storbritannien	2	-4	0	7	4	-4	2	7
Grækenland	0	0	0	0	0	0	0	0
Irland	4	1	5	1	2	2	0	15
Litauen					3	-1	0	3
Letland						1	0	2
Holland	-3	3	2	5	13	5	-3	22
Polen					2	1	6	8
Portugal	3	0	-1	6	5	4	4	21
Sverige	-4	1	1	2	0	-1	1	0

6.4. Tilpasningernes betydning for den relative stabilitet

4 % af omsætningen i EU's fiskeri kan henføres til kvotebytter

Omsætningen for hele EU's fiskerflåde i alle fiskerizoner var 6,4 milliarder Euro i 2004 [13]. Den gennemsnitlige årlige kvoteudveksling i det nordøstlige Atlanterhav var på 251 millioner Euro i 2000-2006, svarende til 4 % af den samlede omsætning jf. tabel 6.6. Under hensyntagen til, at en del af den samlede omsætning kommer fra lande uden for det nordøstlige Atlanterhav, udgør kvoteudvekslingerne mere end 4 %. Tyskland og Belgien er stærkt engageret i kvoteudvekslinger, både som giver- og modtagerlande. Betydningen af kvoteudvekslinger er også over EU-gennemsnittet for Danmark og Holland.

Bortset fra i Tysk-land har kvotebyt-ter lille betydning

Forskellen mellem afgivne og modtagne kvoter angiver nettoeffekten af udvekslingerne i forhold til den relative stabilitet. Den potentielle tyske omsætning falder med 12 % i forhold til, hvad der kunne være opnået, hvis Tyskland havde anvendt kvoterne selv. Den litauiske, polske og hollandske omsætning er positivt påvirket og stiger med hhv. 6 %, 4 % og 3 %. Omsætning i alle andre medlemsstater er kun ændret med 2 % eller mindre. Derfor kan det med undtagelse af Tyskland fastslås, at kvoteudvekslingerne har en begrænset effekt på den relative stabilitet.

Tabel 6.6. Nettokvoteudvekslinger i forhold til omsætning på landeniveau i 2004

	Omsætning Million Euro	Udvekslinger i % af omsætning Giver	Modtager	Forskel
Tyskland	176	34	22	-12
Belgien	86	15	16	1
Litauen	52	6	12	6
Danmark	352	7	9	2
Holland	380	5	8	3
Polen	40	4	8	4
Frankrig	754	6	5	-1
Finland	21	5	4	-1
Storbritannien	740	4	4	0
Irland	194	3	5	2
Spanien	1.500	3	3	0
Portugal	347	1	2	1
Sverige	91	1	2	1
Grækenland	291	0	0	0
Estland	9	0	0	0
Letland	19	0	0	0
Italien	1.380	0	0	0
Total	6.432	4	4	0

Kvotebytter er midlertidige men kan gentages

Kvoter kan som udgangspunkt kun udveksles på midlertidig basis for et år. Men gentagne kvoteudvekslinger kan gennemføres, hvilket indebærer, at udvekslingen opnår en mere permanent karakter. For at identificere udvekslinger af næsten permanent karakter, er andelen af udvekslinger foretaget gentagne gange for den samme art i samme område og mellem de samme giver- og modtagerlande blevet identificeret. Andelen af gentagne udvekslinger er vist i tabel 6.7. Udvekslinger i begyndelsen af året, hvor kvoterne endnu ikke er begrænsende, kan indikere at en udveksling har mere permanent karakter, end hvis denne foretages senere på året, hvor kvoterne giver større begrænsninger.

Tabel 6.7. Gentagne kvoteudvekslinger for 2000-2006, fordelt på tidspunkt af året og antal år som de er udført

Antal år	-------- Første kvartal --------		---------- Hele året ----------	
	1.000 tons	Procent	1.000 tons	Procent
7	178	20	179	9
6	147	17	162	8
5	24	3	28	1
4	71	8	181	9
3	182	21	369	19
2	114	13	413	21
1	159	18	647	33
Total	877	100	1.978	100

1/5-del af kvotebytterne gentages igen og igen

Det fremgår, at 877.000 tons af den samlede udveksling på 1.978.000 tons blev udført i første kvartal af året. Af disse udvekslinger er 20 % blevet gentaget i alle de syv år, og 17 % gentaget i seks af årene. Disse udvekslinger har permanent karakter. Af udvekslinger udført gennem hele året blev 9 % foretaget i alle syv år og yderligere 8 % i seks af de syv år. Disse udvekslinger har således næsten permanent karakter. Derfor har omkring en femtedel af udvekslingerne permanent eller næsten permanent karakter.

6.5. Den økonomiske betydning af de danske kvotebytter

Den økonomiske betydning for Danmark

Det har i mange sammenhænge været drøftet, hvor stor den økonomiske betydning er af de danske kvotebytter, der foretages i løbet af et år. For at kvantificere disse drøftelser er der i det følgende foretaget beregninger af den økonomiske gevinst af de kvotebytter, der skete i 2008. Beregningerne baserer sig på den samme model, som også anvendes ved udarbejdelsen af prognoserne anvendt i Fiskeriets Økonomi for fiskerflåden, og som er beskrevet i kapitel 3.

Indhold

Indledningsvist belyses, hvordan de danske kvoter ændrede sig i løbet af 2008, og om disse ændringer skyldes reviderede anbefalinger eller udvekslinger mellem nationer. Efterfølgende opstilles tre scenarier til anvendelse i analysen, og resultaterne præ-

senteres dernæst. Der fokuseres i analysen alene på kvoteændringer som følge af bytter mellem Danmark og andre lande i EU.

6.5.1. Kvoteændringer i 2008

Danske kvoteændringer i 2008

De danske kvoter opgjort den 1. januar og 31. december 2008 er vist i tabel 6.8, tillige med en opdeling af de observerede ændringer i henholdsvis kvotejusteringer og kvotebytter. Den samlede rådighedsmængde af de danske kvoter steg i 2008 med 54.939 tons, svarende til næsten 7 %. Denne stigning skyldes en kombination af justeringer på 68.788 tons som følge af revideret anbefalinger, og kvotebytter mellem Danmark og andre EU lande, der samlet bidrog med -13.849 tons.

Især ændringer for industrifisk og pelagiske arter

Hovedparten af justeringerne skyldes ændringer i kvoterne for industrifisk, især brisling og sperling, men en række pelagiske arter og konsumarter fik også justeret deres kvote på denne baggrund, som vist i tabel 6.8. For bytterne var der mængdemæssigt store negative udvekslinger af industrifisk på samlet -34.179 tons. Dette blev dog i et vist omfang modvirket af positive bytter for de økonomisk attraktive pelagiske arter og konsumarter på henholdsvis 15.824 tons og 4.506 tons.

Tabel 6.8 Danske kvoteændringer i 2008 (tons)

Artsnavn	Farvandsnavn	1/1	31/12	Heraf justeringer	kvotebytter
Blåhvilling	Farvandene ved Færøerne (Færøsk zone)	5.385	5.091	0	-294
	Nordsøen og Norskehavet (EU-zone)	26.789	13.774	2.437	-15.452
Brisling	Den Engelske Kanal	1.997	697	0	-1.300
	Nordsøen og Norskehavet (EU-zone)	159.716	138.126	-22.890	1.300
	Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU-zone)	44.833	54.012	4.379	4.800
Hestemakrel	Farvandene ved Færøerne (EU-zone), vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	15.236	6.810	1.338	-9.764
	Nordsøen og Norskehavet (EU-zone)	25.208	6.156	0	-19.052
Sperling	Nordsøen (Norsk zone)	4.750	4.750	4.750	-4.750
	Nordsøen, Norskehavet (EU-zone), Skagerrak og Kattegat	36.466	109.866	73.432	-32
Tobis	Nordsøen og Norskehavet (EU-zone)	320.722	316.722	0	-4.000
	Skagerrak og Kattegat		14.365	0	14.365
Industrifisk i alt		641.102	670.369	63.446	-34.179
Makrel	Farvandene ved Irland, England og Biscayen	182	1.779	8	1.589
	Nordsøen, Norskehavet (EU-zone), Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen	12.699	12.836	0	137
Sild	Farvandene ved Svalbard, Bjørneøen, Barents- og Norskehavet	33.859	31.243	0	-2.616
	Nordlig og central Nordsø	27.869	44.535	0	16.666
	Skagerrak og Kattegat	21.747	22.047	0	300
	Øresund, Bælthavet og Vestlige Østersø (EU-zone)	6.245	9.391	898	2.248
	Østlige Østersø (EU-zone)	3.358	858	0	-2.500
Pelagisk fisk i alt		105.959	122.689	906	15.824
Brosme	Nordsøen (Norsk zone)	165	163	0	-2
Havtaske	Nordsøen (Norsk zone)	1.241	1.258	0	17
Hvilling	Nordsøen og Norskehavet (EU-zone)	1.588	578	-1	-1.009
	Skagerrak og Kattegat	232	202	0	-30
Kuller	Farvandene ved Svalbard, Bjørneøen, Barents- og Norskehavet		11	0	11
	Nordsøen og Norskehavet (EU-zone)	1.920	1.968	0	48
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU-zone)	2.080	2.056	0	-24
Kulmule	Nordsøen og Norskehavet (EU-zone)	1.096	1.210	115	-1
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU-zone)	1.499	1.655	158	-2

Tabel 6.8 Fortsat

Lange	Farvandene ved Færøerne (EU-zone), vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	13	12	0	-1
	Nordsøen (Norsk zone)	747	733	600	-614
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU-zone)	57	64	0	7
Mørksej	Nordsøen, Norskehavet (EU-zone), Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen	5.636	9.142	0	3.506
Torsk	Kattegat	415	465	0	50
	Nordsøen og Norskehavet (EU-zone)	3.761	3.906	0	145
	Skagerrak	2.532	2.594	0	62
	Øresund, Bælthavet og Vestlige Østersø (EU-zone)	8.390	10.963	1.372	1.201
	Østlige Østersø (EU-zone)	8.905	7.612	0	-1.293
Glashvar	Nordsøen og Norskehavet (EU-zone)	4	5	0	1
Pighvar og slethvar	Nordsøen og Norskehavet (EU-zone)	825	884	0	59
Rødspætte	Kattegat	2.081	2.131	0	50
	Nordsøen og Norskehavet (EU-zone)	9.575	9.090	0	-485
	Skagerrak	7.280	8.400	0	1.120
	Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU-zone)	2.293	2.590	297	0
Tunge	Nordsøen, Norskehavet og farvandene ved Svalbard og Bjørneøen	484	677	70	123
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU-zone)	788	869	84	-3
Jomfruhummer	Nordsøen (Norsk zone)	1,183	1.183	1.183	-1.183
	Nordsøen og Norskehavet (EU-zone)	1.368	1.520	152	0
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU-zone)	3.800	4.039	406	-167
Dybhavsrejer	Skagerrak og Kattegat	4.033	3.982	0	-51
	Farvandene ved Østgrønland (Grønlandsk zone) og Færøerne	1.300	2.300	0	1.000
	NAFO-farvande ved Grønland	2.000	4.000	0	2.000
Andre arter	Nordsøen (Norsk zone)	2.500	2.483	0	-17
Sildehaj	Skagerrak og Nordsøen	30	27	0	-3
Skader og rokker	Nordsøen og Norskehavet (EU-zone)	11	2	0	-9
Konsumfisk i alt		79.832	88.774	4.436	4.506
Total		826.893	881.832	68.788	-13.849

Amn: Tabellen omfatter kun kvoter for hvilke der er sket ændringer i løbet af 2008.

6.5.2. Analyserede scenarier

Analysegrundlag

En analyse af de økonomiske gevinster, der følger af de danske kvotebytter, besværliggøres af, at kun kvoteudnyttelsen i forhold til kvoterne den 31. december objektivt kan beregnes. Fangsterne foretaget i årets løb er således sket på grundlag af den gennemførte regulering, som er blevet tilpasset i forhold til de løbende kvoteændringer. At bedømme kvoteudnyttelsen og dermed fangsterne i forhold til kvoterne den 1. januar ville derfor skulle bero på en skønsmæssig fastsættelse, som ville påvirke de udledte resultater.

Kvoter antages fuldt udnyttede

For at undgå ovennævnte problemstilling er udgangspunktet derfor, at samtlige kvoter udnyttes 100 %. Dette er i praksis næppe realistisk, hvorfor de beregnede økonomiske gevinster må betragtes som grænsetilfælde i forhold til den faktiske gevinst.

… hvilket delvist vurderes realistisk

Dertil kommer, at det som udgangspunkt må det forventes, at Danmark alene bytter kvoter væk, som ingen eller kun lille værdi har for danske fiskere. Omvendt må det formodes, at de kvoter, der byttes til, har en værdi for modtagerlandet. Om dette generelt kan antages for samtlige kvotebytter er tvivlsomt, men det er umuligt at gennemgå samtlige danske kvotebytter med henblik på at vurdere, om de har en værdi for danske fiskere.

Baseret på disse betragtninger kan tre scenarier for de tilrådighedværende kvotemængde opstilles og analyseres med henblik på at give nogle rammer for de danske kvotebytters økonomiske betydning. Disse scenarier er:

1) Kvoterne den 1. januar 2008 udnyttes alle 100 %
2) Kvoterne den 1. januar 2008 fratrukket de negative kvotebytter udnyttes alle 100 %
3) Kvoterne den 31. december 2008 udnyttes alle 100 %

I kvoterne den 31. december er der ikke taget hensyn til ændringer forårsaget af kvotejusteringer. Forskellen mellem de initiale

kvoter og slutkvoterne kan således alene henføres til bytter.

6.5.3. Værdien af kvotebytter

Beregninger for 2008

Med udgangspunkt i de tre opstillede scenarier beregnes værdien af de danske kvotebytter med udgangspunkt i den tilgængelige information omkring dansk fiskeri i 2008. Der tages udgangspunkt i dansk fiskeris økonomiske situation i 2008 med hensyn til flådestruktur, fangster, afregningspriser og omkostninger.

Omsætningsværdien af kvotebytterne er mellem -10 og 192 mio. kr.

Tabel 6.9 viser fangstværdier i de respektive scenarier. Hvis årets startkvoter udnyttes 100 % (scenario 1), ville dette give anledning til en fangstværdi på 2,91 mia. kr., hvoraf 98 % tages af de kommercielle FOI-fartøjer. Fangstværdien af slutkvoterne (scenario 3) er 2,90 mia. kr. eller godt 10 mio. kr. lavere end værdien af startkvoterne i scenario 1. Dette skyldes primært, at de store mængder af industrikvoter, som byttes væk, tillægges en værdi. Antages det omvendt, at de negative bytter ikke har en værdi, for danske fiskere vil værdien af startkvoterne i stedet blive 2,7 mia. kr. Ved at sammenligne fangstværdien i scenario 2 og scenario 3 stiger den med 192 mio. kr. som følge af de gennemførte kvotebytter.

Tabel 6.9 Fangstværdi før og efter kvotebytter (1.000 kr.)

	Alle fartøjer	Kommercielle fartøjer	Andre fartøjer
Kvoter den 1. januar 2008	2,909,141	2,840,986	68,155
Kvoter den 1. januar 2008 minus negative bytter	2,706,874	2,639,234	67,640
Kvoter den 31. december 2008	2,899,000	2,828,941	70,059
Ændring hvis alt tillægges en værdi	-10,142	-12,046	1,904
Ændring hvis kun positive bytter tillægges en værdi	192,126	189,706	2,419

Omkostningsstruktur forudsættes uændret

Det forudsættes, at kvotebytterne ikke har kapacitetsmæssige konsekvenser for den danske fiskerflåde, og derfor ikke ændrer deres omkostningsstruktur herunder faste omkostninger. En vurdering af den økonomiske gevinst ved kvotebytter baseres

derfor på dækningsbidraget defineret som fangstværdien minus de variable omkostninger til brændstof, is/proviant, auktion og arbejdskraft.

Dækningsbidraget vil påvirkes i intervallet fra -30 til +75 mio. kr.

Det fremgår af tabel 6.10, at dækningsbidraget, hvis samtlige bytter tillægges værdi, vil falde med 30 mio. kr., men derimod stige med 75 mio. kr., når de negative bytter ikke tillægges en værdi. Det er alene konsumtrawlere 24-40m og notfartøjer over 40m, som påvirkes negativt, når alle kvoter tillægges en værdi. Omvendt har alle fartøjsgrupper en gevinst som følge af bytterne, hvis de negative bytter ikke tillægges værdi.

Tabel 6.10 Fangstværdi og dækningsbidrag før og efter kvotebytter for fartøjer med regnskabsoplysninger (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/ fiskeri	Kvoter den 1. januar 2008	Kvoter den 1. januar 2008 minus negative bytter	Kvoter den 31. december 2008	Ændring hvis alt tillægges en værdi	Ændring hvis kun positive bytter tillægges en værdi
<12m	Garn/krog	20.242	19.644	21.114	872	1.470
	Jolle/ruse	5.317	5.306	5.591	274	285
	Snur/garn/trawl	8.773	8.411	8.966	193	555
	Alle redskaber	34.332	33.361	35.671	1.339	2.310
≥12m - <15m	Garn/krog	19.781	19.635	21.180	1.398	1.544
	Snur/garn/trawl	16.202	15.894	16.743	541	849
	Trawl	34,499	32.719	35.530	1.031	2.812
	Alle redskaber	70.482	68.248	73.453	2.971	5.205
≥15m - <18m	Snur/garn/trawl	11.593	11.125	11.730	137	605
	Snurrevod	7.763	7.645	8.434	671	789
	Trawl	59.466	55.304	59.304	-162	3.999
	Alle redskaber	78.821	74.074	79.468	646	5.394
≥18m - <24m	Garn/krog	10.065	9.943	10.986	921	1.043
	Snurrevod	22.269	21.969	24.013	1.744	2.044
	Trawl	115.917	107.046	116.184	267	9.138
	Alle redskaber	148.251	138.959	151.183	2.932	12.225
≥24m - <40m	Bomtrawl	8.155	7.818	8.750	594	931
	Trawl industri	57.869	57.456	58.988	1.119	1.532
	Trawl konsum	192.445	135.932	147.122	-45.323	11.190
	Trawl blandet	14.153	13.884	17.286	3.133	3.402
	Alle redskaber	272.623	215.090	232.147	-40.476	17.056
≥40m	Not	182.638	153.774	171.356	-11.281	17.582
	Trawl industri	111.023	110.208	112.771	1.748	2.563
	Trawl blandet	88.537	87.684	100.641	12.104	12.957
	Alle redskaber	382.198	351.666	384.768	2.570	33.102
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	34.485	34.477	34.482	-3	5
	Muslingefiskeri	28.381	28.379	28.440	59	62
	Alle specialfiskerier	62.867	62.856	62.923	56	67
I alt		1.049.574	944.253	1.019.612	-29.962	75.359

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

6.6. Diskussion

Specialiseringsgevinster eksisterer, men de er små

Som følge af at de nationale fiskeriforvaltningssystemer afviger mellem EU's medlemslande med hensyn til at tillade en kontinuerlig minimering af omkostningerne via overførsler mellem individuelle fartøjer [12], vil nogle medlemsstater have kompa-

rative fordele inden for fiskeriet. I betragtning af et kvoteudvekslingsniveau på 4 % af den samlede omsætning benyttes disse komparative fordele til at opnå specialiseringsgevinster, idet medlemsstaterne kun formodes at deltage i sådanne udvekslinger, hvis de får en gevinst herfra. Således er der små positive specialiseringsgevinster.

Årsager inkluderer overkapacitet og mangel på kvoter

Der er flere årsager til at specialiseringsgevinsterne er små. Den første er, at medlemsstaterne skal give kvoter væk. I en situation med overkapacitet, hvor medlemsstaterne anvender flere af deres kvoter fuldt ud, har de muligvis ikke noget at udveksle med. En anden grund er, at udvekslinger er af relativ lille betydning for de individuelle fiskere, hvis kvoteudvekslinger på medlemsstatsniveau fordeles ligeligt mellem alle fiskere. En tredje årsag kan være manglende viden om udvekslingsmuligheder blandt fiskerne.

Specialiseringsgevinsten kan forøges

I betragtning af det lave niveau, kan en yderligere specialisering stadig opnås gennem udvekslinger på midlertidig basis, hvor ubrugte kvoter byttes mod ønskede ekstra kvoter. Men som nævnt er det ikke muligt for de individuelle fiskere at optimere aktiviteterne ved køb af kvoter på permanent basis fra udenlandske fiskere. Hertil kommer, at medlemslandene i en situation med overkapacitet ikke altid har de nødvendige kvoter til rådighed. Dette indebærer, at det nuværende kvoteudvekslingsinstrument ikke fungerer effektivt. Derfor eksisterer der yderligere potentielle specialiseringsgevinster i EU's fiskeri.

Den maksimale gevinst opnås ved fuld liberalisering

De maksimale specialiseringsgevinster kan opnås ved en fuldstændig liberalisering af adgangen til fiskekvoter i alle EU-medlemslande. Dette kan også give mulighed for udveksling direkte mellem de enkelte fiskere fra forskellige medlemslande i form af direkte køb og salg af kvoter. I stedet for at forlange, at en kvote skal udveksles med en anden, og at disse kvotetilpasninger skal udgøre en del af det generelle fiskeriforvaltningssystem, ville fiskere kunne tilrettelægge deres fiskeri og udnytte deres individuelle komparative fordele på tværs af grænserne. Disse individuelle overførsler ville også afskaffe komplicerede

og tidkrævende kvoteudvekslinger mellem medlemsstaternes myndigheder. Desuden bør også permanente overførsler kunne tillades. Derved ville det blive muligt for de enkelte fiskere at planlægge langsigtede investeringer efter et kvotekøb, i stedet for planlægning ét år ad gangen.

Mere begrænsede gevinster kan også opnås

Specialiseringsgevinster kan også nås i et mere begrænset omfang, enten ved at tillade nogle af de ovenfor beskrevne mekanismer eller ved at tillade dem for visse flådesegmenter, områder eller medlemslande. Elementer i en sådan politik ses allerede i EU. I Danmark blev individuelle kvoteudvekslinger tilladt for sild i 2006, hvilket giver de enkelte fiskere mulighed for udveksling af kvoter med andre medlemsstater. I 2007 blev individuel udveksling af kvoter for makrel og industrifisk på tværs af grænserne også tilladt. Desuden er elementer i en sådan politik anvendt i den nyligt fornyede aftale om EU's fiskeri i grønlandske farvande, i hvilken det tillades ubrugte kvoter fra forskellige medlemsstater at blive overført til andre EU-fiskere [15]. En politik til fremme af specialiseringsgevinster kunne også gradvist blive indført ved at tillade individuelle tværnationale permanente kvoteoverførsler inden for en bestemt flådekategori eller område. For eksempel kunne man begynde med at tillade sådanne overførsler blandt store fartøjer, der opererer over lange afstande, fordi de vinder ved samtidig adgang til farvande i flere medlemsstater. En anden mulighed er at tillade individuelle tværnationale permanente kvoteoverførsler inden for et nærmere angivet område. For eksempel kulmulefiskeriet i det nordøstlige Atlanterhav, eller et fiskeri reguleret af regionale fiskeriorganisationer vil kunne give mulighed for at oprette et system med omsættelige kvoter i et veldefineret område. Gennemførelsen af disse muligheder kunne øge gevinster ved en specialisering, men ville i realiteten samtidig også berøre det grundlæggende princip om relativ stabilitet.

… for enkeltarter

.. eller fartøjsgrupper

… eller ved at muliggøre permanente bytter

Tilladelse af individuelle, tværnationale og permanente kvoteoverførsler vil yderligere indebære, at medlemsstaterne indirekte får et incitament til at forbedre politikker, der tilsigter en forøgelse af den økonomiske effektivitet. For eksempel ved at til-

Herved tilskyndes de nationale regeringer til bedre økonomisk forvaltning

lade overførselsmuligheder vil fiskere fra medlemsstaterne med sådanne gennemførte ordninger kunne købe kvoter fra fiskere fra medlemslandene, som er uden en sådan effektiv forvaltning. Årsagen er at fiskere fra medlemsstaterne med god forvaltningspraksis har komparative fordele inden for fiskeriet, hvorfor de formodentligt kan udkonkurrere fiskere fra lande med mindre velfungerende forvaltningssystemer.

Organiseringen af et velfungerende marked skal overvejes

Med etablering af et marked inden for EU, hvor de enkelte fiskere kan udveksle kvoter, vil der blive behov for at gennemtænke en række vigtige aspekter med henblik på opnåelse et velfungerende marked med de største økonomiske gevinster. Ud over den oprindelige tildeling af kvoter til de enkelte fartøjer, må man overveje spørgsmål som transaktionsomkostninger, en ikke-profit maksimerings adfærd, samt markedsfejl såsom koncentration, ulovlig adfærd og ufuldkommen information. Endvidere er det nødvendigt at se på det administrative design af markedet. Det administrative design må indeholde overvejelser om markedets struktur, deltagere, oplysninger og de brugbare instrumenter.

Markedet kan enten være centraliseret eller decentraliseret

Strukturen af markedet kan enten være et centraliseret marked, hvor alle udvekslinger skal ske via en enkelt udvekslingsmyndighed, eller et decentraliseret marked, hvor enkeltpersoner selv ordner udvekslingerne. Det er vigtigt at fastslå, hvem der kan købe og sælge kvoter. Ud over fiskerne, har det været diskuteret, om andre burde have lov til at deltage i markedet.

Værdien af kvotebytter for dansk fiskeri

Analysen af de danske kvotebytter i 2008 viste, at disse gav anledning til en ændring i den samlede fangstværdi på mellem -10 mio. kr. og 192 mio.kr. afhængigt af hvilken værdi negative kvotebytter tillægges. Kvotebytterne antages kun at ville medføre ændringer i de variable omkostninger, men ikke de faste. Beregning af dækningsbidraget viser således, at den økonomiske gevinst ved kvotebytterne ændrer sig med mellem -30 mio. kr. og 75 mio. kr.

Forudsætningernes betydning for resultaterne

Der må bemærkes, at beregningerne af ændringen i dækningsbidraget kun dækker fartøjer for hvilke der haves regnskabsinformationer. Dette betyder blandt andet, at eksempelvis kvotebytterne relateret til rejer i farvandene omkring Grønland kun er medtaget i beregninger af fangstværdien, men ikke i dækningsbidraget. Der er ingen af de udeladte fartøjsgrupper, som fanger betydelige mængder af industrifisk. Derfor forventes den nedre grænse for dækningsbidraget kun at blive en smule lavere, hvis det havde været muligt at inkludere de udeladte fartøjer i analysen. Den øvre grænse kan derimod godt blive noget højere, som følge af at de udeladte fartøjers primære fangst består af konsumarter.

Referencer

[1] United Nations. Convention on the Law of the Sea. Rome; Italy; 1982; www.un.org/Depts/los/convention_agreements/texts/unclos/unclos_e.pdf.

[2] Sissenwine M, Symes D. Reflections of the Common Fisheries Policy. Report to the General Directorate for Fisheries and Maritime Affairs of the European Commission; July 2007.

[3] European Court of Auditors. Special report no. 7 on the control, inspection and sanction systems relating to the rules on conservation of Community fisheries resources together with Commissions replies; 2007.

[4] Crocker TD. The structuring of atmospheric pollution control systems. In Wolozin H (ed.). The Economics of Air Pollution. New York: Norton; 1966.

[5] Dales JH. Pollution, property and Prices. Toronto: Toronto University Press; 1968.

[6] Montgomery WD. Markets in licenses and efficient pollution control programs. Journal of Economic Theory 1972; 5: 395–418.

[7] Squires D, Campbell H, Cunningham S, Dewees C, Grafton RQ, Herrick SF, Kirkley J, Pascoe S, Salvanes K, Shallard B, Turris B and Vestergaard N. Individual transferable quotas in multispecies fisheries. Marine Policy 1998; 22(2): 135-159.

[8] Organisation of Economic Cooperation and Development. Review of Fisheries in OECD Countries: Volume 1: Policies and Summary Statistics. Paris; France; 2005a.

[9] Council Regulation (EC) No 170/1983 of 25 January 1983 establishing a community system for the conservation and management of fishery resources. Official Journal of the European Communities, 26, L24, 1-13, 27.1.1983.

[10] Holden M. The Common Fisheries Policy. First Edition. Oxford, England: Fishing News Books; 1994.

[11] Council Regulation (EC) No 2371/2002 of 20 December 2002 on the conservation and sustainable exploitation of fisheries resources under the Common Fisheries Policy. Official Journal of the European Communities L 358/59, 31.12.2002.

[12] Organisation of Economic Cooperation and Development. Further examination of economic aspects relating to the transition to sustainable fisheries. Report from the Directorate for Food, Agriculture and Fisheries; Fisheries Committee. Paris; France; 2005b.

[13] Anon. Economic performance of selected fishing fleets. Annual report from Economic Assessment of European Fisheries 2005. (FISH205/12); http://old-stecf.jrc.it/sgeca/eaef/2005-final.pdf; 2006.
[14] Icelandic Directorate of Fisheries. Transfers of quota between vessels 2006-2007. Available at www.fiskistofa.is/en/.
[15] Council Regulation (EC) No 753/2007 of 28 June 2007 on the conclusion of the Fisheries Partnership Agreement between the European Community on the one hand, and the Government of Denmark and the Home Rule Government of Greenland, on the other hand.
[16] Bohm P and Russell, CS. Alternative Policy Instruments. In Kneese AV and Sweeney JL (ed.). Handbook of natural Resource and Energy Economics, Volume 1. North Holland; 1985.
[17] Hahn RW. Promoting efficiency and equity through institutional design. Policy Sciences 1988; 21: 41-66.
[18] Rose A and Tietenberg TH. An international system of tradable CO2 entitlements: Implications for economic development. Journal of Environment and Development; 2(1): 1-36.

Bilagstabel 1.1. Danske kvoter fra 2006 til 2009 (tons)

	Fangstområde	2006	2007	2008	2009
Blåhvilling	Farvandene ved Færøerne (færøsk)	7.040	7.920	5.091	0
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	54.819	43.257	13.774	1.684
	Nordsøen og Norskehavet (norsk)	18.050	18.050	7.600	3.800
Brisling	Den Engelske Kanal	1.997	1.997	697	1.797
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	142.064	155.290	138.126	137.026
	Skagerrak og Kattegat[1)]	34.843	34.843	34.843	34.843
	Øresund, Bælthavet og Østersøen	43.056	43.788	54.012	51.453
Hestemakrel	Farvandene ved Færøerne (EU), vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	10.884	13.384	6.810	15.056
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	1.484	8.654	6.156	20.509
Sperling	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak og Kattegat	93.913	0	109.866	26.266
	Nordsøen og Norskehavet (norsk)	4.750	4.750	4.750	950
Tobis[1)]	Nordsøen og Norskehavet (EU)	259.989	148.943	316.722	158.936
	Nordsøen (norsk)	0	19.029	19.000	
	Skagerrak og Kattegat			14.365	
Industrifisk i alt		672.889	499.905	731.812	452.320
Brosme	Nordsøen og Norskehavet (EU)	85	78	62	62
	Nordsøen (norsk)	191	191	163	145
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	20	17	14	14
Byrkelange	Nordsøen og Norskehavet (EU)	9	8	7	5
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	10	9	7	5
Dybhavsrejer	Farvandene ved Østgrønland (grønlandsk) og Færøerne	1.724	1.925	2.300	2.164
	NAFO-farvande ved Grønland	4.000	4.000	4.000	4.000
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	3.700	2.960	2.960	3.700
	Nordsøen (norsk)	892	900	500	500
	Skagerrak og Kattegat	3.737	4.033	3.982	4.033
Glashvarre	Nordsøen og Norskehavet (EU)	4	4	5	4
Guldlaks	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak og Kattegat	1.180	1.180	1.180	1.180
Havtaske	Farvandene ved Færøerne, vest for Skotland og Østgrønland (grønlandsk)	5	0	0	0
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	828	884	884	884
	Nordsøen (norsk)	1.398	1.269	1.258	1.189
Hellefisk	Nordsøen (norsk)	8	6	6	4
Hvilling	Nordsøen og Norskehavet	1.287	1.576	578	666
	Skagerrak og Kattegat	814	1.326	202	232
Ising og skrubbe	Nordsøen og Norskehavet (EU)	1.602	1.752	1.927	1.927

Bilagstabel 1.1. (fortsat)

	Fangstområde	2007	2008	2009	2009
Jomfru-hummer	Nordsøen og Norskehavet (EU)	1.554	1.523	1.520	1.299
	Nordsøen (norsk)	1.192	1.230	1.183	1.145
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	4.144	4.063	4.039	3.800
Kuller	Nordsøen, Norskehavet (Norsk zone)			11	
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	1.423	3.345	1.968	1.667
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen	2.453	2.690	2.056	1.878
Kulmule	Nordsøen og Norskehavet (EU)	928	1.153	1.210	1.043
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	1.327	1.575	1.655	1.432
Laks (stk.)	Øresund, Bælthavet og Østersøen	93.512	88.836	75.511	64.184
Lange	Farvandene ved Svalbard, Bjørneøen, Barents- og Norskehavet	10	10	10	10
	Farvandene ved Færøerne (EU), vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	19	15	12	13
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	387	313	286	281
	Nordsøen (norsk)	839	817	733	687
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU-zone)	85	81	64	64
Makrel[2)]	Farvandene ved Færøerne (færøsk)	2.908	3.290	3.001	3.982
	Norsk farvand nord for 62°N	9.000	10.200	9.300	12.300
	Farvandene ved Irland, England og Biscayen			1.779	1.194
	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen	12.317	11.509	14.615	13.132
Mørksej	Farvandene ved Færøerne (færøsk)	36			
	Nordsøen, Norskehavet (norsk zone)			16	
	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen[1)]	7.598	7.391	9.142	7.632
Pighaj	Nordsøen og Norskehavet (EU)	93	77	57	26
	Skagerrak				31
Pighvarre og slethvarre	Nordsøen og Norskehavet (EU)	427	707	884	825
Rødspætte	Kattegat	1.719	2.063	2.131	2.081
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	11.989	9.403	9.090	9.313
	Skagerrak	6.150	6.241	8.400	8.436
	Øresund, Bælthavet og Østersøen	2.698	2.968	2.590	2.179
Rødtunge og skærising	Nordsøen og Norskehavet (EU)	921	921	1.013	1.013

Bilagstabel 1.1. (fortsat)

	Fangstområde	2006	2007	2008	2009
Sild	Farvandene ved Svalbard, Bjørneøen, Barents- og Norskehavet	18.721	23.450	31.243	36.647
	Nordlig og central Nordsø	82.527	64.825	44.535	23.475
	Sydlige Nordsø og Engelske Kanal			414	335
	Skagerrak og Kattegat	34.033	28.607	22.047	15.611
	Øresund, Bælthavet og vestlig Østersø (22/24)	7.715	8.961	9.391	3.809
	Østlig Østersø (25/32)	555	1.270	858	3.159
Sildehaj	Skagerrak og Nordsøen			27	13
Skolæst	Nordsøen og Norskehavet (EU)	2	2	2	2
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	2.687	1.184	946	804
Skade og rokke	Nordsøen og Norskehavet (EU)	8	14	2	11
	Skagerrak				53
Torsk	Kattegat	544	451	465	312
	Nordsøen og Norskehavet	5.045	3.484	3.906	4.939
	Barentshavet og farvandene ved Svalbard				100
	Skagerrak	2.621	2.261	2.594	3.321
	Øresund, Bælthavet og vestlig Østersø (22/24)	14.717	13.713	10.963	8.152
	Østlig Østersø (25/32)	8.915	7.222	7.612	9.369
Tunge	Nordsøen og Norskehavet (EU)	841	702	677	468
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen	809	837	869	733
Andre arter	Nordsøen (norsk)	3.420	3.380	2.502	2.440
Konsumfisk i alt[3)]		275.292	254.466	234.414	210.219
I alt[3)]		948.181	754.371	966.226	662.539

Anm.: Der anvendes de kendte kvoter pr. 2. marts 2009.
Noter: [1)] Kvoten for tobis vil blive revideret i løbet af 2009 på grundlag af et monitoreringsfiskeri. I de gennemførte beregninger antages fangsten af tobis i 2009 at være lig den foreløbigt vedtagne kvote.
[2)] Det er muligt, at overføre makrelkvoterne mellem de respektive farvande inden for visse grænser.
[3)] Gennemsnitsvægten af en laks er sat til 4,5 kg.

Bilagstabel 1.2. Kvoteudnyttelse fra 2006 til 2008 og forventet udnyttelse i 2009 (%)

Art	Fangstområde	2006	2007	2008	Forventet i 2009
Blåhvilling	Farvandene ved Færøerne (færøsk)	84	86	96	89
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	90	95	94	100
	Nordsøen og Norskehavet (norsk)	15	27	2	15
Brisling	Den Engelske Kanal	0	0	0	0
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	87	56	53	65
	Skagerrak og Kattegat	49	42	25	39
	Øresund, Bælthavet og Østersøen	98	90	83	90
Hestemakrel	Farvandene ved Færøerne (EU), vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	77	56	77	70
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	14	0	0	5
Sperling	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak og Kattegat	43	0	30	30
	Nordsøen og Norskehavet (norsk)	0	0	1	4
Tobis	Skagerrak og Kattegat	0	0	87	0
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	99	100	75	100
	Nordsøen (norsk)	0	99	23	0
Industrifisk i alt		81	74	60	73
Brosme	Nordsøen og Norskehavet (EU)	5	4	1	1
	Nordsøen (norsk)	80	48	35	40
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	8	4	3	3
Byrkelange	Nordsøen og Norskehavet (EU)	3	1	0	0
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen	52	5	2	3
Dybhavsrejer	Farvandene ved Østgrønland (grønlandsk) og Færøerne	71	57	42	45
	NAFO-farvande	91	85	86	86
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	0	0	0	0
	Nordsøen (norsk)	23	10	21	21
	Skagerrak og Kattegat	76	57	53	53
Glashvarre	Nordsøen og Norskehavet (EU)	69	39	44	55
Guldlaks	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak og Kattegat	0	0	0	0
Havtaske	Farvandene ved Færøerne, vest for Skotland og Østgrønland (grønlandsk)	0	0	0	0
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	47	22	24	24
	Nordsøen (norsk)	86	74	87	92
Hellefisk	Norskehavet (norsk zone)	2	0	0	0

Bilagstabel 1.2. (fortsat)

Art	Fangstområde	2006	2007	2008	Forventet i 2009
Hvilling	Nordsøen og Norskehavet	20	5	7	6
	Skagerrak og Kattegat	7	4	26	23
Ising og skrubbe	Nordsøen og Norskehavet (EU)	67	44	45	45
Jomfruhummer	Nordsøen og Norskehavet (EU)	67	51	38	44
	Nordsøen (norsk)	83	52	42	44
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	60	72	80	85
Kuller	Nordsøen og Norskehavet	53	19	25	30
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen	42	40	52	57
Kulmule	Nordsøen og Norskehavet (EU)	75	34	42	48
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU)	18	20	31	36
Laks	Øresund, Bælthavet og Østersøen	33	15	6	18
Lange	Farvandene ved Svalbard, Bjørneøen, Barents- og Norskehavet	0	0	0	0
	Farvandene ved Færøerne (EU), vest for Skotland, Irland, England og Biscayen	0	0	0	0
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	15	14	12	12
	Nordsøen (norsk)	75	49	62	66
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU-zone)	97	100	93	93
Makrel	Farvandene ved Færøerne (færøsk)[1)]	0	0	0	100
	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen[1)]	114	115	208	100
	Norskehavet (norsk)[1)]	0	0	0	100
	Farvandene ved Irland, England og Biscayen	0	0	0	100
Mørksej	Farvandene ved Svalbard, Bjørneøen, Barents- og Norskehavet	0	0	49	0
	Farvandene ved Færøerne (færøsk)	96	0	0	0
	Nordsøen, Norskehavet (EU), Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen	98	74	88	100
Pighaj	Nordsøen og Norskehavet (EU)	34	25	38	84
Pighvarre og slethvarre	Nordsøen og Norskehavet (EU)	80	40	50	54
Rødspætte	Kattegat	79	58	41	42
	Nordsøen og Norskehavet (EU)	99	86	91	88
	Skagerrak	103	88	82	82
	Øresund, Bælthavet og Østersøen	59	67	61	73
Rødtunge og skærising	Nordsøen og Norskehavet (EU)	61	63	51	51

Bilagstabel 1.2. (fortsat)

Art	Fangstområde	2006	2007	2008	Forventet i 2009
Sild	Farvandene ved Svalbard, Bjørneøen, Barents- og Norskehavet	99	98	100	99
	Nordlig og central Nordsø	98	99	99	99
	Sydlige Nordsø og den Engelske Kanal	0	0	0	0
	Skagerrak og Kattegat	97	98	99	98
	Øresund, Bælthavet og vestlig Østersø (22/24)	89	64	90	81
	Østlig Østersø (25/32)	25	1	0	9
Skolæst	Nordsøen og Norskehavet (EU)	0	0	0	0
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen (EU-zone)	101	0	0	34
Skade og rokke	Nordsøen og Norskehavet (EU)	45	16	66	12
Torsk	Kattegat	106	87	59	84
	Nordsøen og Norskehavet	101	98	98	99
	Skagerrak	96	99	99	98
	Øresund, Bælthavet og vestlig Østersø (22/24)	88	89	89	89
	Østlig Østersø (25/32)	95	85	93	91
Tunge	Nordsøen og Norskehavet (EU)	69	59	75	75
	Skagerrak, Kattegat, Øresund, Bælthavet og Østersøen	96	68	70	83
Andre arter	Nordsøen (norsk)	64	62	76	67
Konsumfisk i alt[3)]		91	84	86	90
I alt[3)]		84	77	66	78

Noter: [1)] Det er muligt, at overføre makrelkvoterne mellem de respektive farvande inden for visse grænser.
[2)] Gennemsnitsvægten af en laks er sat til 4,5 kg.

Bilagstabel 2.1. Anvendte fartøjsgrupper i Fiskeriets Økonomi 2009

Længde	Redskabstype/fiskeri
<12m	Garn/krog
	Jolle/ruse
	Snur/garn/trawl
	Trawl
	Alle redskaber
≥12m - <15m	Garn/krog
	Snur/garn/trawl
	Snurrevod
	Trawl
	Alle redskaber
≥15m - <18m	Garn/krog
	Snur/garn/trawl
	Snurrevod
	Trawl
	Alle redskaber
≥18m - <24m	Garn/krog
	Snur/garn/trawl
	Snurrevod
	Trawl
	Alle redskaber
≥24m - <40m	Bomtrawl
	Snur/garn/trawl
	Trawl industri
	Trawl konsum
	Trawl blandet
	Alle redskaber
≥40m	Not
	Trawl industri
	Trawl blandet
	Alle redskaber
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri
	Muslingefiskeri
	Østersfiskeri
	Grønlandsk rejefiskeri
	Andet
	Alle specialfiskerier
I alt	

Bilagstabel 2.2. Antal fartøjer fordelt på fartøjsgrupper og på økonomiske størrelsesklasser ultimo 2008

Længde	Redskabstype/fiskeri	Registrerede fiskerfartøjer	Inaktive registrerede fiskerfartøjer	Aktive fiskerfartøjer med fangstværdi i kr. ≥FOI's minimumsgrænse	<FOI's minimumsgrænse ≥50.000	<50.000	I alt
<12m	Garn/krog	762	129	148	185	300	633
	Jolle/ruse	1.011	428	34	118	431	583
	Snur/garn/trawl	155	21	41	49	44	134
	Trawl	26	2	11	7	6	24
	Alle redskaber	1.954	580	234	359	781	1.374
≥12m - <15m	Garn/krog	51	9	39	2	1	42
	Snur/garn/trawl	37	4	31	1	1	33
	Snurrevod	12	1	11			11
	Trawl	94	6	84	2	2	88
	Alle redskaber	194	20	165	5	4	174
≥15m - <18m	Garn/krog	22	9	13			13
	Snur/garn/trawl	14	3	11			11
	Snurrevod	11	2	9			9
	Trawl	69	9	60			60
	Alle redskaber	116	23	93			93
≥18m - <24m	Garn/krog	11	4	6	1		7
	Snur/garn/trawl	3		3			3
	Snurrevod	19	2	17			17
	Trawl	67	8	58	1		59
	Alle redskaber	100	14	84	2		86
≥24m - <40m	Bomtrawl	5	3	2			2
	Snur/garn/trawl	7	1	6			6
	Trawl industri	12		12			12
	Trawl konsum	30		30			30
	Trawl blandet	19	14	5			5
	Alle redskaber	73	18	55			55
≥40m	Not	6		6			6
	Trawl industri	15		15			15
	Trawl blandet	9	3	6			6
	Alle redskaber	30	3	27			27
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	30		28		2	30
	Muslingefiskeri	65	3	61	1		62
	Østersfiskeri	55		29	21	5	55
	Grønlandsk rejefiskeri	1		1			1
	Andet	275	244		4	27	31
	Alle specialfiskerier	426	247	119	26	34	179
I alt		2.893	905	777	392	819	1.988

Bilagstabel 3.1. Total fangstmængde for alle fartøjer (tons hel fisk)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2006-2008	2008	Forventet i 2009
<12m	Garn/krog	7.970	7.428	7.253
	Jolle/ruse	2.462	2.101	2.147
	Snur/garn/trawl	3.023	2.769	2.799
	Trawl	2.546	935	777
	Alle redskaber	16.002	13.232	12.977
≥12m - <15m	Garn/krog	2.942	2.663	2.847
	Snur/garn/trawl	4.215	3.627	3.907
	Snurrevod	1.498	1.587	1.659
	Trawl	19.757	15.606	15.819
	Alle redskaber	28.413	23.482	24.231
≥15m - <18m	Garn/krog	1.746	1.485	1.526
	Snur/garn/trawl	3.996	2.529	2.545
	Snurrevod	1.629	1.483	1.552
	Trawl	24.730	21.223	20.412
	Alle redskaber	32.101	26.721	26.035
≥18m - <24m	Garn/krog	2.152	1.089	1.128
	Snur/garn/trawl	1.263	975	998
	Snurrevod	4.264	3.578	3.713
	Trawl	56.817	39.119	34.502
	Alle redskaber	64.495	44.760	40.342
≥24m - <40m	Bomtrawl	2.593	1.229	1.376
	Snur/garn/trawl	5.933	5.292	4.339
	Trawl industri	96.257	81.596	67.670
	Trawl konsum	22.048	22.103	20.101
	Trawl blandet	24.052	19.075	14.070
	Alle redskaber	150.883	129.293	107.556
≥40m	Not	108.854	122.214	111.294
	Trawl industri	136.766	161.809	125.658
	Trawl blandet	127.821	83.759	66.367
	Alle redskaber	373.441	367.782	303.319
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	3.889	3.418	3.896
	Muslingefiskeri	48.719	36.078	50.117
	Østersfiskeri	399	641	414
	Grønlandsk rejefiskeri	4.586	4.406	4.406
	Andet	18	23	17
	Alle specialfiskerier	57.611	44.566	58.832
Ophørte fartøjer[1)]		26.786	40.420	.
I alt		737.039	690.256	573.293

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.
Anm.: Gennemsnitsvægten for laks er sat til 4,5 kg.
Noter: [1)] Omfatter fartøjer, der er udgået af flåden inden for det aktuelle år.

Bilagstabel 3.2. Total fangstmængde for kommercielt aktive fartøjer (tons hel fisk)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2006-2008	2008	Forventet i 2009
<12m	Garn/krog	6.352	5.745	5.856
	Jolle/ruse	1.371	1.104	1.237
	Snur/garn/trawl	2.659	2.364	2.470
	Trawl	2.477	862	710
	Alle redskaber	12.860	10.075	10.272
≥12m - <15m	Garn/krog	2.922	2.642	2.826
	Snur/garn/trawl	4.182	3.621	3.879
	Snurrevod	1.497	1.587	1.659
	Trawl	19.640	15.561	15.709
	Alle redskaber	28.242	23.411	24.072
≥15m - <18m	Garn/krog	1.739	1.485	1.519
	Snur/garn/trawl	3.984	2.529	2.535
	Snurrevod	1.629	1.483	1.552
	Trawl	24.710	21.223	20.392
	Alle redskaber	32.063	26.721	25.998
≥18m - <24m	Garn/krog	1.481	1.079	1.124
	Snur/garn/trawl	1.003	975	998
	Snurrevod	3.814	3.578	3.713
	Trawl	45.492	39.109	34.496
	Alle redskaber	51.791	44.741	40.331
≥24m - <40m	Bomtrawl	2.593	1.229	1.376
	Snur/garn/trawl	5.933	5.292	4.339
	Trawl industri	96.257	81.596	67.670
	Trawl konsum	22.048	22.103	20.101
	Trawl blandet	24.052	19.075	14.070
	Alle redskaber	150.883	129.293	107.556
≥40m	Not	108.854	122.214	111.294
	Trawl industri	136.766	161.809	125.658
	Trawl blandet	127.821	83.759	66.367
	Alle redskaber	373.441	367.782	303.319
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	3888	3.415	3.895
	Muslingefiskeri	48.588	35.727	49.985
	Østersfiskeri	320	472	336
	Grønlandsk rejefiskeri	4586	4.406	4.406
	Alle specialfiskerier	57.382	44.021	58.621
I alt		706.661	646.044	570.170

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.
Anm.: Gennemsnitsvægten for laks er sat til 4,5 kg.

Bilagstabel 3.3. Priser på arter i 2008 og forventede priser i 2009 (kr. pr. kg.)

	2008	--- Forventet i 2009 --- Scenario 1	Scenario 2		2008	--- Forventet i 2009 --- Scenario 1	Scenario 2
Aborre	18,88	17,32	14,55	Lille rødfisk	13,87	13,38	15,92
Alm. hummer	143,38	145,58	109,18	Lyssej	20,56	20,83	19,79
Alm. reje	44,18	44,29	42,08	Makrel	9,67	9,62	7,22
Andre arter	23,92	23,69	23,22	Molboøsters*	11,88	11,88	11,88
Ansjos*	1,39	1,39	1,32	Mulle	47,42	53,67	59,57
Strømsild	3,73	3,73	3,54	Multe	35,79	35,30	38,13
Bars	46,26	51,76	56,94	Mørksej	6,71	6,73	6,39
Blanke ål	40,30	39,64	53,11	Pighaj	11,59	11,16	12,61
Blæksprutte	21,79	24,33	33,09	Pighvar	51,57	52,14	46,92
Blåhvilling	1,10	1,05	0,99	Pighvar og slethvar	63,27	63,04	56,74
Blåmusling	1,23	1,23	1,05	Pletrokke	11,33	11,33	11,33
Brasen	3,85	3,89	3,97	Regnbueørred	27,58	27,58	30,34
Brisling	1,12	1,12	1,06	Rokke	16,05	19,86	27,80
Brosme	12,22	12,20	11,59	Rød Knurhane	18,82	17,66	14,13
Byrkelange	16,05	20,72	19,68	Rødspætte	12,78	12,77	11,49
Dybvandsrejer	20,73	20,73	19,69	Rødtunge	37,55	38,15	34,34
Dybvandsrejer	14,68	14,68	13,95	Rødtng. og skærising	31,27	32,01	28,81
Gedde	16,41	15,84	16,63	Sandart	46,54	50,06	52,56
Glashvarre	23,71	23,65	21,28	Sardin	0,87	0,87	0,83
Gråhaj	8,51	9,76	11,81	Sild	2,67	2,70	2,70
Guldlaks*	3,41	3,41	3,24	Sildehaj	28,00	26,11	27,94
Gule ål	54,64	54,70	54,70	Skade	10,83	11,23	10,56
Havbrasen	40,21	43,62	45,37	Skade og rokke	11,51	10,38	11,11
Havgalt	0,89	0,89	0,89	Skalle	1,53	1,66	1,89
Havkat	29,46	29,63	28,15	Skolæst	3,86	0,75	0,15
Havtaske	31,77	31,85	30,26	Skrubbe	3,83	3,67	3,30
Hellefisk	59,96	59,50	53,55	Skægtorsk	6,68	6,82	6,48
Helleflynder	55,71	56,07	50,46	Skærising	28,27	28,33	25,50
Helt	31,15	31,58	23,69	Slethvar	36,34	36,61	32,95
Hestemakrel	2,58	2,60	2,47	Smelt	24,00	24,55	20,13
Hesterejer	27,72	27,73	26,34	Småplettet rødhaj*	1,98	1,97	1,97
Hjertemusling	3,48	3,47	4,82	Sperling	1,06	1,06	1,00
Hornfisk	7,89	7,81	5,78	Stavsild	2,75	2,75	2,75
Hvilling	5,74	4,89	4,65	Stenbider	6,37	6,24	6,24
Håising	4,19	9,47	9,19	Stor fjæsing	8,89	7,06	6,13
Ising	6,83	6,90	6,21	Storplettet rokke	9,93	9,93	9,93
Ising og skrubbe	7,01	6,97	6,27	Strømsild	3,73	2,81	2,86
Jomfruhummer	56,01	55,95	41,96	Sømrokke	25,57	25,57	25,57
Kammusling	13,26	14,80	10,96	Søpindsvin	6,77	4,65	3,35
Karpe	4,00	5,00	8,45	Søstjerne*	2,00	2,00	2,00
Knurhane	11,33	10,99	10,44	Taskekrabbe	23,38	24,35	19,72
Krabbe	12,05	16,31	14,63	Tobis	0,91	0,90	0,86
Kuller	9,71	9,65	9,17	Torsk	16,52	16,70	12,53
Kulmule	15,91	15,85	15,05	Troldkrabbe	2,76	3,30	3,59
Kulso	30,68	29,68	27,01	Trugmusling	5,50	5,60	5,54
Kvabbe	27,20	26,08	25,04	Tunge	77,38	77,69	69,92
Laks	167,93	168,91	185,80	Ørred	19,55	20,90	22,99
Lange	11,42	11,45	10,87	Østers	19,40	19,48	16,55

Anm.: For arter markeret med * er prisen lig den gennemsnitlige pris fra 2006-2008.

Bilagstabel 3.4. Total fangstværdi for alle fartøjer (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2006-2008	2008	----- Forventet i 2009[1] ----- Scenario 1	Scenario 2
<12m	Garn/krog	145.446	127.070	125.490	104.923
	Jolle/ruse	52.668	40.862	44.594	44.549
	Snur/garn/trawl	40.656	36.312	35.722	29.749
	Trawl	12.207	7.369	7.155	5.988
	Alle redskaber	250.977	211.614	212.961	185.210
≥12m - <15m	Garn/krog	62.207	54.464	57.194	47.944
	Snur/garn/trawl	41.714	38.233	40.689	33.655
	Snurrevod	22.837	22.530	23.871	20.345
	Trawl	134.908	116.764	119.681	96.387
	Alle redskaber	261.666	231.990	241.435	198.331
≥15m - <18m	Garn/krog	46.866	40.130	38.095	32.792
	Snur/garn/trawl	28.587	26.559	26.548	21.365
	Snurrevod	24.181	22.030	22.895	19.795
	Trawl	164.977	148.571	151.651	122.965
	Alle redskaber	264.611	237.291	239.189	196.917
≥18m - <24m	Garn/krog	36.706	24.801	24.748	21.820
	Snur/garn/trawl	20.167	18.270	18.972	16.258
	Snurrevod	63.169	59.967	60.738	51.566
	Trawl	269.509	249.313	250.154	209.358
	Alle redskaber	389.551	352.351	354.611	299.002
≥24m - <40m	Bomtrawl	44.001	22.954	25.714	23.094
	Snur/garn/trawl	45.535	36.989	38.388	34.606
	Trawl industri	110.298	79.397	67.493	64.003
	Trawl konsum	309.294	294.187	300.874	261.368
	Trawl blandet	48.210	37.054	32.973	29.295
	Alle redskaber	557.339	470.581	465.441	412.365
≥40m	Not	323.265	379.740	414.283	355.884
	Trawl industri	155.871	166.357	131.191	124.862
	Trawl blandet	277.657	170.812	153.918	136.213
	Alle redskaber	756.792	716.909	699.393	616.958
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	86.394	94.344	107.633	102.227
	Muslingefiskeri	89.465	58.682	75.062	64.353
	Østersfiskeri	11.201	12.769	8.208	7.025
	Grønlandsk rejefiskeri	66.473	64.682	64.682	61.448
	Andet	633	795	552	570
	Alle specialfiskerier	254.167	231.272	256.137	235.622
Ophørte fartøjer[2]		86.280	107.879	.	.
I alt		2.821.383	2.559.887	2.469.167	2.144.405

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.
Noter: [1] Der var i 2008 ingen efterbetalinger i industrifiskeriet.
[2] Omfatter fartøjer, der er udgået af flåden inden for det aktuelle år.

Bilagstabel 3.5. Total fangstværdi for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2006-2008	2008	----- Forventet i 2008[1)] ----- Scenario 1	Scenario 2
<12m	Garn/krog	117.531	98.847	101.242	84.065
	Jolle/ruse	31.498	21.497	25.269	26.013
	Snur/garn/trawl	33.693	28.743	29.600	24.544
	Trawl	11.089	6.300	6.142	5.165
	Alle redskaber	193.810	155.386	162.252	139.788
≥12m - <15m	Garn/krog	61.820	54.061	56.697	47.537
	Snur/garn/trawl	41.218	38.122	40.193	33.252
	Snurrevod	22.818	22.530	23.853	20.329
	Trawl	133.994	116.248	119.074	95.877
	Alle redskaber	259.850	230.961	239.818	196.995
≥15m - <18m	Garn/krog	46.750	40.130	37.972	32.690
	Snur/garn/trawl	28.472	26.559	26.454	21.287
	Snurrevod	24.179	22.030	22.893	19.794
	Trawl	164.791	148.571	151.467	122.806
	Alle redskaber	264.191	237.291	238.787	196.576
≥18m - <24m	Garn/krog	36.635	24.592	24.664	21.756
	Snur/garn/trawl	20.167	18.270	18.972	16.258
	Snurrevod	63.159	59.967	60.731	51.561
	Trawl	269.384	249.073	250.014	209.243
	Alle redskaber	389.345	351.903	354.381	298.817
≥24m - <40m	Bomtrawl	44.001	22.954	25.714	23.094
	Snur/garn/trawl	45.535	36.989	38.388	34.606
	Trawl industri	110.298	79.397	67.493	64.003
	Trawl konsum	309.294	294.187	300.874	261.368
	Trawl blandet	48.210	37.054	32.973	29.295
	Alle redskaber	557.339	470.581	465.441	412.365
≥40m	Not	323.265	379.740	414.283	355.884
	Trawl industri	155.871	166.357	131.191	124.862
	Trawl blandet	277.657	170.812	153.918	136.213
	Alle redskaber	756.792	716.909	699.393	616.958
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	86.370	94.271	107.609	102.203
	Muslingefiskeri	89.336	58.452	74.933	64.220
	Østersfiskeri	9.275	9.579	6.721	5.747
	Grønlandsk rejefiskeri	66.473	64.682	64.682	61.448
	Alle specialfiskerier	251.454	226.985	253.945	233.619
I alt		2.672.782	2.390.016	2.414.017	2.095.118

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.
Noter: [1)] Der var i 2008 ingen efterbetalinger i industrifiskeriet.

Bilagstabel 3.6. Gennemsnitlig fangstværdi for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2006-2008	2008	----- Forventet i 2009[1)] ----- Scenario 1	Scenario 2
<12m	Garn/krog	623	668	684	568
	Jolle/ruse	670	632	743	765
	Snur/garn/trawl	652	701	722	599
	Trawl	792	573	558	470
	Alle redskaber	643	664	693	597
≥12m - <15m	Garn/krog	1.270	1.386	1.454	1.219
	Snur/garn/trawl	1.189	1.230	1.297	1.073
	Snurrevod	1.850	2.048	2.168	1.848
	Trawl	1.462	1.384	1.418	1.141
	Alle redskaber	1.387	1.400	1.453	1.194
≥15m - <18m	Garn/krog	2.597	3.087	2.921	2.515
	Snur/garn/trawl	2.440	2.414	2.405	1.935
	Snurrevod	2.072	2.448	2.544	2.199
	Trawl	2.535	2.476	2.524	2.047
	Alle redskaber	2.485	2.552	2.568	2.114
≥18m - <24m	Garn/krog	3.664	4.099	4.111	3.626
	Snur/garn/trawl	5.500	6.090	6.324	5.419
	Snurrevod	3.267	3.527	3.572	3.033
	Trawl	4.231	4.294	4.311	3.608
	Alle redskaber	4.028	4.189	4.219	3.557
≥24m - <40m	Bomtrawl	11.000	11.477	12.857	11.547
	Snur/garn/trawl	7.589	6.165	6.398	5.768
	Trawl industri	6.363	6.616	5.624	5.334
	Trawl konsum	8.672	9.806	10.029	8.712
	Trawl blandet	7.231	7.411	6.595	5.859
	Alle redskaber	8.000	8.556	8.463	7.498
≥40m	Not	51.042	63.290	69.047	59.314
	Trawl industri	9.742	11.090	8.746	8.324
	Trawl blandet	26.870	28.469	25.653	22.702
	Alle redskaber	23.167	26.552	25.903	22.850
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	3.160	3.367	3.843	3.650
	Muslingefiskeri	1.489	958	1.228	1.053
	Østersfiskeri	403	330	232	198
	Grønlandsk rejefiskeri	66.473	64.682	64.682	61.448
	Alle specialfiskerier	2.259	1.907	2.134	1.963
I alt		2.952	3.076	3.107	2.696

Kilde: Udtræk fra Fiskeridirektoratets database 2. marts 2009.
Noter: [1)] Der var i 2008 ingen efterbetalinger i industrifiskeriet.

Bilagstabel 3.7. Gennemsnitlige omkostninger for kommercielt aktive fartøjer for udvalgte omkostningsgrupper (1.000 kr.)

		Brændstof			Salg				Vedligeholdelse		
			Forventet i		Forventet i		Forventet i 2009			Forventet i	
Længde	Redskabstype/fiskeri	2007	2008	2009	2007	2008	Scenario 1	Scenario 2	2007	2008	2009
<12m	Garn/krog	32	45	28	65	74	76	64	103	88	92
	Jolle/ruse	27	28	17	28	25	29	30	128	101	108
	Snur/garn/trawl	71	84	55	73	62	65	53	131	100	104
	Alle redskaber	39	50	31	61	64	67	57	112	92	96
≥12m - <15m	Garn/krog	104	126	82	215	153	168	141	149	148	161
	Snur/garn/trawl	97	104	70	234	169	185	153	153	125	133
	Trawl	191	251	157	153	141	141	113	194	171	180
	Alle redskaber	150	190	120	185	149	156	128	174	156	166
≥15m - <18m	Snur/garn/trawl	91	181	91	227	252	242	195	204	170	190
	Snurrevod	329	318	237	290	265	282	244	165	221	225
	Trawl	284	383	235	280	238	251	204	284	245	261
	Alle redskaber	259	344	212	273	243	253	207	257	231	246
≥18m - <24m	Garn/krog	170	272	162	301	394	386	341	406	416	432
	Snurrevod	213	240	158	620	391	409	347	355	306	335
	Trawl	565	755	475	445	427	427	357	458	398	428
	Alle redskaber	450	611	386	470	417	420	354	431	380	409
≥24m - <40m	Bomtrawl	4.083	5.344	3.335	1.423	1.195	1.341	1.204	1.722	1.415	1.579
	Trawl industri	866	1.423	893	368	609	478	453	888	684	775
	Trawl konsum	1.783	2.158	1.426	848	946	950	825	1.109	959	1.037
	Trawl blandet	557	1.430	764	432	688	593	527	411	651	602
	Alle redskaber	1.491	2.034	1.306	685	848	814	719	1.000	879	951
≥40m	Not	5.955	7.079	4.601	1.128	1.506	1.692	1.453	3.183	3.457	3.421
	Trawl industri	1.207	1.859	1.165	651	1.176	870	828	867	952	1.027
	Trawl blandet	2.471	3.825	2.216	848	1.516	1.307	1.157	1.467	2.217	2.274
	Alle redskaber	2.454	3.456	2.162	801	1.325	1.150	1.040	1.470	1.789	1.836
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	453	476	302	98	99	108	102	238	229	228
	Muslingefiskeri	78	103	61	28	20	23	20	128	130	126
	Alle specialfiskerier	196	220	137	50	44	50	46	163	161	158
I alt		365	469	296	233	244	240	206	308	284	299

Bilagstabel 3.8. Totale brændstofomkostninger for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2005-2007	2007	Forventet i 2008	Forventet i 2009
<12m	Garn/krog	7.949	5.778	6.689	4.152
	Jolle/ruse	1.193	1.131	944	580
	Snur/garn/trawl	3.700	3.498	3.441	2.243
	Alle redskaber	12.842	10.408	11.074	6.975
≥12m - <15m	Garn/krog	5.739	4.562	4.926	3.196
	Snur/garn/trawl	3.145	2.913	3.220	2.163
	Trawl	20.515	16.660	21.112	13.183
	Alle redskaber	29.398	24.135	29.257	18.542
≥15m - <18m	Snur/garn/trawl	3.641	1.187	2.347	1.178
	Snurrevod	3.445	3.291	2.865	2.131
	Trawl	21.646	17.047	22.959	14.104
	Alle redskaber	28.732	21.525	28.171	17.413
≥18m - <24m	Garn/krog	3.013	1.356	1.634	975
	Snurrevod	4.030	4.055	4.085	2.692
	Trawl	44.744	33.321	43.812	27.571
	Alle redskaber	51.787	38.733	49.531	31.238
≥24m - <40m	Bomtrawl	23.724	12.248	10.687	6.671
	Trawl industri	27.543	15.593	17.071	10.716
	Trawl konsum	72.055	55.281	64.746	42.790
	Trawl blandet	8.851	3.342	7.151	3.821
	Alle redskaber	132.173	86.464	99.656	63.998
≥40m	Not	38.371	35.728	42.472	27.607
	Trawl industri	23.595	20.524	27.878	17.468
	Trawl blandet	40.090	29.646	22.951	13.299
	Alle redskaber	102.056	85.898	93.302	58.373
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	9.922	12.240	13.330	8.461
	Muslingefiskeri	4.744	4.626	6.279	3.745
	Alle specialfiskerier	14.666	16.866	19.609	12.206
I alt		371.653	284.029	330.599	208.745

Kilde: Udtræk fra Fødevareøkonomisk Instituts database.
Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Bilagstabel 3.9. Totale driftsomkostninger for kommercielt aktive fartøjer ekskl. aflønning af arbejdskraft og kapital (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2005-2007	2007	Forventet i 2008	------ Forventet i 2009 ------ Scenario 1	Scenario 2
<12m	Garn/krog	58.213	49.187	42.875	41.568	39.693
	Jolle/ruse	12.285	11.999	8.146	8.125	8.154
	Snur/garn/trawl	17.223	18.883	14.175	13.284	12.832
	Alle redskaber	87.721	80.069	65.196	62.977	60.679
≥12m - <15m	Garn/krog	31.951	30.362	23.183	23.072	22.015
	Snur/garn/trawl	18.502	18.786	16.291	16.212	15.240
	Trawl	67.037	61.696	60.323	53.687	51.390
	Alle redskaber	117.491	110.844	99.797	92.972	88.644
≥15m - <18m	Snur/garn/trawl	15.314	9.865	10.268	9.429	8.813
	Snurrevod	12.610	9.994	9.064	8.586	8.242
	Trawl	70.742	68.445	66.540	60.417	57.564
	Alle redskaber	98.666	88.304	85.873	78.432	74.619
≥18m - <24m	Garn/krog	16.329	9.449	8.214	7.664	7.391
	Snurrevod	24.813	30.014	21.429	21.184	20.133
	Trawl	124.927	109.815	112.160	98.530	94.493
	Alle redskaber	166.069	149.279	141.802	127.378	122.018
≥24m - <40m	Bomtrawl	44.325	26.070	18.269	15.066	14.792
	Trawl industri	71.266	49.476	41.093	34.370	34.073
	Trawl konsum	171.044	148.155	144.341	127.492	123.750
	Trawl blandet	21.613	11.005	16.530	12.391	12.060
	Alle redskaber	308.248	234.706	220.233	189.318	184.675
≥40m	Not	97.761	88.835	98.199	85.162	83.731
	Trawl industri	68.215	64.344	76.920	63.102	62.472
	Trawl blandet	103.848	71.121	54.885	43.216	42.314
	Alle redskaber	269.824	224.301	230.004	191.480	188.517
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	25.068	29.102	30.163	25.698	25.546
	Muslingefiskeri	23.734	23.782	26.004	23.514	23.313
	Alle specialfiskerier	48.802	52.884	56.167	49.212	48.860
I alt		1.096.821	940.386	899.073	791.769	768.011

Kilde: Udtræk fra Fødevareøkonomisk Instituts database.
Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Bilagstabel 3.10. Total indtjeningsevne for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2005-2007	2007	Forventet i 2008	------ Forventet i 2009 ------ Scenario 1	Scenario 2
<12m	Garn/krog	69.757	66.579	55.972	60.997	45.828
	Jolle/ruse	24.888	21.977	13.351	17.145	17.859
	Snur/garn/trawl	16.494	15.056	14.568	16.317	11.713
	Alle redskaber	111.139	103.611	83.891	94.458	75.401
≥12m - <15m	Garn/krog	37.667	27.682	30.878	33.625	25.522
	Snur/garn/trawl	23.758	18.326	21.831	24.406	18.479
	Trawl	75.849	75.997	55.925	65.563	44.681
	Alle redskaber	137.275	122.005	108.633	123.594	88.683
≥15m - <18m	Snur/garn/trawl	35.485	28.204	21.120	21.835	16.343
	Snurrevod	14.076	11.365	12.966	14.307	11.552
	Trawl	99.966	96.602	82.031	91.051	65.243
	Alle redskaber	149.527	136.171	116.117	127.193	93.138
≥18m - <24m	Garn/krog	28.711	21.813	16.378	16.999	14.364
	Snurrevod	37.679	33.193	38.539	39.548	31.428
	Trawl	158.102	162.240	136.913	151.484	114.750
	Alle redskaber	224.491	217.246	191.831	208.031	160.542
≥24m - <40m	Bomtrawl	14.522	21.957	4.684	10.648	8.301
	Trawl industri	57.398	39.356	38.304	33.123	29.930
	Trawl konsum	150.186	143.127	149.846	173.382	137.618
	Trawl blandet	27.278	29.394	20.524	20.582	17.235
	Alle redskaber	249.385	233.834	213.359	237.736	193.084
≥40m	Not	220.223	192.781	281.541	329.122	272.153
	Trawl industri	66.836	59.439	89.437	68.089	62.389
	Trawl blandet	219.453	223.949	115.927	110.702	93.899
	Alle redskaber	506.512	476.169	486.905	507.913	428.441
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	57.264	62.153	64.108	81.911	76.657
	Muslingefiskeri	77.427	95.640	32.448	51.418	40.906
	Alle specialfiskerier	134.691	157.793	96.556	133.329	117.563
I alt		1.513.020	1.446.830	1.297.291	1.432.254	1.156.853

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Bilagstabel 3.11. Total aflønning af arbejdskraft for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2005-2007	2007	Forventet i 2008	------ Forventet i 2009 ------ Scenario 1	Scenario 2
<12m	Garn/krog	82.589	64.841	62.850	64.073	53.426
	Jolle/ruse	23.115	18.586	14.266	16.759	17.252
	Snur/garn/trawl	18.796	21.129	15.457	16.732	13.874
	Alle redskaber	124.501	104.557	92.573	97.565	84.553
≥12m - <15m	Garn/krog	40.448	30.856	25.937	26.305	22.055
	Snur/garn/trawl	17.958	12.571	16.697	16.373	13.592
	Trawl	69.903	57.094	56.338	55.357	44.597
	Alle redskaber	128.309	100.521	98.972	98.036	80.244
≥15m - <18m	Snur/garn/trawl	17.984	11.762	14.220	13.643	10.978
	Snurrevod	13.587	10.580	10.060	9.602	8.302
	Trawl	76.795	67.542	67.283	67.129	54.427
	Alle redskaber	108.365	89.884	91.563	90.373	73.706
≥18m - <24m	Garn/krog	22.682	13.010	12.435	12.289	10.840
	Snurrevod	30.239	32.182	29.016	27.316	23.192
	Trawl	111.044	98.007	100.202	97.756	81.814
	Alle redskaber	163.964	143.200	141.653	137.361	115.846
≥24m - <40m	Bomtrawl	19.867	11.498	6.350	6.966	6.256
	Trawl industri	40.922	24.585	24.473	20.505	19.445
	Trawl konsum	110.944	87.439	97.670	96.711	84.012
	Trawl blandet	14.063	10.560	12.507	11.140	9.897
	Alle redskaber	185.796	134.082	141.000	135.322	119.611
≥40m	Not	84.535	65.625	96.188	101.030	86.788
	Trawl industri	35.998	33.751	50.439	39.384	37.483
	Trawl blandet	59.765	46.106	36.668	32.967	29.175
	Alle redskaber	180.297	145.481	183.295	173.381	153.447
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	37.510	42.822	42.667	48.564	46.124
	Muslingefiskeri	35.674	40.523	22.066	27.510	23.577
	Alle specialfiskerier	73.185	83.345	64.733	76.074	69.702
I alt		964.418	801.070	813.788	808.112	697.108

Kilde: Udtræk fra Fødevareøkonomisk Instituts database.
Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Bilagstabel 3.12. Totalt bruttooverskud for kommercielt aktive fartøjer (1.000 kr.)

Længde	Redskabstype/fiskeri	2005-2007	2007	Forventet i 2008	------ Forventet i 2009 ------ Scenario 1	Scenario 2
<12m	Garn/krog	-12.833	1.738	-6.878	-3.077	-7.597
	Jolle/ruse	1.773	3.391	-915	385	607
	Snur/garn/trawl	-2.302	-6.074	-889	-415	-2.161
	Alle redskaber	-13.362	-945	-8.682	-3.106	-9.152
≥12m - <15m	Garn/krog	-2.781	-3.173	4.941	7.320	3.467
	Snur/garn/trawl	5.800	5.754	5.133	8.033	4.887
	Trawl	5.946	18.903	-413	10.206	84
	Alle redskaber	8.966	21.484	9.662	25.559	8.438
≥15m - <18m	Snur/garn/trawl	17.501	16.442	6.900	8.192	5.366
	Snurrevod	489	785	2.906	4.705	3.250
	Trawl	23.172	29.060	14.748	23.922	10.817
	Alle redskaber	41.162	46.287	24.554	36.820	19.432
≥18m - <24m	Garn/krog	6.029	8.803	3.944	4.710	3.524
	Snurrevod	7.440	1.010	9.523	12.231	8.236
	Trawl	47.058	64.233	36.711	53.729	32.936
	Alle redskaber	60.527	74.046	50.178	70.670	44.696
≥24m - <40m	Bomtrawl	-5.345	10.459	-1.665	3.682	2.045
	Trawl industri	16.476	14.770	13.831	12.618	10.485
	Trawl konsum	39.242	55.689	52.176	76.671	53.606
	Trawl blandet	13.215	18.834	8.017	9.443	7.338
	Alle redskaber	63.589	99.751	72.359	102.414	73.474
≥40m	Not	135.688	127.157	185.353	228.092	185.365
	Trawl industri	30.839	25.688	38.998	28.706	24.906
	Trawl blandet	159.688	177.843	79.260	77.734	64.724
	Alle redskaber	326.215	330.688	303.610	334.532	274.994
Specialfiskerier	Hesterejefiskeri	19.754	19.331	21.441	33.347	30.533
	Muslingefiskeri	41.752	55.117	10.382	23.908	17.329
	Alle specialfiskerier	61.506	74.448	31.823	57.255	47.862
I alt		548.602	645.759	483.503	624.142	459.744

Anm.: Inkluderer fartøjer med en fangstværdi over Fødevareøkonomisk Instituts minimumsgrænser, dog eksklusive trawl under 12m, snurrevod 12-15m, garn/krog 15-18m, snur/garn/trawl 18-24m og 24-40m, fartøjer deltagende i østersfiskeri og grønlandsk rejefiskeri og fartøjer klassificeret som andet.

Bilagstabel 4.2.	Opsummering af beregnede udviklinger i priser og udbud, 2004-2009								
	Faktisk pris /kr. per kg.							Skøn /ændring	
	2004	2005	2006	2007	2008	Jan 2009 [1]		2008	2009
Torsk	15,12	16,95	17,50	19,78	18,96	13,33	Udbud	-3%	14%
	.	12%	3%	13%	-4%	-35%	Pris	-10%	-25%
Andre torskefisk	8,16	8,88	10,61	10,97	10,20	9,11	Udbud	.	-5%
	.	9%	19%	3%	-7%	-18%	Pris	-5%	-5%
Dyre fladfisk	74,06	78,04	93,12	97,76	82,42	74,69	Udbud	-10%	-2%
	.	5%	19%	5%	-16%	-20%	Pris	10%	-10%
Almindelige fladfisk	13,52	14,65	14,57	14,54	13,40	10,70	Udbud	-1%	3%
	.	8%	-1%	0%	-8%	-21%	Pris	-5%	-10%
Sild	1,83	2,25	2,75	2,64	2,74	2,70	Udbud	6%	4%
	.	23%	22%	-4%	4%	13%	Pris	-5%	0%
Makrel	8,11	13,13	8,81	7,64	9,74	6,21	Udbud	-3%	27%
	.	62%	-33%	-13%	27%	0%	Pris	5%	-25%
Laksefisk [2]	19,89	24,60	31,06	25,59	25,71	NA	Udbud	3%	-10%
	.	24%	26%	-18%	0%	.	Pris	-5%	10%
Rejer	28,29	38,65	42,67	47,77	44,15	37,67	Udbud	-2%	-4%
	.	37%	10%	12%	-8%	-26%	Pris	0%	-5%
Jomfruhummer	51,70	64,16	80,73	77,59	59,65	50,56	Udbud	2%	-3%
	.	24%	26%	-4%	-23%	-40%	Pris	-5%	-25%
Muslinger	1,01	0,98	1,27	1,59	1,23	0,77	Udbud	.	5%
	.	-3%	30%	25%	-23%	-67%	Pris	-15%	-15%
Industrifisk	0,73	0,77	1,07	1,20	0,99	1,02	Udbud	.	-3%
	.	5%	39%	12%	-18%	-2%	Pris	-15%	-5%

Noter:
1. Udvikling i januar 2009 i forhold til januar 2008
2. Importpriser for 2004-2008 på fersk laksefisk.

English summary 2009

The basis of the fishery

Historical reform process

The Danish fishing regulation has undergone a historical reform process, and only minor adjustments are now needed. This process started already in 2003, where individual transferable quotas were introduced in the main part of the Danish herring fishery. Since then, mackerel has also been included in the regulation, and from 2008 several industrial species will also be integrated into the system. The regulatory framework covering the pelagic fishery is thus based on individual transferable quotas.

Vessel quota shares

In 2007 regulation with individual vessel quota shares was introduced in the Danish demersal fishery. The main part of the Danish quotas in the demersal consumption fishery is thus transferable between the fishermen through these vessel quota shares. Additionally, licenses are needed for vessels landing mussels, common shrimp, oyster and shrimps in the waters around Greenland.

Despite the form of the Danish fishing regulation, the basic conditions for the Danish fishery are determined by the EU common fisheries policy. Central in this overall framework is the determination of "Total Allowable Catches" (TACs), and the subsequent allocation among member states in line with the principle of relative stability.

Days at sea regulation continues

In addition to the TAC/quota system, effort regulation is used to regulate the activity of individual fishing vessels. This is primarily to support the cod recovery plan in the North Sea, Skagerrak and Kattegat. The regulation determines the number of days at sea each vessel is allowed to operate, based on fishing gear and mesh size used by the vessel. From 2009 the regulation is changed to kilowatt-days, which can be permanently transferred to another vessel. This will facilitate adaptations in the Danish fleet, primarily through reductions in currently inactive vessels.

Decline in industrial quotas, continued insecurity regarding sand eel

In 2009 the total quota volume for industrial species is approximately 452 thousand tonnes. This is a considerable reduction of 38% compared to 2008. There is still uncertainty about the quota for sand eel which will be finally determined during April/May. However a preliminary quota has been assigned.

10% reduction in the total volume of consumption quotas

The total quota volume for consumption species is reduced with 28 thousand tonnes or 10% to 210 thousand tonnes. The reason for this reduction is primarily found in reduced quotas for herring which decrease by approximately 25 thousand tonnes or 23%. The important cod quotas in Kattegat and Oresund, the Belts and Western part of the Baltic Sea are reduced by 26% in 2009 while quotas increase in the Eastern parts of the Baltic Sea, the North Sea and Norwegian Sea and Skagerrak. Overall, the fishing opportunities for cod are 26 thousand tonnes in 2009, and a small increase of about 3%.

Reduced fishing fleet will not influence quota utilisation

The new demersal regulation has already resulted in reductions of the Danish fishing fleets, and will most likely continue to do so in the future at a slower pace. However, the reduction is only to a minor extent expected to influence the level of quota utilisation rates when the physical size of the fleet capacity is related to the size of the quotas.

High utilisation rates continues in the industrial fishery

Due to the special situation in the sand eel fishery, the "sand eel quota" is expected to be utilised 100%. The utilisation of the remaining industrial species has generally been at a high level. Therefore, the total quota utilisation in the industrial fishery is considered to be around 73% in 2009.

Historically, the utilisation of the consumption quotas has been very high, and this trend is expected to continue in 2009. A range of the most important quota are expected to have a 100% utilisation rate, although at the end of the year this can be affected by the precision of the continuous ration allocations. An overall utilisation rate of 90% for the consumption quotas is considered possible when the effects of the new demersal regulation are taken into account.

The fishing fleet

Fleet size continues to decrease

The Danish fishing fleet was reduced in size by 67 vessels between 2007 and 2008, in total 2,893 vessels at the end of 2008. Thus, the trend of the previous years continues, and the number of vessels has decreased with 44% or more than 2,200 vessels since 1995.

Physically existing capacity and potential capacity

The Danish Directorate of Fisheries deducts from capacity attached to physically existing vessels and capacity which potentially could be activated following renovation or building of a new vessel. In 2008, approximately 87% of the capacity measured in tonnage and engine power placed on physically existing vessels while the remaining 13% was potential active capacity. In this way potential capacity was 11,671 GT and 36,033 kW in 2008 compared to 9,888 GT and 28,465 kW in 2007.

Physical existing capacity also reduced

The total physical existing tonnage was 73,026 GT in 2008, being reduced by 26% since 1995. Total engine power has correspondingly been reduced by 38% since 1995 to a level of 265,625 kilowatts in 2008.

Commercial vessels comprise 27% of the fleet

The fleet is, as in previous years, divided into economic size categories based on catch revenue levels which are applied in the Account Statistics of the Fishery produced by FOI. In 2008 vessels in the Danish fishing fleet can therefore be classified in one of the following groups: 1) vessels with a catch value of more than 261,791 DKK (the commercial vessels), 2) vessels with a catch value between 261,791 DKK and the VAT limit of 50,000 DKK 3) vessels with a catch value of less than the VAT limit of 50,000 DKK, and 4) vessels without any catches.

Employment continues to fall…

The employment onboard the commercial fleet was reduced from 1,751 persons in 2007 to 1,577 persons in 2008. Since 1995 the total employment in the commercial fleet has been reduced by 65%.

By comparing the average crew size with the insurance value of the commercial vessels, an expression of capital intensity is ob-

…but the capital per employee rises

tained. This rises with vessel size. In 2008 the capital intensity was 601 thousand DKK and 6,202 thousand DKK per employed person for vessels of less than 12 metres and more than 40 metres respectively. For an average commercial vessel of the whole fleet the capital intensity was 1,975 thousand DKK per employed person, which is just slightly lower than the all-time high in 2007 and also a considerable increase compared to 1995 when it was 1,016 thousand DKK.

Catches and earnings in 2009

All vessels included in the catch forecast

Forecasts for the fisheries economics include the entire active part of the Danish fishing fleet. Despite the non-commercial vessels having a certain impact on the fishery in regard to some key consumption quota, the commercial vessels' catches still make up more than 99% of the total quantity and almost 98% of the value in 2008.

Large decrease in catch volume in 2009

The estimated total catch volume in 2009 is 573 thousand tonnes, corresponding to a decrease of approximately 17% compared to 2008, and 164 thousand tonnes below the average level for 2006-2008. The commercial vessels are expected to catch 570 thousand tonnes in 2009, representing a decrease of 12% compared to the 2008 level. The reason for the lower expected catch is found in lower quotas for sand eel and herring.

Uncertainty about the sand eel fishery

Price developments expected to influence the overall catch value…

If the price level in 2009 is assumed to correspond to the observed in 2008, the catch value for all vessels will fall by 3.5% to 2,469 thousand DKK in 2009. If the expected price development in 2009 is accounted for this will have a negative effect on the overall catch value which will thus decrease to 2,144 thousand DKK.

…which also influences the commercial vessels

The catch value of the commercial vessels is expected to increase by 24 million DKK or 1% to a level of 2,414 thousand DKK if unchanged 2008 prices are assumed. Taking account of the expected price developments, catch value is expected to decrease by 295 million DKK or 12% compared to 2008.

Account statistics for fisheries

The cost forecast is based on the Account Statistics of the Fishery produced by FOI. There is currently cost information available for 2007 and the preceding years, and it is thus necessary to extrapolate for 2008 and 2009. This is accomplished by accounting for the development of the fishery, inflation and fuel prices.

Classification of costs

Costs are classified into three main groups: 1) operating costs before crew and capital payments, 2) crew payments, and 3) capital payments, including depreciation. The first group is dominated by costs associated with fuel, maintenance and sales.

Fuel prices are expected to decrease in 2009…

Only small changes in fuel prices were observed from 2006 to 2007. However, fuel prices are expected to increase considerably in 2008 and then fall in 2009; from index 152 in 2007, to 189 in 2008 and then down to 120 in 2009. In 2007 fuel costs accounted for an average 30% of a vessel's overall operating costs compared to 37% in 2008 and 27% in 2009. Following the expectations of decreasing fuel prices, the average fuel costs per vessel are expected to decrease to 296 thousand DKK in 2009 compared to 469 thousand DKK in 2008.

…leading to decreasing fuel costs

Operating costs also expected to decrease

The favourable development in fuel costs has a positive influence on the average operating costs per vessel which are expected to decrease in 2009. The average operating costs are therefore expected to decrease to around 1,089 thousand DKK in 2008 when price developments are taken into account and to 1,123 thousand DKK if prices remain at 2008-level. This is decreases of 12% and 15% respectively compared to 2008, and decreases of 1% and 4% respectively compared to the 2005-2007 average.

Earning capability falls in 2009

The earning capability portrays the surplus available for payment of crew and capital. This is expected to be 1,641 thousand DKK per vessel on average when price changes are accounted for. This represents a fall of 11% compared to 2008, but an increase of 5% compared to the 2005-2007 average. Lower earnings are expected for all fleet groups with the exception of the

special fisheries. The negative development is primarily due to a decline in the catch of herring and herring in 2008 but also due to a considerable decrease in the price level.

Decrease in crew payments

Crew (wage) payments are often most defined as a percentage of the catch value, sometimes with certain costs deducted. Since the average catch value per vessel is expected to decrease in 2009, as far as the commercial vessels are concerned, this will also result in a decrease in crew payments, when the price development is taken into account. The decrease in crew payments will be 14% to 989 thousand DKK in 2009. Using 2008 prices they are projected to fall slightly by an average of 1% per vessel to 1,146 thousand DKK. In spite of a probable price decrease, crew payments are expected to receive a payment close to the level observed in 2005-2007 where they averaged 998 thousand DKK per vessel.

Earning capability or gross profit?

The earning capability is regarded as the best indicator of the economic development of small vessels of less than 12 metres. This is because the proportion of crew payments can be overestimated, given the rather special crew structure of an owner and partial support of an assistant.

Decline in gross profits

For vessels of more than 12 metres gross profit is the preferred economic indicator. Gross profit is defined as the earning capability minus crew costs. Based on this the surplus to pay off the invested capital is secured. The gross profits are expected to fall slightly from 686 thousand DKK in 2008 to 652 thousand DKK in 2009 if price developments are taken into account.

Small decrease in rentability…

If the gross profit of vessels is compared to their insurance value, an expression of rentability is attained which thus indicates the rents relating to the invested capital. Rentability in 2007 and 2008 was respectively 20% and 17%, and is expected to decrease to 16% in 2009 when price changes are taken into account. If a rentability of 7% is regarded as being the minimum required rent for the invested capital in the fishery, and 10-11% as one where investors will find it interesting to invest in the

fleet there is reason to an overall optimism in the fisheries.

…but rentability fluctuates

Despite the fact that new regulation of the demersal fishery led to adjustments of fleet capacity no improvements of rentability are expected in 2009. Potential benefits of individual catch quotas are expected to be cancelled out by decreasing prices of fish and increasing operating costs. Consequently, the economic basis for a number of vessel categories must be viewed as economically unsustainable judging from very low levels of rentability. At the same time, vessels encompassed by the Individual Transferable Quota (ITQ) regulation or vessel quota shares, are overestimated in respect to rentability. This is due to the use of insurance value as an expression of capital value underestimating the overall investments that should include the value of ITQs.

Price development of fish products

Prices on most fish species falls

The price development of fish is of pivotal importance for revenues in the fishery. Estimates of price developments are based on the expected supply on the EU market for groups of fish species. Price falls are predicted for cod, mackerel and Norway lobster (25 %), mussels (15 %), expensive flatfish and ordinary flatfish (10 %), other codfish, shrimps and fish for reduction (5 %). The price on herring is expected to remain unchanged, while a price increase is evaluated only for salmon (10 %).

The financial crisis and fall in demand, the most important reason

Several conditions can explain the price development in fish products, but in particular the fall in demand, derived by the financial crisis and the fall in purchasing power is important. Also exchange rates are important, since prices of most species are determined on international markets. Supply is determined by quotas. Some quotas like on Cod and Mackerel have increased, while others have fallen.

Structure of the fish processing sector

124 firms in the fish manufacturing sector

There were 124 firms in the Danish fish manufacturing sector in 2006, 119 of which processed fish for human consumption (the consumption industry) and 5 dealt with industrial fish (fishmeal factories). The Danish fish processing sector employed 4,414 full-time employees. In 77 % of the firms less than 50 full-time employees were employed while only 8% of the firms employed more than 100 employees.

Declining number of workplaces and employment

The structural development in the fish processing sector is characterised by a decline in the number of work places from 254 in 1995 to 154 in 2006. The number of full-time employees fell in the same period from 6,822 to 4,414. The average size of the workplace measured by the number of full-time employees rose, however, from 27 to 29 employees per place of employment.

6 sub branches

In the analysis of the fish processing sector the firms are distributed into 6 sub branches according to the use of species in the production and the processing grade of the products.

Historical production and economic performance

The sub branch "Cod- and flatfish" are the most important

The sub branch "Cod- and flatfish" was economically the most important in 2006 with a turnover off 3.2 billion DKK and 1,222 full-time employees. "Mixed production" was the second most important sub branch with 761 full-time employees and a turnover of 2.1 billion DKK. The sub branch "Shrimp and mussel" was the smallest with a turnover of 1.0 billion DKK and 298 full-time employees. In between was the sub branch "Salmonoids" with a turnover of 1.8 billion DKK and 1.105 full-time employees, "Fishmeal factories" with a turnover of 2.6 billion DKK and 356 full-time employees and "Herring and mackerel" with 1.5 billion in turnover and 672 full-time employees.

High profitability for "Fishmeal factories" and "Shrimp and

The sub branches with the highest profitability was "Fishmeal factories" and "Shrimp and mussel" with a profitability of 52 and 15 % of the physical capital. The profitability was lowest in

mussel"

the sub branch "Cod- and flatfish", "Mixed production" and "Herring and mackerel" with a negative profitability of -21, -4 and -3 %. The sub branches "Salmonoids" had a profitability of 9 %. The profitability of the sub branches "Fishmeal factories" and "Shrimp and mussel" are relatively high, whereas the profitability in the sub branch "Cod- and flatfish", "Mixed production" and "Herring and mackerel" is very low.

The number of Kind of Activity Units has been increasing from 67 in 2007 to 68 in 2008. The production of fish for human consumption increased 18% in 2008 in relation to 2007. Production of fishmeal and oil are also increasing from 2007 to 2008 with 10%. In 2008, the production based on salmonoids, herring and mackerel rose in relation to 2007, whereas production based on all other species fell. Furthermore the production of fresh and frozen filet, smoked, prepared and preserved products increased. Sales prices and raw material prices were falling for most species, raw material prices however more than sales prices.

Production and earnings of the fish processing sector

Slightly declining profitability in fish processing

Profitability in the fish processing sector is expected in 2009 slightly to decline in most parts of the industry. Stable profitability is, however, expected for fish meal factories and in mackerel productions.

Expectations due to the financial crisis met by rising supply of raw materials

These expectations are due to the financial crisis which causes declining demand for fish in Europe. In the traditional markets for fish species such as cod, flatfish and shrimp in Western Europe due to declining purchasing power. In the more recently developed markets for cheaper species such as herring and mackerel in Russia and Eastern Europe because of problems with insurance against losses at export markets. The development must also be considered in conjunction with the expected price falls for most fish species, salmon excluded, as well as in conjunction with that raw material inputs of cod, mackerel and flatfish are expected to increase significantly in 2009.

Economic gains of liberalising access to fishing quotas in EU

Special chapter on liberalising access to fishing quotas

In this year's special chapter the extent to which specialisation gains can be achieved by liberalising access to fishing quotas within the EU is analysed.

4 % of turnover in EU fisheries from quota exchange

Fishing quotas are today exchanged between EU member states at a rate of 4% of total turnover in EU fisheries. Germany, Belgium, Denmark and the Netherlands are the most active. Only one-fourth of these exchanges are permanent.

The size of the economic gains depend on management

… and affects relative stability

With the management systems in EU fisheries differing among countries, comparative advantages in fisheries exist in member states with the best management practices. Hence, although positive but small specialisation gains exist in EU fisheries today, these gains might potentially be increased by liberalising access to fishing quotas and allowing transferability of quotas between individuals from different countries on a permanent basis. Increasing the gains might, however, affect relative stability.

The importance of quota exchanges for Danish fishermen

Analysis of the Danish quota exchanges in 2008 showed that these resulted in a change in to catch value between -10 mio. DDK and 192 million DKK dependent on which value negative quota exchanges are set to. These quota exchanges are assumed to only result in changes in the variable costs and not the fixed costs. Calculation of the contribution margin showed that the economic gains from the quota exchanges are between -30 million DKK and 75 million DKK.